

Järfälla kommun
Årsredovisning 2016

Uppsala

Stockholm
Arlanda
Flygplats

E4

E18

E18

Mälardalen

Akalla
Kista

Kallhälls stn.
Jakobsbergs stn.
Järfälla kommun

Barkarby stn.

E4

Bromma
Flygplats

Förbifart
Stockholm

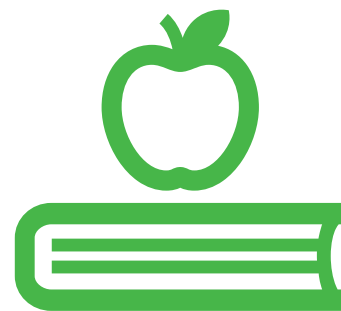
Stockholm
City

**Expansion
och tillväxt**
Sid 7

**Integration
och mångfald**
Sid 8

**Skola och
utbildning**
Sid 11

Innehåll

Några ord om året som gick	4
Uppdraget i fokus	5
Förvaltningsberättelse	
Vi bygger en helt ny stad	7
Unik modell för en lyckad integration	8
Kommunens skolor prisade för sin IT	11
Måluppfyllelse för god ekonomisk hushållning	12
Framtida tillväxt	15
Kvalitativ välfärd	18
Miljö och klimat	20
Demokrati, öppenhet och trygghet	22
Ekonomiskt resultat	25
Kommunkoncernens ekonomi	30
Fem år i sammandrag	31
Uppdrag från kommunfullmäktige	32
Miljöredovisning	36
Medarbetare	40
Verksamhetsberättelse	
Nämndernas verksamhetsberättelser i sammandrag	43
Barn- och ungdomsnämnden	44
Kompetensnämnden	46
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	47
Socialnämnden	48
Familjerättsnämnden	51
Tekniska nämnden	52
Miljö- och bygglovsnämnden	55
Järfällahus AB	56
Måluppfyllelse av nämndernas effektmål	57
Finansiella rapporter	
Resultaträkning	58
Kassaflödesanalys	58
Balansräkning	59
Noter	60
Redovisningsprinciper	67
Driftredovisning	68
Investeringsredovisning	68
Kommunens organisation	69
Revisionsberättelse	70

Några ord om året som gått

Järfälla är en plats för utveckling och framtidstro. Kommunens inriktningsmål om Framtida tillväxt, Kvalitativ välfärd, Miljö och Klimat samt Demokrati, öppenhet och trygghet ligger fast och pekar ut den fortsatta politiska inriktningen för kommunen. När vi nu ska sammanfatta vad 2016 har inneburit för Järfälla kan jag konstatera att det har varit ett mycket händelserikt år.

Under 2016 hade kommunen den näst största nettoinflyttningen i Stockholms län med 1550 personer, samtidigt som 851 nya bostäder färdigställdes under året. Vi bygger för att både gamla och nya Järfällabor ska kunna hitta en bostad. Men ett växande Järfälla är så mycket mer än bostäder. Expansionen handlar om att öka livskvaliteten och låta hela Järfälla utvecklas. För att skapa en levande stad där folk trivs krävs mötesplatser och grönområden, skolor och förskolor, kulturbyggnader och idrottsanläggningar. Det behövs arbetsplatser och service, butiker och restauranger. Kort sagt, plats för människor och liv mellan husen.

Ordning och reda i ekonomin är en förutsättning för Järfällas utveckling och tillväxt. Under året har kommunens låneskuld minskat med 250 mnkr och soliditeten har stärkts. Bokslutet för 2016 visar på en stabil ekonomi med ett positivt resultat på 398 mnkr. En stor del av detta beror på markintäkter kopplat till expansionen. Pengar som ska användas till att bygga nya förskolor, skolor och omsorgsboenden. Verksamhetens resultat blev ett överskott på 30,4 mnkr, jämfört med det budgeterade resultat på 25 mnkr. Det är ett kvitto på medarbetarnas fantastiska insatser under det gångna året och skapar förutsättningar för att stärka våra verksamheter samt servicen till kommuninvånarna.

När vi nu blickar framåt vill jag särskilt lyfta trygghetsfrågorna, skolan och jobben. Tillsammans med föreningslivet, företag och eldsjälar arbetar vi för ökad trygghet i det som vi kallar för Järfällaandan. Kommunen har också, tillsammans med polisen och SL, tagit fram ett medborgarlöfte med fokus på brottsförebyggande insatser samt ökad närvaro på gator och torg. Under det kommande året utvidgas även satsningen på trygghetsvårdar till alla kommundelar.

När det gäller skolan har vi sett att utvecklingen börjar gå åt rätt håll med förbättrade betyg och fler som blir behöriga till gymnasiet, undantaget nyanlända elever som ännu inte fått personnummer. Samtidigt visar den senaste PISA-undersökningen hur viktigt det är att vi fortsätter utveckla skolan och förbättrar likvärdigheten. Vi har även sett att ungdomsarbetslösheten kraftigt har minskat de senaste åren. Målet om att halvera ungdomsarbetslösheten ligger fast. Men fortsatta satsningar, och en aktiv arbetsmarknadspolitik, krävs för att få fler i arbete.

Claes Thunblad
Kommunstyrelsens ordförande

Uppdraget i fokus

Järfälla är redan idag en stor kommun, som ska växa till nästan det dubbla. Bostäder, skolor, äldreboenden, gator, torg, kultur och allt som gör att Järfälla blir en plats som människor vill flytta till ska skapas. Här gäller det att satsa på kvalitet i dagens verksamheter, och på innovationer, hållbarhet och timing för det nya. Skolan ska ju stå färdig när det finns tillräckligt många elever, varken före eller efter. Gatorna ska finnas, cykelvägar, parker och träffpunkter...allt ska vara på plats i rätt tid.

Under året har jag besökt

många verksamheter och imponerats, glatts åt och blivit berörd av hög kvalitet, bra resultat, stolta och duktiga medarbetare och bra chefer. Jag har också träffat enheter med utvecklingspotential där det funnits en stor vilja att förbättra och utveckla.

Som kommundirektör är mitt uppdrag att

- utifrån politiskt fattade beslut - säkra och vidareutveckla de verksamheter som finns idag, och det är allt från förskolor till snöröjning samtidigt som vi jobbar med alla tillväxtfrågorna.

Vi har fokus på både nutid och framtid,

och för att komma framåt i viktiga övergripande frågor har jag tillsatt styrgrupper som koncentrerar sig på expansion, integration, lokalförsörjning och kompetensförsörjning.

För att kunna genomföra alla uppdrag

och lagstiftade krav är vi nu närmare 4 300 engagerade medarbetare, både tillsvidareanställda och tillfälligt anställda, som hjälps åt. Varenda en av oss behövs för det stora och komplexa uppdrag vi har. Vi strävar efter att ha så bra arbetsmiljö som möjligt och har under 2016 lyckats minska sjukfrånvaron.

Jag vill ta det här tillfället i akt för att tacka alla

medarbetare runt om i kommunen. Ni gör ett riktigt bra och viktigt jobb och ni behövs, varenda en av er varenda dag!

Christina Rapp Lundahl
Kommundirektör

Vi bygger en helt ny stad med 40 000 invånare

Den nya stadsdelen på Barkarby flygfält var tänkt som en trädgårdsstad utbyggd i maklig takt. Ett beslut 2013 vände helt upp och ner på alla planer. Idag är Barkarbystaden i Järfälla ett av norra Europas största stadsutvecklingsprojekt.

I det akuta behovet av nya bostäder i Storstockholm har Järfälla kommun tagit ett stort ansvar för den regionala utvecklingen. Och det byggs i hela Järfälla.

– Vi bygger och har planer för stadsutveckling och nya bostadsmiljöer i praktiskt taget alla kommundelar, säger Emelie Grind, samhällsbyggnadsdirektör på Järfälla kommun.

Utvecklingen av årligen färdigställda lägenheter har gått rekordsnabbt, från cirka 200 till över 1 000 bara de senaste åren. Mycket fokus ligger onekligen också på Barkarbystaden. Istället för en gles stadsbebyggelse med 5 000 bostäder är det nu 18 000 som gäller, dessutom minst 10 000 arbetsplatser.

– Här talar vi om en tätbebyggd stad med allt som en riktig stad förväntas innehålla. En stad med drygt 40 000 invånare, ungefär som Falun, helt byggd från grunden. Det är ganska unikt och därför självklart också jättespännande att få vara med om, säger Emelie Grind.

Det var 2013 års Stockholmsförhandling som förändrade allt; beslutet om utbyggd tunnelbana, att blå linjen förlängs med de två stationerna Barkarbystaden och Barkarby station. Genom beslutet om tunnelbanan, som börjar byggas 2018, fanns plötsligt förutsättningar för en betydligt större utbyggnad av både bostäder och arbetsplatser.

– Vi skulle haft en kraftig utveckling ändå, men inte av den här storleken och inte så här snabbt. Troligen inte heller med ett så stort intresse från marknaden, säger Emelie Grind och förklarar att utbyggnaden innebär en kraftig ökning av Järfällas invånarantal. Från 74 000 till 116 000 på 15 år.

Just nu håller första etappen med 2 500 bostäder på att färdigställas. Parallellt pågår arbetet att i Järfälla skapa en av

Storstockholms åtta regionala stads kärnor. Och det genom en process där Barkarby, Veddesta och Jakobsberg successivt växer samman med ny bebyggelse till en sammanhängande stad. En viktig länk i kedjan är södra Jakobsberg som under namnet Söderaldalen kompletteras med nya bostadskvarter med sammanlagt 1 250 lägenheter.

Även Kallhäll, med sin koppling till Mälaren vid Bolinderstrand, får en rejäl och välbehövad utveckling. En ny pendeltågsstation invigdes 2016. Ett nytt torg med nytt Folkets Hus är på gång, dessutom ett tillskott av 300 nya bostäder som förstärker Kallhälls centrums småstadskarakter. Emelie Grind betonar att allt stadsbyggande sker i nära samverkan med fastighetsägare och byggare, och självklart i dialog med invånarna.

– Ska det här fungera är det helt nödvändigt att Järfällaborna är med på resan och det upplever jag att de är. Det här gör att allt nu kan ske mycket snabbt och effektivt.

En stor fördel är att kommunen äger all mark i Barkarbystaden och därför kan styra utvecklingen med smarta etappänk, där byggaktörerna redan från början vet vilka kvalitetskrav som gäller.

– Vi har höga ambitioner att bygga hållbart, klimatsmart och energieffektivt. Samtidigt är det viktigt att balansera det som byggs mot det befintliga samhället, att både utveckla och bevara, säger Emelie Grind och lyfter speciellt fram betydelsen av Järfällas fantastiska naturkvaliteter. Och inte minst hur enkelt det är att nå dem.

– Vi bygger tät stad där det passar, men är också ytterst angelägna om att bevara och skydda våra grönområden. Här finns den spännande dynamiken mellan storstadens puls och den orörda naturens stillhet och avskildhet.

Unik modell för en lyckad integration

Järfälla kommun tar sitt integrationsansvar på största allvar. Målet är att tillsammans med civilsamhälle och näringsliv stödja nyanlända att snabbt etablera sig i samhället.

Precis som landets alla kommuner blir Järfälla tilldelade ett visst antal nyanlända. 2016 togs 169 personer emot, samtliga med uppehållstillstånd. Utmaningen är att se till att alla dessa människor får ett så bra bemötande som möjligt. I uppdraget från staten ingår att ta fram bostäder och att på olika sätt stödja med samhällsvägledning och språkundervisning. Men Järfälla kommun vill mer än så.

Järfälla har valt att gå ett steg längre än vad staten faktiskt kräver. I samverkan med alla goda krafter i civilsamhället och näringslivet prioriteras insatser för att snabbt få ut nyanlända i arbetslivet, och det med en modell som är unik i Sverige.

- Det vi från kommunens sida har gjort är att samordna det som redan fanns med helt ny verksamhet, där vi alla långsiktigt jobbar tillsammans för de nyanländas bästa, säger Alexander Rajsic, samordningschef för integration och mottagande på Järfälla kommun.

Alexander betonar också att det visade sig finnas ett stort engagemang att vilja vara med, vilket är en förutsättning för bra integration. I Järfälla fanns dessutom en bra grund att bygga på, olika mötesplatser och nätverk, exempelvis Röda Korsets språkcafé och liknande initiativ, där även allmänheten är involverad.

Under hösten 2016 skapades en samverkansplattform med 37 föreningar, trossamfund och företag. Vid träffar i december deltog hela 180 representanter. Det finns med andra ord många människor som vill hjälpa till i arbetet med att integrera nya invånare.

Kommunens mål är klart uttalat; att gemensamt och samordnat bidra till resultatorienterad integration, att snabbt och effektivt få in nyanlända i arbetslivet för att på så vis bli etablerade i det svenska samhället. Snitttiden idag för en nyanländ att komma i arbete i Sverige är 7-8 år. Genom Järfällas arbetsmodell är målet att landa på 1-2 år.

- Genom de insatser vi nu gör, bland annat samordnade kontakter med företag och matchningar av nyanländas kompetenser mot praktikplatser, är det fullt möjligt, menar Alexander Rajsic.

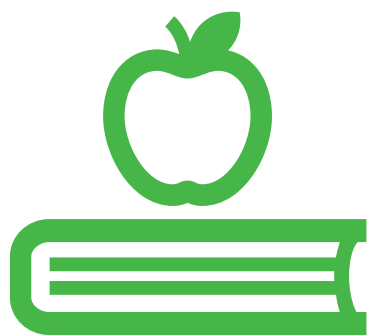
Under 2016 påbörjades ett pilotprojekt där volontärer från föreningar och trossamfund ställer upp som mentorer för nyanlända i samband med deras praktikperiod, allt för att underlätta deras introduktion i samhället. Privatpersoner som redan är etablerad i det svenska samhället kan göra en viktig insats genom att bli "Järfällakompis" med en nyanländ person.

Järfällas köksutbildning inom SFI har väckt stort intresse nationellt.

Flera Järfällaskolor
har prisats för sitt
IT-arbete.

Kommunens skolor prisade för sin IT

Teknik och digitala verktyg tillhör nu vardagen i skolans värld. I Järfälla har man gått ett steg längre och prisas nu av Apple.

Under flera år har Järfälla kommun arbetat aktivt för att främja lärare och elevers arbete med digitala verktyg.

- Vi har fantastiskt fina skolor som tar sitt uppdrag på största allvar. Att vi satsar på digitala verktyg är inte så konstigt. Det speglar samhällsutvecklingen i stort där digitala verktyg allt mer blivit ett naturligt inslag. Då ska det också vara en självklar del av skolans vardag, säger Minna Avrin, barn- och ungdomsdirektör på Järfälla kommun, som berättar att digitalisering även ingår i det nationella uppdraget för förskola och skola.

2015 fattades beslut om att öka datortätheten med målet att alla elever i grundskolan i Järfälla ska få tillgång till en dator eller läsplatta. För närvarande delar två elever i årskurs 1-3 på en läsplatta eller dator, och från årskurs 4 har alla elever tillgång till ett eget verktyg. Vidare ska lärare och personal utbildas i digitala utbildningssystem.

Teknikgreppet handlar även om att införa en ny lärportal och så kallad molnbaserad Google-tjänst som ska underlätta det gemensamma lärandet i skolklasserna.

- Vi tror mycket på det här. Poängen är bland annat att eleverna kan skriva gemensamma texter och ge konstruktiv feedback i realtid, förklarar Minna Avrin.

Att tekniksatsningen ger resultat råder det inget tvivel om. Så sent som i november 2016 prisades två av Järfällas kommunala skolor av Apple för sitt digitala arbete; Björkebyskolan och Fjällensskolan. Utmärkelsen, Apple Distinguished School ges till skolor som uppfyller kriterier för innovation, ledarskap och förstklassig utbildning. Bara åtta skolor i Sverige har fått utmärkelsen.

- Utmärkelsen är ett kvitto på att vi arbetar på ett innovativt sätt och att vi vågar utmana oss själva i att gå lite längre i våra dagliga rutiner. Hela förloppet har varit otroligt givande för skolan då vi fick möjlighet att stanna upp och gå igenom alla år av digitalt arbete och på så sätt se oss själva utifrån, säger André Backholm, IT-ansvarig på Fjällensskolan i Järfälla.

Måluppfyllelse för god ekonomisk hushållning

Kommunerna ska ha god ekonomisk hushållning vilket innebär både ändamålsenliga verksamheter med hög kvalitet och positivt ekonomiskt resultat över en längre period. Kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål vägleder organisationen för att uppnå kvalitet och effektivitet i verksamheterna.

Kommunfullmäktiges har i Mål och budget för 2016 och 2017 beslutat om fyra inriktningsmål

- Framtida tillväxt
- Kvalitativ välfärd
- Miljö och klimat
- Demokrati, öppenhet och trygghet

Målstyrningsmodellen består av politiskt beslutade mål: inriktningsmål och effektmål. Inriktningsmålen är kommungemensamma som nämnderna ska svara upp mot i form av effektmål. De politiskt fastställda målen och de finansiella målen, som ska säkra en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling, följs upp kontinuerligt. Kommunfullmäktiges inriktningsmål är övergripande med indikatorer som ska visa färdriktningen.

Sveriges kommuner och landsting (SKL) följer upp kommunernas resultat inom olika områden som bedöms vara intressanta ur ett medborgarperspektiv, Kommunens kvalitet i korthet (KKiK). Det ger en möjlighet att jämföra kommunens kvalitet och effektivitet med andra kommuner, och ger goda förutsättningar för lärande och utveckling. Under respektive inriktningsmål presenteras ett urval intressanta resultatmått som beskriver kommunens kvalitet, tillgänglighet och effektivitet.

RESULTAT FÖR KOMMUNFULLMÄKTIGES MÅL

Uppföljningen av kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål visar sammantaget på att målen delvis uppnåtts under året. Det finns ett antal förbättringsområden som kommunen behöver fokusera på framåt. I jämförelse med kommunerna i Stockholms län är Järfälla en medeleffektiv kommun avseende kvalitet och ekonomi. Sammantaget görs bedömningen att god ekonomisk hushållning till stor del uppnåtts. Kommunen har ambitiösa mål som inte är självklara att uppnå omedelbart och ofta skärps kraven varje år. Järfällas resultat jämförs allt mer i ett externt perspektiv; från Järfällabor, olika målgrupper inom verksamheterna samt mellan kommuner i Stockholms län och övriga kommunsektorn. Nämndernas resultat på inriktningsmålen presenteras i form av effektmål. En bedömning av nämndernas resultat har gjorts och ingår i den sammanlade målbedömningen.

Resultatet för målet om **Framtida tillväxt** har goda resultat avseende befolkningsutvecklingen och antal färdigställda och påbörjade bostäder. Antalet arbetstillfällen och antalet nya företag har ökat, vilket är positivt. Arbetslösheten fortsätter att vara hög, 8,5 %, i jämförelse med Stockholms län som minskat med 0,3 procentenheter till 6,9 %. Skattekraftsutvecklingen för Järfälla har försämrats jämfört med länets oförändrade nivå. Sammantaget för alla indikatorer, resultaten från kvalitet i korthet samt nämndernas effektmål görs bedömningen att målet om Framtida tillväxt delvis uppnåtts.

Målet om **Kvalitativ välfärd** visar på varierade resultat. Järfällabornas nöjdhet med hur kommunen sköter sina olika verksamheter samt bemötande visar delvis måluppfyllelse. Kvalitet i korthet visar på förbättringsbehov inom flera verksamheter bl.a. inom hemtjänsten och särskilt boende. Järfälla har försämrade resultat avseende gymnasiebehörighet under de senaste fyra åren och att andelen gymnasieelever med examen inom fyra år tillhör de 25 %

sämsta kommunerna i Sverige (Kkik). Positiva skolresultat finns gällande meritvärdet i årskurs 9, plats 36 av 290 kommuner, exklusive nyanlända. Sammantaget för alla indikatorer, resultaten från kvaliteten i korthet samt nämndernas effektmål görs bedömningen att målet om Kvalitativ välfärd delvis uppnått.

Inriktningsmålet **Miljö och klimat** visar på förbättringar och Järfälla erhöll plats 26 i Miljöaktuells ranking, 2 placeringar bättre jämfört 2015. Energiförbrukningen inom kommunens verksamhetslokaler har årligen minskat och målet för 2017 är redan uppnått. Andelen ekologiska livsmedel har ökat och uppgår till 37 % vilket är ett bra resultat i jämförelser med andra kommuner. Övriga indikatorer och resultat visar på goda resultat eller oförändrade, men ej tillräckligt för att inriktningsmålet ska bedömas uppfyllas.

Resultat och indikatorer för inriktningsmålet **Demokrati, öppenhet och trygghet** visar på oförändrade värden. Däremot Järfällabornas upplevelse av trygghet har försämrats och tillhör de 25 % sämsta kommunerna i Sverige (Kkik). Även nämndernas effektmål visar samma trend med delvis måluppfyllelse.

Järfälla har som ett av sina **Finansiella mål** att kommunens långsiktiga betalningsförmåga ska vara god. Det innebär att soliditeten ska öka över tid, inklusive hela pensionsskulden. Soliditeten har stärkts under 2016 och förbättrats jämfört med de närmast föregående åren. Förbättringen beror på årets resultat inklusive exploateringsnettot och på att pensionsskulden, upparbetad före 1998, minskar.

I kommunens riktlinjer för god ekonomisk hushållning från maj 2015 är "utgångspunkten att årets resultat ska vara minst en procent av skatteintäkter, generella statsbidrag och utjämning samt att sträva mot att resultatet ska överstiga två procent av detsamma." En procent av skatteenettet i bokslutet 2016 är 36,2 mnkr. Årets resultat 2016 exklusive exploateringsnetto uppgår till 30,4 mnkr (0,8 %) vilket innebär att målet inte uppnås.

UPPFÖLJNING AV KOMMUNENS INTERNA KONTROLL

Kommunfullmäktige har 2014 fastställt riktlinjer för intern kontroll där syftet är att säkerställa att kommunstyrelse, nämnder och bolagsstyrelser arbetar systematiskt för att upprätthålla en tillfredsställande intern kontroll. Det är varje nämnd och styrelse som ansvarar för att den interna kontrollen är tillräcklig.

Samtliga nämnder och styrelser har internkontrollplaner som följs upp under året. Både ekonomiadministrativa och verksamhetskontroller har analyserats och åtgärder vidtagits. Årets uppföljning visar att arbetet med intern kontrollplanen behöver utvecklas och systematiseras.

Den interna kontrollen är ett verktyg för att säkerställa en god ekonomisk hushållning och att kommunens mål uppnås. Intentionen med en internkontrollplan är att säkerställa att nämnder och styrelser arbetar systematiskt med de frågor som är väsentliga för nämndernas verksamhetsområde, att risker för att fel ska uppstå undviks eller minimeras och att säkerställa att verksamheten bedrivs effektivt. Intern kontroll handlar om att ha ordning på sin verksamhet, vilket innebär att uppfylla mål och uppdrag, följa lagar och regler, bedriva kostnadseffektiv verksamhet samt ha en tillförlitlig finansiell rapportering. Detta ska genomsyra alla kommunens verksamheter.

Nämnderna har följt upp sina internkontrollplaner och återrapporterat resultatet av uppföljningen till kommunstyrelsen i sina verksamhetsberättelser. Kommunstyrelsen ansvarar för att en samlad bedömning av den interna kontrollen i kommunen görs. Kommunstyrelsen ska utifrån nämnders och styrelsernas uppföljningsrapporter utvärdera kommunens samlade system för intern kontroll, och i de fall förbättringar krävs besluta om sådana.

En positiv utveckling är tydlig inom området genom att både planering och uppföljning av internkontroll sker alltmer systematiskt och enhetligt. I återrapporteringen till respektive nämnd ingår en beskrivning av avvikelser samt hur de föranlett justeringar av rutiner och anvisningar. Vissa kontrollmoment kommer att genomföras under 2017 exempelvis biljournaler och slutföra uppföljning av hemtjänstbeslut. Upphandlingsenheten arbetar löpande med att undersöka avtalstroheten och med att undersöka att kommunens leverantörer följer ingått avtal. Det sistnämnda har inneburit att enheten har uppmärksammat ett antal leverantörer som inte har följt avtalet. Under året har enheten påbörjat ett arbete med att utvärdera och följa upp stora kostnadsbärande avtal för kommunen för att säkerställa att leverantören levererar det som har upphandlats.

I syfte att ytterligare stärka den interna kontrollen har riktlinjer och rutiner för attester och representation setts över. Vidare har genomgång gjorts av följsamhet gällande redovisningsprinciper för drift respektive investeringsutgifter samt pågående investeringar. Ett Pm har tagits fram för exploateringsredovisningen. För ökad prognossäkerhet och förbättrad kostnads- och intäktsanalys rapporteras kommunens budget in i ekonomisystemet 2017. Årshjulet har setts över inför 2017 och årsbudget införs.

Under nästa år 2017 kommer en modul i kommunens nya beslutstöd kunna användas av förvaltningarna för att stödja deras hantering och uppföljning av den interna kontrollen. Målet är att på ett systematiskt och transparent sätt följa upp effekterna och förbättringsmålen av nämndernas arbete med internkontrollen.

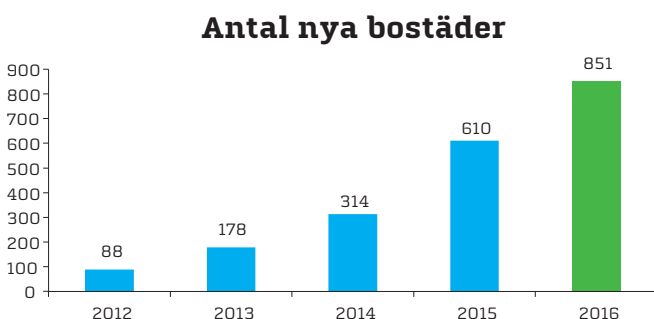
Framtida tillväxt

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet är delvis uppfyllt. Den baseras framförallt på att bostadsbyggnadet och antalet invånare har ökat jämfört med 2015. Antalet företag per 1 000 invånare har förbättrats betydligt vilket är positivt. Det som är negativt är att arbetslösheten för Järfällas invånare ökar i relation till 2015.

Invånarantalet i Järfälla ska öka och kommunen som organisation ska på alla nivåer ha beredskap att möta expansionen. Kommunen ska erbjuda en blandning av boende- och upplåtelseformer samt boende som passar för alla livets skeden, behov och livssituationer. Arbetslösheten bland Järfällaborna ska minska. Antalet arbetstillfällen i kommunen ska öka och fler företag ska etablera sig i kommunen. Järfälla ska även attrahera fler besökare och erbjuda olika typer av attraktiva besöksmål.

ANTALET NYA BOSTÄDER HAR ÖKAT

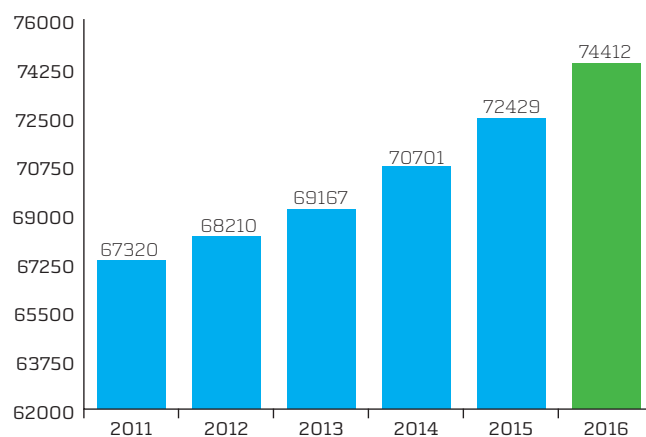
Bostadsbyggandet och inflyttningssiffrorna för Järfälla fortsätter att vara höga och trenden liknar generellt tidigare års siffror. Av de 851 bostäder som redovisas i tabellen nedan har 388 byggts inom tunnelbanans influensområde. De nyproducerade bostädernas upplåtelseform är till 63 procent bostadsrätter, 17 procent hyresrätter och 20 procent äganderätter (villor och radhus). För kommunen som helhet innebär de senaste siffrorna att fördelningen är 42 procent bostadsrätter, 28 procent hyresrätter och 31 procent äganderätter. Förändringen mellan upplåtelseformerna i nybyggnation bedöms i viss mån vara strukturell – vid byggande av flerbostadshus i modern stadsmiljö blir exempelvis äganderätter inte en lika framträdande upplåtelseform.

BEFOLKNINGEN HAR ÖKAT

Befolkningen i Järfälla kommun var vid årsskiftet 74 412 invånare, vilket är en ökning med 1 983 personer motsvarande 2,7 procent. Den kraftiga befolkningsutvecklingen i kommunen håller i sig med nästan en fördubblad takt

jämfört med befolkningsökningen för några år sedan. Ökningen 2016 består dels av ett födelseöverskott på 436 personer (avser 913 födda och 477 döda), dels av ett positivt flyttningsnetto på 1 550 personer (består av 6 917 inflyttade och 5 367 utflyttade personer).

Antal Invånare mätdatum 31/12

ÖKAD BEREDSKAP FÖR ATT MÖTA EXPANSION

Kommunens expansion och kapacitetsplanering för sina verksamheter är en stor fråga under kommande år. Nya bostadsområden i Jakobsberg, Veddesta och på Barkarbyfältet kräver ständig uppmärksamhet för att rätt kapacitet ska byggas i rätt tid till rimliga kostnader.

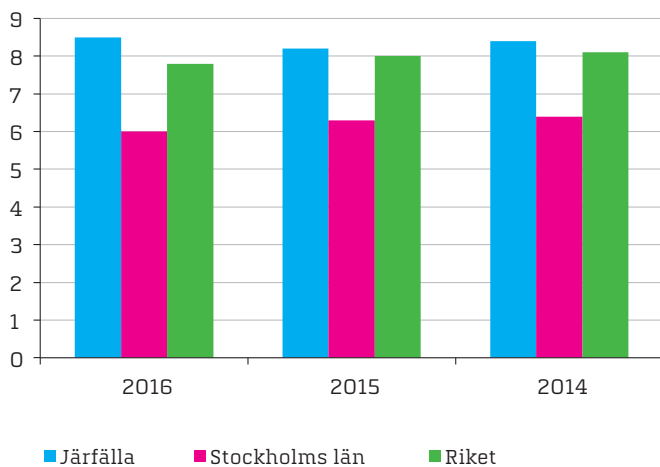
En indikator på vilken beredskap kommunen har för expansionen är att kunna erbjuda plats i förskolan på önskat placeringsdatum. För Järfälla kommun har nyckeltalet förbättrats till 38 procent för året 2016 jämfört med 27 procent 2015.

Omfattande rekryteringar har skett under året för att täcka vakanser samt rusta verksamheten för kommunens pågående utveckling.

ARBETSLÖSHETEN HAR ÖKAT

Andelen öppet arbetslösa och sökande i program med aktivitetsstöd uppgick i Järfälla i december 2016 till 8,5 procent av arbetskraften 16-64 år. Det är en ökning med 0,3 procentenheter sedan december 2015. Motsvarande tal för Stockholms län är 6,9 procent, en minskning med 0,3 procentenheter sedan december 2015. För riket som helhet ligger talet på 7,8 procent, en minskning med 0,2 procentenheter sedan december 2015. Arbetslösheten bland män i Järfälla är något lägre (8,3 procent) än bland kvinnor (8,8 procent). För ungdomar i åldern 18-24 år var 8,4 procent arbetslösa jämfört med Stockholms län med 6,8 procent. Bland utrikesfödda var 18,1 procent arbetslösa och motsvarande tal för Stockholms län är 14,5 procent. Utrikesfödda ungdomar i åldersgruppen 18-24 år var 25,8 procent arbetslösa. Det är en ökning med 3,6 procentenhet sedan december 2015. Motsvarande tal för Stockholms län är 21,0 procent, en ökning med 0,6 procentenheter sedan december 2015.

Arbetslösa i december (16-64 år)

Källa Arbetsförmedlingen

ANTALET ARBETSTILLFÄLLEN HAR ÖKAT

Statistiken över antal arbetstillfällen i Järfälla uppdateras med ett års eftersläpning. Antalet arbetstillfällen har ökat med 470 stycken för 2014 och 767 stycken för 2015.

När det gäller inflyttande företag är en mycket stor del småföretag, av 331 inflyttade företag år 2016 har 96 procent fyra anställda eller färre. De flesta inflyttande företagen kommer från Stockholm - 49 procent har adress i huvudstaden och Stockholms län svarar för 84 procent av inflyttningarna bland företag. Uppskattningsvis 36 procent av de nyinflyttade företagen kan beskrivas som kunskapsintensiva företag där krav om högre utbildning finns för en betydande del av personalen.

Varje år presenterar Svenskt Näringsliv en ranking av det lokala företagsklimatet uppbyggd av resultatet från en företagarenkät och officiell statistik. Syftet är att lyfta fram vilken kommun i Sverige det är bäst att starta och driva företag. Den senaste rankingen bygger på enkätsvar från 31 400 företagare och genomfördes under perioden januari till och med april 2016. Järfälla kommun hamnar på plats 51 för året 2016 vilket är en försämring med 10 platser jämfört med 2015.

Järfälla kommun verkar genom det nystartade näringslivsbolaget Järfälla Näringsliv AB aktivt för att öka antalet arbetstillfällen i Järfälla långsiktigt. Näringslivsbolaget är kontaktlänken mellan potentiella investerare och kommunen, och är en huvudaktör i etableringsprocessen. Under året har Järfälla som en attraktiv plats för etableringar exponerats i sammanhang som Almedalen, Stockholm Business Arena och vår egen näringslivsmässa Växtplats Järfälla, vilket har lett till värdefulla kontakter och etableringsprospekt. Näringslivsbolaget stödjer nyföretagande genom Nyföretagarcentrum och Ung Företagsamhet samt arbetar kontinuerligt för att förbättra kommunens service till företagen. Under året har ett tiotal aktiviteter för att skapa dialog och mötesplatser genomförts, såsom företaggarfrukostar, näringslivsvandring, priset Årets Företagare och företagsbesök.

INDIKATOR		2014	2015	2016	TREND
Skattekraftsutveckling	Järfälla	109	108	106	↘
	Stockholms län	117	117	117	
Järfällabornas syn på kommunen som en plats att bo och leva på	Järfälla	62	65	63	→
Nettoinflyttning relativt Stockholms län	Järfälla	686	832	1095	↗
Nettoinflyttning till Järfälla jämfört med medianen i Stockholms län	Järfälla	1178	1314	1550	↗
	Median länet	587	548	824	
Antal påbörjade bostäder	Järfälla	971	938	1211	↗
Antal färdigställda bostäder	Järfälla	480	610	851	↗
Andel arbetslösa Järfällabor	Järfälla per december månad	8,4 %	8,2 %	8,5 %	↘
Antal arbetstillfällen i Järfälla	Järfälla	25 017	25 784	-	→
Företagarnas sammanfattande omdöme om kommunens service till företagen.	Järfälla	69	69	68	→
Antal nya företag per 1000 invånare	Järfälla	6,1	5,2	6,8	↗
Länsbornas syn på om Järfälla är en attraktiv kommun att besöka	Järfälla	6 %	19 %	10 % ¹	→

¹ En översyn av enkäten har gjorts under året varvid den tidigare formuleringen "spännande besöksmål" ersattes med "lockande besöksmål". Jämförelser över åren ska därmed göras med försiktighet.

KOMMUNENS KVALITET I KORTHET, KKIK

KKiK redovisar resultat jämfört med andra kommuner.

Undersökningen genomförs av Sveriges kommuner och landsting, SKL.

■ 25 % bästa ■ 50 % mittersta
■ 25 % sämsta ■ 25 % Ingen uppgift

TITEL	2014	2015	2016
Gott bemötande vid kontakt med kommun, andel av maxpoäng (%)			83
Bibliotekets öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	18	18	18
Simhallens öppethållande utöver 08-17 på vardagar, timmar/vecka	26	26	26
Plats på förskola på önskat placeringsdatum, andel barn (%)	46	27	38
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	59	34	42
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%) *	79	78	79
Nyregistrerade företag helårsprognos utifrån första halvåret, antal/1000 inv.	6	5	7
Företagsklimat enl. Öppna Jämförelser (Insikt) - Totalt, NKI*		69	68

* Statistiken har ett års förskjutning, i kolumn 2016 redovisas statistiken för verksamheten 2015 osv.

Färgsättningen visar om kommunen har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Det ger en signal om Järfälla tillhör de bästa 25 procent (grönt), de mittersta 50 procent (gult) eller de sämsta 25 procent (rött).

Kvalitativ välfärd

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet är delvis uppfyllt. Dock finns det fortsatta utmaningar och ett behov av förbättringshöjande åtgärder i kommunens verksamheter. Bedömningen baseras på att de två indikatorerna kopplat till inriktningsmålet inte har stigit jämfört med år 2015.

Järfällaborna ska erbjudas bästa möjliga välfärdstjänster för sina skattepengar. Kommunalt finansierade verksamheter ska bedrivas effektivt, med ständigt förbättrade resultat och hög brukarupplevd kvalitet avseende såväl verksamhetens innehåll som personalens bemötande. Kvalitet och uppföljning ska vara det styrande för alla kommunalt finansierade tjänster.

Järfällas arbete med kvalitetsfrågor återspeglas bland annat i undersökningen Kommunens Kvalitet i Korshet (KKiK). I undersökningen redovisas resultat inom några viktiga områden som är intressanta för invånarna. Resultaten har ambitionen att beskriva kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner. KKiK redovisar att vi är en medelkommun med avseende på kvalitet och effektivitet i verksamheterna

Kommunens ambition att ha ständigt förbättrande resultat har delvis lyckats genom att meritvärdet i årskurs 9 stiger för de flesta elevgrupper, men sjunker totalt sett till följd av ett stort antal nyanlända elever. På resultatsidan för läsåret 2015/16 kan det konstateras att det finns en tydlig nyanländaeffekt i statistiken. Exkluderar man de nyanländas resultat står sig Järfälla väl i konkurrens med riket – kommunen hamnar på plats 36 av 290 över de högsta meritvärdena i riket. Andelen elever i årskurs 9 som nått kunskapskraven i alla ämnen sjunker i Järfälla. Detta är en trend som håller i sig sedan fyra år tillbaka. Även länet sjunker i år, vilket dock inte har varit fallet tidigare år. Mellan åren 2012-2015 uppvisade länet en svagt stigande trend och riket en neutral trend.

Andelen elever i gymnasieskolorna som avslutar kurs med lägsta godkända betyg (E) har minskat jämfört med föregående år. Orsaker till varför inte fler elever uppnår lägst E-betyg är troligtvis flera. Låga ingångsbetyg, bristande kunskaper i svenska språket, enskilda lärares bedömning och betygssättning, arbetsro, innehåll och arbetssätt i undervisningen, frånvaro och bristande organisation för stöd och läxhjälp kan vara troliga faktorer.

När det gäller mål som gott bemötande och snabb lösning av inkommande kontakter till kommunens servicecenter så är servicegraden på samma nivå som föregående år, dock så noteras en relativ försämring av den så kallade lösningsgraden i kommunens servicecenter, den andel som får sin fråga avklarade direkt. Detta beror på att nya verksamheter har lagts till som har en normalt lägre lösningsgrad vilket sänker det totala värdet. De nya verksamheterna har fått servicegraden höjd jämfört med tidigare. Invånarnas upplevelse av tillgänglighet har ökat i relation till 2015 vilket är mycket glädjande.

INDIKATORER	2014	2015	2016	TREND
Andel Järfällabor som är nöjda med hur kommunen sköter sina olika verksamheter	56 %	63 %	61 %	➔
Andel Järfällabor som anser att de blir väl bemötta i kontakten med kommunens anställda och medarbetare som är anställda hos externa utförare	85 %	85 %	84 %	➔

■ 25 % bästa ■ 50 % mittersta
■ 25 % sämsta ■ 25 % Ingen uppgift

KOMMUNENS KVALITET I KORTHET, KKIK

	2014	2015	2016
Kostnad förskola, Tkr/inskrivet barn ¹	128	133	137
Elever i åk 6 som uppnått kunskapskraven i alla ämnen (som eleven läser), hemkommun, andel (%)	75.3	75.3	76.2
Elever i åk 3 som deltagit i alla delprov som klarat alla delprov för ämnesproven (%)	69	73	72
Elever i åk. 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	87.8	87.8	87.6
Elever i åk 8: Sammanvägt resultat - elevernas syn på skolan och undervisningen, andel (%)	69	71	70
Kostnad per betygspoäng i åk. 9 i kommunala skolor, kr/betygspoäng ¹	365	362	367
Kostnad gymnasieskola hemkommun, Tkr/elev	113	108	110
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	-	66.7	66.6
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng ²	79	81	82
Kostnad särskilt boende äldreomsorg, Tkr/brukare ¹	707	683	727
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	78	80	87
Omsorgs- och serviceutbud hemtjänst äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng ²	79	73	81
Kostnad hemtjänst äldreomsorg, Tkr/brukare ¹	161	163	178
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	86	82	85
Kvalitetsaspekter LSS grupp- och serviceboende, andel (%) av maxpoäng ²	92	92	91
Ej återaktualiserade ungdomar 13-20 år ett år efter avslutad utredning eller insats, andel (%)	72	86	80

¹ Statistiken har ett års förskjutning, i kolumn 2016 redovisas statistiken för verksamheten 2015 osv.

² Preliminära resultat, ej publicerat på KKIK

KKiK redovisar resultat jämfört med andra kommuner. Undersökningen genomförs av Sveriges kommuner och länsting, SKL.

Färgsättningen visar om kommunen har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Det ger en signal om Järfälla tillhör de bästa 25 procent (grönt), de mittersta 50 procent (gult) eller de sämsta 25 procent (rött).

Miljö och klimat

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet är delvis uppfyllt. Den baseras på att de indikatorer som är möjliga att följa upp utvecklats helt eller delvis i rätt riktning. Utmaningen framåt är hålla i arbetet för att minska klimatpåverkan på sikt.

Järfälla ska vara en föregångskommun i klimat- och miljöfrågor. Kommunen ska ha effektiv och miljöanpassad energi- och resursanvändning. Kommunen ska också verka för att öka medborgarnas miljömedvetenhet.

En reviderad miljöplan antogs av kommunfullmäktige i oktober 2016. Den förtydligar sambandet till de sexton nationella och de sex regionalt prioriterade miljö kvalitetsmålen. Miljöredovisningen som visar på utvecklingen inom ett antal prioriterade miljöområden kan läsas som ett komplement till beskrivningen av inriktningsmålet.

Järfällas breda arbete med miljöfrågor märks i Miljöaktuellt kommunranking där kommunen hamnade på plats 26 av 290 kommuner. Det är en förbättring med 2 placeringar från 2015.

Färre upplever att de besväras av buller i sin bostad. Andelen har sjunkit till 34 procent jämfört med 36 procent 2015. Indikatorn mäts i samband med SCB:s medborgarundersökning.

För att långsiktigt klara en hållbar utveckling måste klimatpåverkan generellt minska. Detta görs huvudsakligen genom att minska vår energianvändning och minska användningen av fossila bränslen. Uppgifter om koldioxidutsläppen i kommuner hämtas från nationella emissionsdatabasen, som har en eftersläpning på två år. Målet är att halvera koldioxidutsläppen per invånare jämfört med 1990 års nivå på 1,9 ton. Målet är nästan uppnått med ett koldioxidutsläpp på 1,0 ton per invånare år 2014. Inom tekniska nämnden finns effektmålen att koldioxidutsläppen från kommunens lätta lastbilar och personbilar ska ha ett medelvärde på maximalt 50 gram per fordon samt att andelen förnyelsebart bränsle förbrukat i kommunens fordon ska vara minst 75 %. Dessa mål uppnåddes inte. För att målen ska kunna nås byts bränslet ut i kommunens dieseldrivna fordon till så kallat HVO-bränsle, en syntetisk diesel som framställs av växt och djurfetter. I dagsläget råder dock vissa problem med att säkra leverans av bränsle. Efter byte till HVO samt fortsatt utbyte till fordonsgas och el beräknas målen kunna nås.

Bygg- och miljöförvaltningen har installerat laddstolpar för elbilar i Jakobsberg och Barkarby. I slutet av maj 2016 invigdes den första miljöanpassade tankstationen för tunga fordon i Kallhäll.

Energiförbrukningen inom kommunens verksamhetslokaler har sänkts med 55,3 kWh/m² från år 2009 till och med 2016, vilket motsvarar 22,7 procent. Målet om en minskning med 20 procent fram till 2017 är redan uppnått. Faktorer som bidragit till energibesparingen är ett långsiktigt arbete utbyggnation av fjärrvärme samt installation av bergvärme, förbättrat klimatskal (fönsterbyten, tilläggsisolering, isolering av vindar), uppdatering av ventilationsystem samt optimering av energiförbrukning (t.ex. justering av luftflöden för att enbart ventiler lokaler där behov finns).

En ny kemikalieplan beslutades i mars. Implementering av kemikalieplanen sker bland annat genom framtagna handlingsplaner. Ett särskilt viktigt nyckeltal inom området är andelen ekologiska livsmedel. Dessa har fortsatt öka i kommunens verksamheter och uppgick 2016 till 37 procent, en betydande ökning jämfört med 2015. Målet om att andelen inköp av ekologiska livsmedel ska vara minst 25 procent 2020 är därmed uppfyllt. Det nya målet i den reviderade miljöplanen är 65 procent.

En förändring av strukturen för kommunens miljödiplomering har inneburit att man inte lägre delar ut miljödiplom till enstaka enheter utan till hela förvaltningar och att det sker enligt "Svensk Miljöbas standard". Detta innebär att indikatorn inte längre är ett relevant sätt att beskriva utvecklingen av diplomeringen i kommunen.

INDIKATORER	2014	2015	2016	TREND
Andel Järfällabor som besväras av trafikbuller i sin bostad	41 %	36 %	34 %	↗
Koldioxidutsläpp (ton CO2 per invånare)	1,0	-	-	↗
Bedömd vattenstatus i sjöar och vattendrag: Igelbäcken	-	i stort sett god	i stort sett god	→
Mälarens vattenförekomster	-	delvis inte god	delvis inte god	
Bällstaån	-	inte god	inte god	
Övriga vatten	-	saknar aktuell bedömning	undersökning pågår av status	
Andel ekologiska livsmedel i kommunens verksamheter	23 %	24 %	37 %	↗
Andel kommunala en-heter med guldnivå inom miljödiplomeringen	27 %	31 %	-	→

■ 25 % bästa ■ 50 % mittersta
■ 25 % sämsta ■ 25 % Ingen uppgift

KOMMUNENS KVALITET I KORTHET, KKIK

	2014	2015	2016
Andel miljöbilar och lätta lastbilar i organisationen	28,3	33,3	31,7
Ekologiska livsmedel	23	24	37

KKiK redovisar resultat jämfört med andra kommuner. Undersökningen genomförs av Sveriges kommuner och länsting, SKL.

Färgsättningen visar om kommunen har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Det ger en signal om Järfälla tillhör de bästa 25 procent (grönt), de mittersta 50 procent (gult) eller de sämsta 25 procent (rött).

Demokrati, öppenhet och trygghet

Den samlade bedömningen är att inriktningsmålet är delvis uppfyllt. En utmaning är dock att skapa trygghet för Järfällaborna och för de som tänker flytta hit i framtiden. Arbetet med att ge Järfällaborna möjlighet till delaktighet och inflytande måste fortsätta.

Alla kommunens verksamheter ska aktivt arbeta för inkludering och motverka alla former av diskriminering och segregation. Järfällaborna ska erbjudas möjlighet att vara delaktiga och ha inflytande i utvecklingen av det egna närområdet. Arbetet för en tryggare kommun ska präglade all verksamhet i Järfälla, och omfatta såväl förebyggande insatser som aktivt trygghetsskapande åtgärder. Fler mötesplatser och ett rikare kultur- och fritidsutbud ska vara en grundbult i trygghetsarbetet.

Delaktighetsindex har försämrats jämfört med föregående år, från 57 procent till 52 procent, men är fortfarande högre än 2014. Indexet, som används inom ramen för jämförelseprojektet KKiK, syftar till att ge en samlad bild av hur väl kommunen möjliggör för medborgarna att delta i kommunens utveckling. Genomsnittet för samtliga deltagande kommuner är 56 procent och Järfälla tillhör spannet genomsnittskommuner. För att öka delaktigheten och inflytandet i samhällsplaneringen genomförs samråd. År 2016 deltog 286 personer vid de sex tillfällen som anordnades. En ökning från 2015 både avseende antal tillfällen och antal personer.

Nöjd-inflytande-index ingår också i KKiK och resultaten hämtas från SCB:s medborgarundersökning. Även här försämras resultatet. 2016 sjönk index till 45, vilket kan jämföras med genomsnittet för samtliga deltagande kommuner som hamnade på 40. Resultatet placerar Järfälla fortfarande bland de 25 procent av kommunerna som har bäst resultat i undersökningen. Värdena i attitydundersökning i förskolor och grundskolor om barns och elevers inflytande är generellt höga men kan förbättras ytterligare. Inom gymnasie- och vuxenutbildningen är resultaten avseende elevers inflytande låga och har sjunkit inom några verksamhetsområden. Ett förbättringsarbete för elevinflytande och kunskap om elevers rättigheter pågår.

Den upplevda tryggheten har minskat. Järfällas trygghetsindex uppgår 2016 till 49, att jämföra med 58 som är genomsnittet för samtliga deltagande kommuner. Järfälla tillhör de 25 procent med lägst resultat. Den upplevda tryggheten för framförallt kvinnor har minskat. Kvinnornas betyg för tryggheten har minskat med tio enheter vilket är en statistiskt säkerställd minskning. Männens betyg har också minskat något men det är inte en säkerställd minskning. Utvecklingen kan möjligen hänga samman med att uppmärksamhet har riktats mot frågor kring sexuella trakasserier i offentliga miljöer under året där det framförallt är kvinnor som utsätts och därmed också påverkas negativt kring sin upplevda trygghet.

Tryggheten på förskolor och grundskolor visar även här generellt goda resultat men målet är att det ska förbättras ytterligare. Inom vuxenutbildningen visar enkätundersökningen fortsatt höga resultat medan trygghet inom gymnasieutbildningen ligger lägre och behöver förbättras.

I slutet av augusti antog kommunfullmäktige ett trygghetsskapande program för Järfälla kommun. Programmet anger övergripande inriktning och målgrupper och innehåller därutöver en beskrivning av hur rapporteringen inom området ska ske framöver.

INDIKATORER	2014	2015	2016	TREND
Skattning av hur väl kommunen möjliggör för Järfällaborna att delta i kommunens utveckling	46 %	57 %	52 %	→
Järfällabornas syn på vilken insyn och inflytande de har över kommunens verksamheter	42 %	49 %	45 %	→
Järfällabornas upplevelse av trygghet och säkerhet i kommunen.	50 %	56 %	49 %	↘
Andel röstberättigade som röstade i senaste kommunrespektive EU-val	Kommunalval: 81,7 % (-0,2 %) EU-val: 54,3 % (+3,9 %)	-	-	→

■ 25 % bästa ■ 50 % mittersta
■ 25 % sämsta ■ 25 % Ingen uppgift

KOMMUNENS KVALITET I KORTHET, KIK

	2014	2015	2016
Delaktighetsindex, % av maxpoäng	46	57	52
Nöjd Inflytande-index	42	49	45
Trygghet, Nöjd Region-index	50	56	49
Hur god är kommunens webbinformation till medborgarna?	88	88	80
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	11	9	16
Inskrivna barn per årsarbetare i förskolan, antal*	5,4	5,6	5,4

* Statistiken har ett års förskjutning, i kolumn 2016 redovisas statistiken för verksamheten 2015 osv.

KKiK redovisar resultat jämfört med andra kommuner. Undersökningen genomförs av Sveriges kommuner och landsting, SKL.

Färgsättningen visar om kommunen har bra eller dåliga resultat jämfört med andra. Det ger en signal om Järfälla tillhör de bästa 25 procent (grönt), de mittersta 50 procent (gult) eller de sämsta 25 procent (rött).

Ekonomiskt resultat

Kommunen redovisar ett positivt resultat på 398 mnkr, inklusive marktäkter från exploateringen. Verksamhetens resultat uppgår till 30 mnkr motsvarande 0,8 % av skatteintäkterna. Det innebär att underskottet från 2015 om 9 mnkr har vänts till ett överskott. Nämnderna har totalt klarat sin ekonomi, trots ett underskott inom socialnämnden om 15 mnkr. Låneskulden har minskat trots ett omfattande investeringsprogram. Kommunens ekonomi har stärkts jämfört med 2015.

GOD EKONOMISK HUSHÅLLNING

Den kraftiga tillväxten som sker i kommunen med satsning på samhällsutvecklingen med bostäder, infrastruktur och service i välfärden, ställer krav på överskott i ekonomin. Kommunfullmäktiges beslut om riktlinjer för god ekonomisk hushållning innebär att årets resultat ska vara minst 1 % av skatteintäkterna samt sträva mot att resultatet ska överstiga 2 %. För att hålla låneskulden på rimlig nivå, till följd av investeringar, anser Sveriges kommuner och landsting, SKL, att 2 % i överskottsmål är en lägsta gräns för en rimlig egenfinansiering av investeringar och för en tillväxtkommun krävs högre resultatmål.

Resultatmålet ska långsiktigt säkra en god ekonomisk hushållning. Det innebär att överskottet bidrar till egen finansiering av kommande investeringar för att låneskulder och räntekostnader inte ska gröpa ur konsumtionsutrymmet för välfärdstjänsterna. Överskott i ekonomin är även viktiga för att kunna möta snabba förändringar i konjunkturen. Kommunens resultatutveckling över en tioårsperiod (2007-2016) har i genomsnitt uppgått till 0,3 % av skatteintäkterna och för de senaste fem åren 0,4 % (exklusive exploateringar). Kommunen redovisar underskott för åren 2009, 2011, 2012 och 2015. De låga resultaten i kombina-

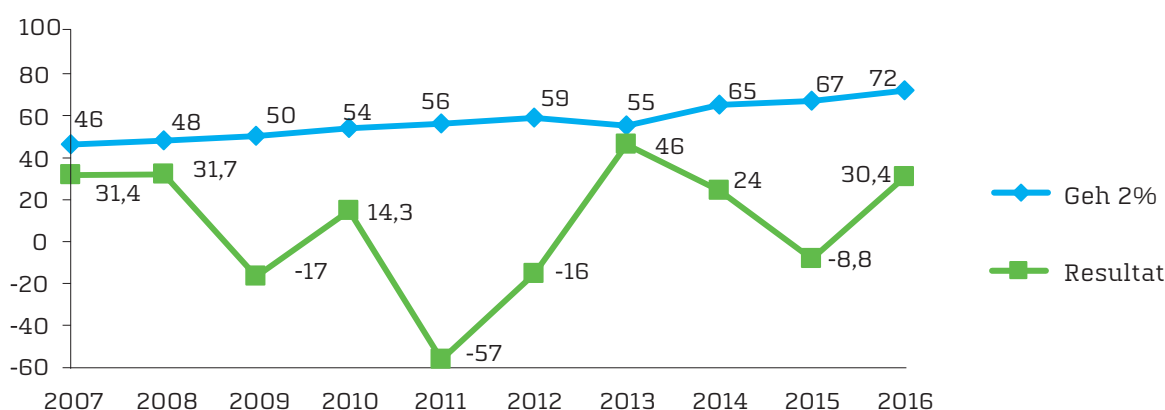
tion med ökade investeringar har medfört att kommunens låneskuld ökat och vid årets början uppgick till ca 2,0 miljarder. För att minska riskerna och klara en långsiktig hållbar ekonomi är det av största vikt att resultatmålet upprätthålls. Kommunfullmäktige har i budget 2017 beslutat om en resultatnivå om 1,5 %, motsvarande 57 mnkr.

God ekonomisk hushållning i kommunen är grunden för en hållbar verksamhet och ekonomi och skapas genom att verksamheten drivs med hög kvalitet och kostnadseffektivitet. Det är en förutsättning för att i framtiden kunna ge Järfällaborna en god service. Järfälla är enligt SCB en medel effektiv kommun i Stockholms län och därmed finns förutsättningar till ökad effektivitet. Kommunfullmäktige har i budget 2017 gett samtliga nämnder och styrelser i uppdrag att säkerställa en effektiv verksamhet med god kvalitet.

Diagrammet nedan visar Järfällas resultatutveckling, exklusive exploatering, i jämförelse med god ekonomisk hushållning om 2 % av skatteintäkter och utjämnning (mnkr).

SAMHÄLLSEKONOMIN

Den samhällsekonomiska bedömningen är hämtad från Sveriges Kommuner och Landstings (SKL) makronytt 2/2016 som publicerades den 21 december 2016. Svensk ekonomi fortsätter växa i god takt också 2017. BNP

ökar då med 2,5 procent jämfört med 3,4 procent 2016. Sysselsättningen ökar samtidigt som arbetslösheten minskar ytterligare. År 2017 kan därmed beskrivas som ett högkonjunkturår. Därefter beräknas den ekonomiska utvecklingen återgå till mer normala och mer måttliga tal. Åren 2018-2020 understiger BNP-tillväxten 2 procent samtidigt som ökningen i sysselsättningen är starkt begränsad. SKL antar att tilltagande brist på arbetskraft ska leda till successivt högre löneökningar. Tillsammans med gradvis stigande räntor medför det stigande inflation. SKL:s bedömning av samhällsekonomin är relativt lika andra bedömares.

Kommunernas ekonomi

Kommunernas resultat för 2015 uppgick till 15 miljarder. Det är ett resultat som ligger en bra bit över sektorns tumregel för god ekonomisk hushållning. En del av det goda resultatet består av engångsintäkter bland annat återbetalning från AFA försäkring och tillfälligt stöd för flyktingsituationen. Indikationer visar på att det blir ett bra resultat även 2016 och man ser att även exploateringsintäkterna har stor betydelse för resultaten. En mer normal, långsammare, utveckling av skatteunderlaget, samtidigt som kommunsektorns kostnader växer i relativt snabb takt på grund av det starka demografiska trycket, innebär att ett betydande och växande gap riskerar uppstå mellan sektorns kostnader och intäkter. Det kommer att krävas effektiviseringar för att fortsätta klara av att hålla en god ekonomisk hushållning. Stora investeringsvolymerna prognostiseras med anledning av den växande befolkningen men även på grund av att många verksamhetslokaler som byggdes under 1960- och 1970-talen behöver renoveras eller ersättas av nya enheter. De riktade statsbidrag som finns försvårar kommunernas långsiktiga planering och ökar kostnaderna i vissa fall. Många anser att dessa bidrag bör bli generella för att kommunerna ska kunna bedriva en effektiv verksamhet.

ÅRETS RESULTAT

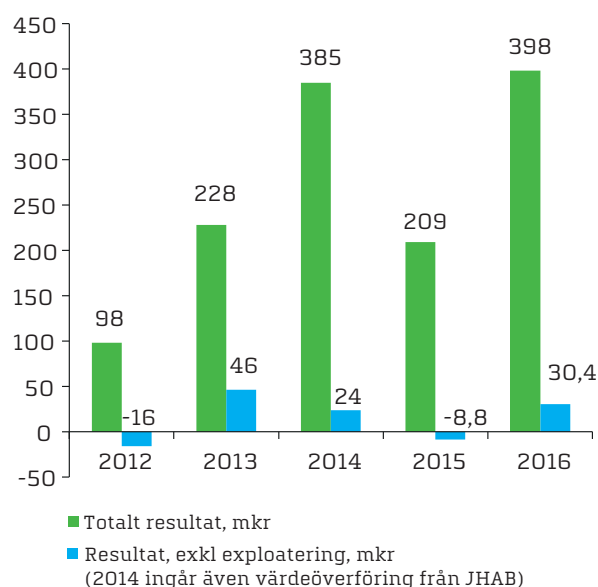
Årets resultat är positivt och uppgår till 398 miljoner kronor (mnkr) inklusive exploatering om 368 mnkr. Det verksamhetsrelaterade resultatet, exklusive exploatering, uppgår till 30,4 mnkr motsvarande 0,8 % av skatteintäkterna. Jämfört med budget om 25 mnkr innebär det en positiv avvikelse om 5,4 mnkr. I årets resultat ingår särskilda bokslutsposter om 28,1 mnkr för bl.a. avsättning för marksanering med 16,2 mnkr, utranering av apparaterade utgifter om 17,4 mnkr för simhall och It samt fastighetsförsäljning om 5,5 mnkr.

Nämnderna redovisar, jämfört med budget, ett positivt resultat om 29,6 mnkr (-5,7 mnkr 2015). Barn- och ungdomsnämnden visar ett överskott med 38,5 mnkr, varav 21,8 mnkr främst avser färre barn än beräknat. Socialnämnden visar ett underskott om 15,5 mnkr främst beroende på ökade LSS-kostnader. Tekniska nämnden visar ett överskott för den skattefinansierade verksamheten och för den affärsrättsliga delen visar Avfall ett negativt resultat.

Nämndernas sammanlagda resultat har förbättrats jämfört med prognoserna under året.

I diagrammet redovisas årets och de fyra senaste årens resultat

Staten har tillfört ett särskilt stöd till kommuner och landsting med anledning av flyktingsituationen, och Järfälla kommun erhöll 45,0 mnkr i december 2015. Av det totala beloppet har 3,5 mnkr intäktförts under 2015 och resterande 41,5 mnkr under 2016. Statsbidraget har fördelats på ett antal verksamheter i kommunen med kopplingar till asyl- och flyktingmottagandet. Omfattningen av riktade statsbi-

drag exempelvis från Skolverket och Migrationsverket försvårar verksamhetsplaneringen och bidrar till osäkerheter i prognosarbetet. Under våren 2017 fortsätter arbetet med att förbättra prognossäkerheten bl.a. genom digitalisering av ekonomi och verksamhetsplanering. Även budgetprocessen är föremål för utveckling.

Sanering av mark

Marken runt Jakobsbergsskolan är förorenad eftersom man för flera decennier sedan använt restprodukter från en avfallsanläggning som fyllnadsmaterial. Föroreningarna konstaterades på allvar 2010 och 2012 påbörjades partiella saneringar av området. Totalt har 95,2 mnkr lagts ned på saneringar 2012-2016, varav 37,3 mnkr redovisats som driftkostnad. Kommunens miljö- och hälsoskydd har 2016 utfärdat ett skriftligt föreläggande om att marken ska saneras i sin helhet. Redovisningsmässigt föreligger följaktligen en förpliktelse att sanera marken. I avvaktan på fortsatt utredning om mer exakta kostnadsberäkningar har ett belopp om 16,2 mnkr kostnadsförts och redovisats som avsättning i balansräkningen 2016.

Utrangeringar av pågående arbeten

Under året har nedlagda kostnader uppgående till 7,8 mnkr avseende projektering av en ny simhall (som skulle byggas av kommunen) utranerats. Vidare har konsultarvoden på 9,6 mnkr avseende IT-projekt kostnadsförts, eftersom dessa utgifter inte bedömts kunna redovisas som anläggningstillgång.

BALANSKRAVET ENLIGT KOMMUNALLAGEN

Från år 2000 gäller det av riksdagen beslutade balanskravet för kommuner och landsting. Balanskravet innebär att årets intäkter ska överstiga årets kostnader. Vid avstämning om balanskravet uppnås ska inte realisationsvinster från försäljningar av mark och andra tillgångar medräknas.

Från och med 2016 har Järfälla kommun övergått till att följa RKR:s vägledning "Redovisning av kommunal markexploatering", vilket bland annat innebär att intäkter från markförsäljning inom exploateringsområden inte längre klassificeras som försäljning av anläggningstillgång/realvinst utan ingår bland verksamhetens intäkter. För Järfälla kommun som har väsentliga intäkter från markförsäljningar blir balanskravet inte längre svårt att uppfylla. Detta medför också att resultatet exklusive exploateringsnetto

blir än viktigare att följa upp. Framtida investeringar i infrastruktur och samhällsfastigheter såsom skolor och omsorgsboenden ska finansieras via exploateringsnettot.

I bokslutet för 2016 ingår realisationsvinster med 5,6 mnkr (2015: 218,4 mnkr). Det justerade resultatet 2016 blir därmed 392,6 mnkr (2015: -8,8 mnkr). Detta kan också jämföras med det budgeterade resultatet på 402,3 mnkr. Årets resultat innebär således att balanskravet uppfylls, och att det negativa balanskravsresultatet från 2015 är reglerat.

Balanskravsresultaten för 2014, 2015 och 2016 ser ut på följande sätt.

MNKR	BOKSLUT	BOKSLUT	BOKSLUT
	2016	2015	2014
Årets resultat enligt resultaträkning	398,2	209,6	385,2
Avgår realisationsvinster från försäljning av anläggningstillgångar	-5,6	-218,4	-167,2
Årets balanskravsresultat	392,6	-8,8	218,0

I resultatet för 2014 ingår en värdeöverföring på 193,5 mnkr från Järfällahus AB. Beloppet är hälften av det nettoöverskott som uppstod vid fastighetsförsäljningar i bolaget under 2013.

KOSTNADS- OCH INTÄKTSUTVECKLING

För att leva upp till god ekonomisk hushållning ska verksamhetens nettokostnader inte öka i snabbare takt än skatteintäkterna. De totala skatteintäkterna inklusive utjämning och generella statsbidrag ökade 2016 med 7,2 % (4,3 % 2015) vilket beror på ökat skatteunderlag men även ökat bidrag inom utjämningssystemen. Verksamhetens nettokostnad ökade med 5,8 % (5,4 % 2015), vilket innebär en förbättring i förhållandet skatteintäkter och verksamhetens nettokostnader.

Skatteintäkterna uppgick till 3,1 miljarder kronor, vilket är en ökning med 167 mnkr (+ 5,8 %) jämfört med 2015. Utjämning och bidrag uppgick till 0,6 miljarder kronor, en ökning med knappt 0,1 mnkr. Det lägre utfallet för skatteintäkterna jämfört med budget (-15 mnkr) förklaras främst av lägre slutavräkning än budgeterat. Detta uppvägs av bättre utfall i inkomstutjämningen och regleringsbidraget i det kommunala utjämningssystemet (18 mnkr).

Diagrammet nedan visar utvecklingen av verksamhetens nettokostnader, exklusive exploatering, jämfört utveckling av skatteintäkter och utjämning 2012 - 2016, mnkr

Verksamhetens intäkter, exklusive exploatering och reavinster, ökade 2016 med 200 mnkr (24 %), jämfört med 2015 då ökningen var 68 mnkr (9 %). I förhållande till budget är ökningen 119 mnkr. Ökningarna avser till största delen statsbidrag från Migrationsverket och riktade statsbidrag från Skolverket, Socialstyrelsen och Arbetsförmedlingen.

Verksamhetens kostnader ökade med 387 mnkr (9,5 %) jämfört med 2015. Jämfört med budget är ökningen 142 mnkr och hör till stor del ihop med intäktsökningen ovan. De större kostnadsökningarna är lönekostnaderna som ökade med 8 %, 120 mnkr, varav ca 5 % med anledning av volymökningar inom förskola, grundskola, äldreomsorg, flyktingmottagning samt arbetsmarknadsåtgärder och reserande 3 % avser löneökningar. De högre volymerna gör också att externa kostnader för köp av huvudverksamhet ökade med ca 128 mnkr, 11 %.

I verksamhetens kostnader finns även de tidigare nämnda bokslutsposterna om 28,1 mnkr avseende avsättning för marksanering samt utrangering av utarbetade utgifter för simhall och It.

Avskrivningarna uppgår till 178,8 mnkr, vilket är en ökning med 31,3 mnkr jämfört med 2015. Avvikelsen mot budget om 26 mnkr beror till stor del på att endast 46 procent av de budgeterade investeringarna har utförts.

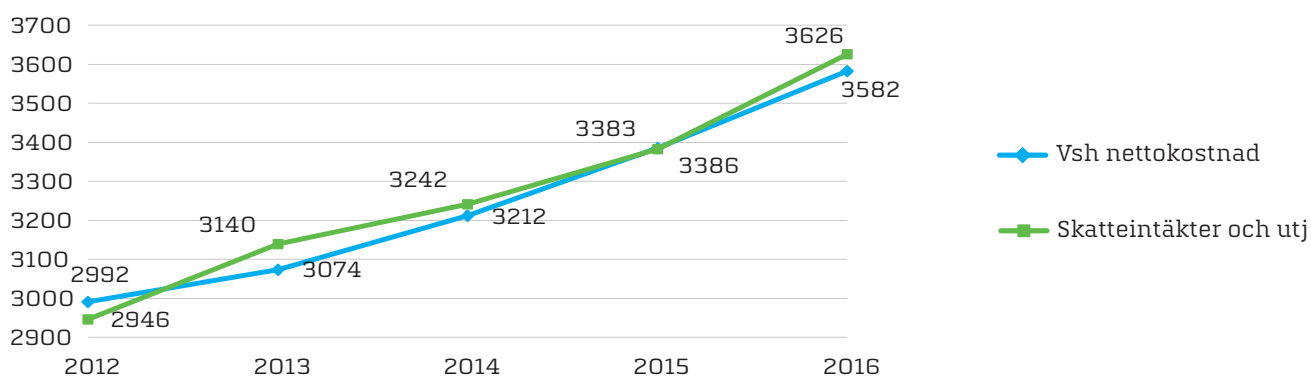
Finansnettot utgörs av skillnaden mellan finansiella intäkter och kostnader. De finansiella intäkterna uppgår till 24,9 mnkr och kostnaderna till 38,6 mnkr. Finansnettot är således -13,7 mnkr, att jämföra med budget -13,6 mnkr. Såväl intäkterna som kostnaderna överstiger budget med ca 2 mnkr.

Intäkterna avser främst kapitalförvaltningen 18,2 mnkr, aktieutdelning från JHAB 3,6 mnkr och intäkter för borgensavgifter på 2,7 mnkr. Även den sistnämnda posten gäller i allt väsentligt JHAB. De finansiella kostnaderna avser främst räntor på lån 18,9 mnkr, kapitalförvaltning 3,0 mnkr, ränta på pensionsavsättning 2,9 mnkr samt en KPI-uppräknings för medfinansieringen av tunnelbanan till Barkarby. Den senare posten uppgår till 13,2 mnkr och är en indexering av de 800 mnkr som avsattes i 2014 års bokslut som kommunens medfinansiering.

Den genomsnittliga räntan på kommunens lån har under året uppgått till 1,03 % (2015: 1,66 %). Den genomsnittliga räntebindningstiden var vid utgången av 2016 1,7 år och den genomsnittliga kapitalbindningen 2 år.

Kommunfullmäktige beslutade i september 2015 att avveckla kommunens kapitalförvaltning, räntedelen under 2015 och aktiedelen senast under 2017. Likviden från försäljningen av räntedelen möjliggjorde bland annat att två lån på totalt 250 mnkr som förföll under 2016 inte behövde förlängas. Det bokförda värdet av kapitalförvaltningen uppgick till 71 mnkr vid årets slut, medan marknadsvärdet uppgick till 90,5 mnkr.

Kommunens finansiella risker hanteras i enlighet med en av kommunfullmäktige fastställd finanspolicy.

TUNNELBANA TILL BARKARBY

I Stockholmsöverenskommelsen är reglerat att de berörda parterna gemensamt finansierar utbyggnaden av tunnelbanan. Järfällas del i medfinansieringen uppgår till 800 mnkr i 2013 års prisnivå. I bokslutet för 2014 redovisades 800 miljoner kronor som en avsättning och som en extraordinär kostnad. I samma bokslut redovisades den mark som kommer att överlåtas från staten till Järfälla som en tillgång i balansräkningen och som en extraordinär intäkt uppgående till 800 mnkr. Utöver detta finns i Stockholmsöverenskommelsen ett kostnadstak/ansvar om 15 % för risker och fördyringar som för Järfällas del uppgår till 91 mnkr.

Våren 2016 genomfördes i samverkan mellan parterna ett åtgärds- och optimeringsarbete för att enas om en effektiv anläggning inom ramen för Stockholmsöverenskommelsen. Det resulterade i en ny betalningsplan i 2016 års prisnivå. De ekonomiska konsekvenserna för Järfälla till följd av åtgärds- och optimeringsarbetet, som är reglerat i ett tilläggsavtal, innebär en fördyring av projektet med 86 mnkr. Dessa ryms inom kostnadstaket på 91 mnkr och innebär att återstående medel för risker och fördyringar uppgår till 5 mnkr. Utrymmet för ytterligare fördyringar är därmed mycket begränsat. Fördyringen med 86 mnkr har beslutats i kommunfullmäktige i februari 2017 och kommer att belasta kommunens resultat 2017.

EXPLOATERINGSREDOVISNING

Intäkterna från exploateringsredovisningen (markförsäljningar) uppgår i bokslutet till 385,5 mnkr, vilket är 24,4 mnkr lägre än budgeterat. Av exploateringsintäkterna om 385,5 mnkr kommer 369,8 mnkr från markförsäljning för bostadsbebyggelse och 15,7 mnkr för industri- och verksamhetsbebyggelse. Av intäkterna för bostadsbebyggelse kommer 297,9 mnkr från försäljning på Barkarbyfältet och 56,9 mnkr från markförsäljning i Kallhäll.

Kostnaderna hänförliga till markförsäljningarna ovan uppgår till 17,7 mnkr, vilket understiger budget med 14,8 mnkr. Exploateringsnettot uppgår till 367,8 mnkr, vilket är 9,5 mnkr under budget. Förskjutna tidplaner påverkar och förklarar både omsättnings- och anläggningstillgångarnas avvikelser.

I den del som ingår i investeringsredovisningen redovisas inkomster på 63,7 mnkr, jämfört med budget 79,2 mnkr. Differensen på inkomstsidan beror främst på lägre VA-inkomster. Utgifterna uppgår till 73,1 mnkr, vilket understiger budget med 127,6 mnkr. Differensen på utgiftssidan beror på senarelagda tidplaner för Stäkets verksamhetsområde, Almarevägen, Veddestabron och Barkarbystaden 2.

OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR/DRIFT	BUDGET	UTFALL
Intäkter	409,9	385,5
Kostnader	-32,5	-17,7
Nettointäkter, drift	377,3	367,8
Anläggningstillgångar/investering	Budget	Utfall
Inkomster	79,2	63,7
Utgifter	-200,7	-73,1
Nettoutgifter, investeringsbudget	-121,5	-9,3
Totalt exploateringsnetto	255,8	358,5

Som framgår av avsnittet Redovisningsprinciper tillämpar Järfälla från och med 2016 RKR:s vägledning "Redovisning av kommunal markexploatering".

INVESTERINGAR OCH FÖRSÄLJNINGAR

Investeringsutgifterna uppgick 2016 till 799,6 mnkr, vilket kan jämföras med 975,9 mnkr 2015. Jämfört med budgeten på 1 743,5 mnkr innebär utfallet en genomförandegrad på 46 procent, vilket är lägre än de senaste åren. Inkomster hänförliga till anläggningstillgångar uppgick till 109,7 mnkr med bl.a. V/A-inkomster från Barkarbystaden 54,0 mnkr, sopsug 7,6 mnkr och medfinansiering från Stockholms kommun avseende Växthusvägen 9,6 mnkr.

De största investeringarna sker inom tekniska nämndens investeringsbudget. Denna fördelas på infrastruktur och fastigheter/verksamhetslokaler. Nettoinvesteringar avseende infrastruktur uppgick till 185,4 mnkr, vilket utgör 41 % av den totala årsbudgeten på 450,5 mnkr. De största avvikelserna mot budget beror på förskjutna tidplaner, vilket i sin tur har olika orsaker såsom överklagad detaljplan och anpassning till andra aktörer.

Den största utgiftsposten inom området infrastruktur är Växthusvägens förlängning där 37,7 mnkr investerats under 2016. Projektet inrymmer ett samarbete med Stockholms kommun där Järfälla kommun utför hela projektet och Stockholms kommun är medfinansierare. Växthusvägen kommer att öppnas för trafik vårvintern 2017. Den totala investeringen över flera år beräknas hamna i nivå med budget (93,4 mnkr).

Fastighetsinvesteringar har under året genomförts för 474,9 mnkr, att jämföra med budget 1 064 mnkr. Genomförandegraden uppgår till 46 % vilket är i nivå med 2015. Några större projekt är:

Herrestaskolan öppnade i januari 2016 och har plats för 100 förskolebarn och 300 elever i årskurs F-5. Skolan är Sveriges största och första skola som byggts helt i massivt trä utifrån Miljöcertifiering Guld. Årets investeringsutgift uppgår till 45,8 mnkr och totalt beräknas investeringen uppgå till 386,7 mnkr (budget 362,1 mnkr).

Neptuniskolan är ett så kallat partneringprojekt och avser om- och tillbyggnad av Neptuniskolan i Skälby. Projektet blev färdigställt under hösten och årets investering uppgår till 49,1 mnkr. Totalt beräknas investeringen uppgå till 90 mnkr, i linje med budget.

Görvålns slott: kommunen arbetar med att utöka verksamheten, både i den Södra flygeln och i den så kallade Trädgårdsmästarvillan. Byggnaderna är en del av riksintresset för kulturmiljövården Görvåln och skyddas enligt Miljöbalken. Årets investering uppgår till 12,5 mnkr och totalkostnaden prognostiseras till 32,0 mnkr, i linje med budget.

Projektet Olovlundsskolan innebär en tillbyggnad med två våningar med syftet att få en ökad kapacitet. Renoveringen av huvudbyggnaden är försenad och beräknas vara klar under våren 2018. Årets investering uppgår till 57,6 mnkr och totalkostnaden bedöms bli 167,5 mnkr (budget 189,5 mnkr).

Kvarnskolan behöver en renovering och anpassas till en skola för årskurs 6-9. Matsalen behöver byggas ut för att öka kapaciteten. Årets investering uppgår till 30,8 mnkr och den totala kostnaden prognostiseras till 90,0 mnkr (budget 102,0 mnkr).

Nytt äldreboende i Viksjö ska bidra till att täcka behovet av särskilt boende i kommunen. Inflyttning i de 40 lägenheterna påbörjas i mars 2017. Årets investering uppgår till 77,3 mnkr och den totala kostnaden bedöms bli 113,0 mnkr (budget 113,0 mnkr).

LÅNESKULD

Låneskulden minskade under året från 2 080 mnkr till 1 830 mnkr. Amortering med 250 mnkr har möjliggjorts tack vare försäljningen av delar av värdepappersportföljen i december 2015. Av den totala låneskulden förfaller 510 mnkr inom ett år, motsvarande belopp 2015 uppgick till 970 mnkr. En större andel av den totala låneskulden har alltså fått en längre kapitalbindning under året.

Årets investeringar har likviditetsmässigt finansierats av årets resultat inklusive exploateringsnetto, avskrivningar och minskning av likvida medel, se vidare kassaflödesanalysen.

PENSIONS-AVSÄTTNING OCH PENSIONS-FÖRPLIKTELSE

De totala pensionsförpliktelserna för kommunens anställda uppgick till 1 896,1 mnkr vid årets slut, vilket är en minskning med 53,3 mnkr. Åtagandet redovisas dels som avsättning i balansräkningen, och dels som ansvarsförbindelse.

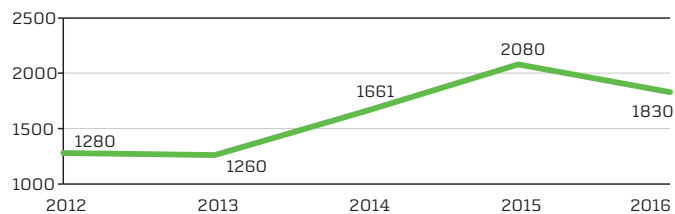
Avsättningen för pensioner i balansräkningen uppgår vid utgången av 2016 till 341,6 mnkr (inklusive löneskatt), vilket är en ökning med 19,2 mnkr.

Den gamla pensionsskulden som intjänats före 1998 redovisas enligt den kommunala redovisningslagen som ansvarsförbindelse och uppgår till 1 554,5 mnkr (inklusive löneskatt) vid utgången av 2016, vilket är en minskning med 72,5 mnkr.

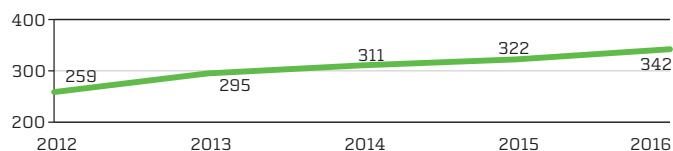
SOLIDITET

Soliditeten mäter hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital och är det enskilt viktigaste måttet på den ekonomiska styrkan, betalningsförmågan på lång sikt.

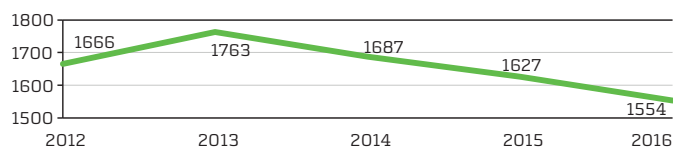
Låneskuld, mnkr

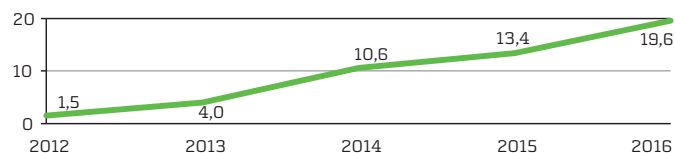
Pensionsavsättning, mnkr

Pensionsförpliktelse, mnkr

Soliditet inkl pensionsskuld, %

Kommunens finansiella mål uttrycks i ett effektmål om att soliditeten, pensionsskulden inräknad, ska öka över tid. Soliditeten uppgår till 19,6 procent, vilket kan jämföras med 13,4 procent 2015. Förbättringen beror dels på årets resultat och dels på att det samlade pensionsåtagandet minskar.

Den av riksdagen beslutade metoden att redovisa kommunernas pensionsskulder påverkar redovisad soliditet.

Metoden innebär att den till och med 1997 upparbetade pensionsskulden redovisas som en ansvarsförbindelse och därmed inte påverkar soliditeten. Den på detta sätt framräknade soliditeten ökar från 37,1 procent 2015 till 41,5 procent 2016.

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV (RUR)

Kommunfullmäktige beslutade i maj 2015 om riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt om hantering av resultatutjämningsreserv (RUR). Om årets resultat relativt balanskravet, justerat för resultatstörande poster, överstiger en procent av summan av skatteintäkter, statsbidrag och utjämnning får avsättning göras till en resultatutjämningsre-

serv (RUR). Medel ur RUR får användas de år prognosen för skatteunderlaget understiger den genomsnittliga utvecklingen de senaste tio åren i riket för att täcka ett negativt balanskravsresultat. I bokslutet 2014 gjordes en avsättning till RUR på 165 mnkr. Denna specificeras som en särskild post i det egna kapitalet. Boksluten 2015 och 2016 medger vare sig avsättning till eller disposition från RUR.

EKONOMISKA UTMANINGAR OCH TILLVÄXT

Järfälla står inför framtida utmaningar och möjligheter som en av landets kommuner med störst tillväxt. Genom bl.a. stadsutvecklingen i Barkarby med byggande av tunnelbana förväntas befolkningen växa från 74 000 invånare till 116 000 invånare år 2030. Utöver 22 000 bostäder planeras byggande av samhällsfastigheter; 20-25 nya förskolor, 5-6 grundskolor, boende för äldre och funktionshindrade samt kultur och fritid. Sammantaget innebär det mycket höga investeringsnivåer inklusive investeringar i infrastruktur. Exploateringsverksamheten är omfattande och den ekonomiska strategin innebär att de markintäkter som erhålls ska huvudsakligen finansiera tillväxten. De ökade skatteintäkterna som kommer genom en ökad befolkning beräknas finansiera ökade volymer i verksamheterna.

En stor utmaning redan idag och inför den fortsatta tillväxten är att rekrytera och behålla medarbetare. Visionen Järfälla för alla framåt, är en viktig grund för utvecklingen i kommunen och att vara en attraktiv arbetsgivare. Arbetet med integration och satsning på kvalitetsutveckling i välfärdstjänsterna är en förutsättning för en attraktiv kommun.

God ekonomisk hushållning och ordning och reda i ekonomin är en förutsättning för att klara en långsiktig och hållbar finansiering av den utveckling och tillväxt som sker i Järfälla. Kommunsektorn står inför fortsatta ekonomiska utmaningar eftersom en mer normal, långsammare, utveckling av skatteunderlaget förväntas samtidigt som den demografiska utvecklingen ökar kostnadstrycket. Det ställer krav på fortsatta effektiviseringar med prioriteringar, samordning och digitalisering. En långsiktigt hållbar ekonomi är även grunden för all verksamhetsutveckling och innovationer.

Framåt behöver kommunens överskotts mål höjas för att långsiktigt hålla låneskulden på en rimlig nivå. Inför 2017 höjdes resultatmålet till 1,5 %. Årets resultat, såväl inklusive exploatering, som för det verksamhetsrelaterade resultatet visar att kommunen är på rätt väg.

Hit gick skattepengarna	2016
Så här användes 100 kronor i skatt	
Grundskola	23,90 kr
Barnomsorg	17,30 kr
Äldreomsorg	14,10 kr
Funktionshinder	13,10 kr
Gymnasieskola	7,70 kr
Individ- och familjeomsorg	7,10 kr
Kommungemensam verksamhet	5,60 kr
Teknik och miljö	4,10 kr
Fritid	2,50 kr
Kultur	1,60 kr
Vuxenutbildning	1,20 kr
Räddningstjänst	1,10 kr
Arbetsmarknadsåtgärder	0,70 kr
	100,00 KR

KOMMUNKONCERNENS EKONOMI

KOMMUNKONCERNEN

Kommunens koncernföretag omfattar de större företag och kommunalförbund där kommunen har ett betydande inflytande. Dessa är Järfällahus AB, Järfälla Näringsliv AB och Kommunalförbundet Brandkåren Attunda. Kommunen äger 100 procent av aktierna i Järfällahus AB och Järfälla Näringsliv AB. Järfällas ägarandel i Kommunalförbundet Brandkåren Attunda uppgår till 22,5 procent.

Utöver dessa aktieinnehav äger kommunen 100 procent av aktierna i Phalaenopsis AB.

Kommunens samägda företag utan betydande inflytande omfattar de företag där kommunens ägarandel varierar mellan 0,1 och 15 procent. Dessa är Söderhalls Renhållnings AB (SÖRAB), AB Vårlyjus (HVB-hem), Stockholmsregionens Försäkring AB, Kommentus AB och Kommunalförbundet Norrvatten.

RESULTAT OCH KOSTNADSUTVECKLING

Årets resultat för koncernen uppgår till 456,1 mnkr (2015: 273,7 mnkr). Resultatet är således högre än föregående år.

En delförklaring är att kommunens exploateringsnetto uppgick till 367,8 mnkr under 2016, att jämföra med kommunens realisationsvinster under 2015, som uppgick till 218,4 mnkr. Kommunens resultat exklusive exploateringsnetto uppgick till 30,4 mnkr under 2016, vilket är en förbättring jämfört med motsvarande resultat 2015 som uppgick till -8,8 mnkr.

Järfällahus AB:s resultat före bokslutdispositioner uppgick till 79,9 mnkr under 2016. Motsvarande resultat under 2015 var 88,8 mnkr.

Kommunens andel av Kommunalförbundet Brandkåren Attundas resultat uppgick till 0,6 mnkr under 2016, vilket är en försämring jämfört med föregående år då resultatandelen uppgick till 1,7 mnkr.

Resultatnivån i Järfälla Näringsliv AB uppgår till 0,1 mnkr.

Verksamhetens intäkter uppgår till 1 894,7 mnkr under 2016, vilket är en ökning jämfört med föregående år, då intäkterna uppgick till 1 514,4 mnkr.

Verksamhetens kostnader uppgår till 4 766,3 mnkr under 2016, att jämföra med 4 360,5 mnkr under 2015.

SOLIDITET

Soliditeten mäter hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital och är det enskilt viktigaste måttet på den ekonomiska styrkan, betalningsförmågan, på lång sikt.

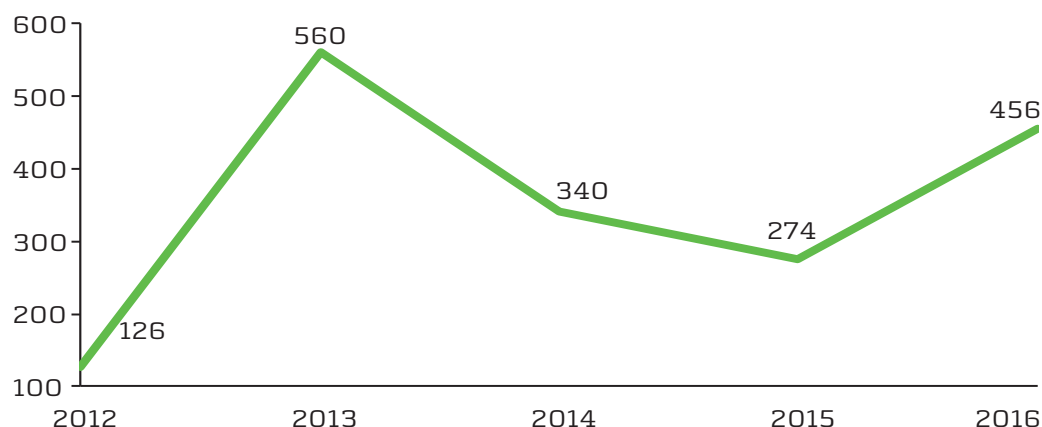
Per den 31 december 2016 uppgår koncernens synliga soliditet till 43,7 procent, en ökning från 2015 då soliditeten uppgick till 39,4 procent. Inklusiva pensionsförpliktelser (intjänade till och med 1997) uppgår soliditeten per 31 december 2016 till 26,1 procent, att jämföra med 20,1 procent 2015.

BORGENSÅTAGANDEN

Kommunens samlade borgensåtaganden uppgick vid utgången av 2016 till 901,9 mnkr, vilket är en ökning med 12,4 mnkr jämfört med föregående år.

Av totalbeloppet avser 708 mnkr borgen för JHAB, vilket är en minskning med 115 mnkr. Bolagets totala låneskuld är till 100 procent upplånad med kommunal borgen. Det bok-

Resultat kommunkoncernen, mnkr

förda värdet på Järfällahus byggnader och mark uppgår till 1 878 mnkr. Enligt bolagets årsredovisning uppgår marknadsvärdet till 5 864 mnkr, vilket innebär att det finns en god täckning för kommunens borgensåtaganden.

Borgensåtagandet gällande Järfälla Nya Badanläggning avser en låneram på 215 mnkr. Av denna hade vid årets utgång 122,3 mnkr utnyttjats.

Borgen gällande Kommuninvest ingår bland åtagandena med 56,8 mnkr, eftersom Kommuninvests förpliktelser överstiger tillgångarna.

Åtaganden gällande föreningslivet uppgår till 14,6 mnkr, vilket är en ökning med 3,2 mnkr jämfört med föregående år. Säkerhetsöverlåtelse eller företagshypotek tillämpas.

JÄRFÄLLAHUS AB (JHAB)

Bolaget redovisar ett ekonomiskt resultat efter skatt på 54,3 mnkr (2015: 63,9 mnkr). Resultat före bokslutsdispositioner uppgick till 79,9 mnkr (2015: 88,8 mnkr).

Låneskulden uppgår till 708 mnkr, vilket innebär att 115 mnkr har amorterats sedan 2015 tack vare ett positivt kassaflöde.

Enligt ägardirektiven ska JHAB redovisa en direktavkastning på 3,0 procent. Med årets resultat uppgår denna till 2,9 pro-

cent. Bolagets aktieutdelning till kommunen uppgick till 3,6 mnkr 2016, att jämföra med 5,9 mnkr under 2015.

Årets investeringar uppgår till 57,7 mnkr (2015: 60,5 mnkr). Soliditeten uppgår till 55,5 procent, vilket kan jämföras med 51,8 procent 2015.

JHAB:s resultat- och balansräkningar med sammanfattning av 2016 redovisas i ett särskilt avsnitt i årsredovisningen.

JÄRFÄLLA NÄRINGSLIV AB

Järfälla Näringsliv AB ombildades från Bolinders Drabantstad AB 2016. Bolaget är ett av Järfälla kommun helägt bolag med uppdraget att bedriva kommunens näringslivsarbete.

Resultatet 2016 uppgår till 0,1 mnkr.

KOMMUNALFÖRBUNDET BRANDKÅREN ATTUNDA

Brandkåren Attunda redovisar ett resultat på 2,5 mnkr 2016 (2015: 7,5 mnkr). Balanskravet har uppnåtts för 2016.

Investeringarna uppgick till 18,9 mnkr (2015: 27,9 mnkr). Soliditeten uppgår till 14,7 procent (2015: 14,0 procent).

Järfälla kommuns ägarandel på 22,5 procent innebar en kostnad (kommunbidrag) på 40,4 mnkr 2016 (2015 39,7 mnkr).

Fem år i sammandrag

	2016	2015	2014	2013	2012
Folkmängd	74 412	72 429	70 701	69 167	68 210
Kommunalskatt per hundra kronor	19,15	18,98	18,98	18,98	18,63
Antal färdigställda bostäder	851	610	314	178	88
Årets resultat, mnkr	398,2	209,6	385,2	228,2	98,5
exkl exploatering och reavinster	30,4	-8,8	24,5	46,3	-16,1
Verksamhetens bruttokostnader, mnkr	4 624	4 206	3 963	3 839	3 745
				4	7
Investeringar, mnkr (brutto)	800	976	841	553	553
Självfinansieringsgrad,%	84	50	80	100	62
Soliditet inklusive totala pensionsåtagandet, %	20	13	10	4	2
Antal årsarbetare	3 966	3 901	3 816	3 825	3 559
Låneskuld	1 830	2 080	1 661	1 260	1 280

Uppdrag från kommunfullmäktige

Nedan redovisas status i de uppdrag nämnder och kommunstyrelsen fått från kommunfullmäktige i samband med beslut om Mål och budget 2016. I vissa fall är kommentarerna förkortade, mer information finns då i nämndens verksamhetsberättelse.

Uppdrag till alla nämnder

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Genomföra barnkonsekvensanalyser i ärenden.	Samtliga nämnder och styrelser har rapporterat att de börjat göra barnkonsekvensanalyser i beredningen av beslutsärenden. Detta är emellertid ett fortsatt utvecklingsområde. På flera håll pågår arbete med att vidareutveckla och anpassa arbetssättet utifrån den egna nämndens ansvarsområde.	Pågår
Anlita "välfärdsjobbare" och feriepraktikanter	Välfärdsjobbare och feriepraktikanter har anlitats inom nämnderna och kommer att fortsätta. Samarbetet med kompetensförvaltningen är viktig för att nå framgång med att matcha personer till de olika arbetsplatserna.	Klar

Kommunstyrelsen

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Leda och samordna kommunens barnkonventionsarbete.	En kommundemensam modell för barnkonsekvens-analyser tagits fram. En SOU, "Barnkonventionen blir svensk lag", har publicerats under mars månad där förslag till anpassningar av svensk lag görs. Förslagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2018. Kommunstyrelseförvaltningen bevakar utvecklingen för att klargöra vilka behov av utbildning och övrig information som förändringen på sikt kommer medföra.	Klar
Inventera behoven och samordna nämndernas uppdrag att anlita välfärdsjobbare.	Under 2016 har ett arbete bedrivits för att föra in fler så kallade extratjänster i arbetet med välfärdsjobbarna. Extratjänsterna är en ny nationell satsning som vänder sig till personer med en lång tid utanför den reguljära arbetsmarknaden och har en hög grad av finansiering från arbetsförmedlingen. Antalet extratjänster har blivit lägre än förväntat och av den anledningen kommer antalet välfärdsjobb inte komma upp i planerade 350 platser. Sammanlagt har under året 295 personer varit involverade i välfärdsjobb i olika former.	Klar
Anlita feriepraktikanter samt samordna nämnder och förvaltningars arbete med att ta emot praktikanter.	Arbete har skett för att understryka vikten av att ta emot feriepraktikanter inom kommunens verksamheter. Inom kommunstyrelseförvaltningens olika verksamheter har 56 personer jobbat, bland annat inom IT-området och med ett projekt inom besöksnäringen.	Klar

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Detaljplanera Stäketfläcken, Uddnäs och området kring Brovaktarstugan, i syfte att säkerställa att allmänheten får ökad tillgång till områdena.	Ett flertal förberedande möten har hållits med de aktörer som i dagsläget använder och har rådighet över området. En planarkitekt är utsedd och leder dessa tidiga diskussioner. Parallellt har ett samarbete inletts med fastighetsägare till angränsande villatomter på andra sidan Enköpingsvägen. Dessa har kommit in med en gemensam begäran om planbesked för styckning och ytterligare byggrätt på sina tomter. Planenheten ser positivt på att planlägga hela området för att, utöver att tillgängliggöra området mot vattnet såsom uppdraget är beskrivet i budget, också skapa en mer sammanhållen gatumiljö kring Enköpingsvägen. Begäran om planbesked har resulterat i tjänsteskrivelse och p.m. och anmäldes till KS för beslut under hösten. Ärendet tas upp för beslut 30 januari 2017.	Pågår
Förbereda en revidering av upphandlingsstrategin i enlighet med EU:s nya direktiv om offentlig upphandling.	Arbete med en inköpsstrategi har påbörjats men då lagrådet återremitterade lagförslaget för implementering av ett nytt EU-direktiv inom området är bedömningen att den nationella lagstiftningen bör inväntas innan ytterligare insatser vidtas.	Pågår

Barn- och ungdomsnämnden

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Minskad administrativ rapportering mellan enheter och förvaltning.	Kopplas till nämndens personalförsörjningsplan, följs upp i slutet av 2017.	Klar
Öka lärartätheten i förskolan i syfte att öka likvärdigheten och förbättra måluppfyllelsen. Vid delårsbokslut och årsbokslut rapportera på vilket sätt lärartätheten har ökat i förskolan. 7 mnkr.	Lärartätheten har ökat med åtta tjänster på de kommunala förskolor som fick medel. Fördelning av medel till de fristående förskolorna i Järfälla samt förskolor i andra kommuner och kommunala förskolorna i Järfälla grundades i antalet barn.	Klar
Öka lärartätheten i förskoleklass, samt i årskurs 1-3, i syfte att öka likvärdigheten och förbättra måluppfyllelsen. Vid delårsbokslut och årsbokslut rapportera på vilket sätt lärartätheten har ökat i förskoleklass, samt i årskurs 1-3. 11 mnkr.	Lärartätheten har ökat med 16 tjänster på de kommunala skolor som fick medel. Fördelning av medel till de fristående grundskolorna i Järfälla samt grundskolor i andra kommuner och kommunala grundskolorna i Järfälla grundades i antalet barn.	Klar
Utöver ordinarie lönerevision, höja lärarlönerna. 6 mnkr.	Fördelning av medel till de fristående för- och grundskolorna i Järfälla samt för- och grundskolor i andra kommuner och kommunala för- och grundskolorna i Järfälla grundades i antalet elever.	Klar
Rapportera till nämnden i februari 2016 vilka grupper som särskilt prioriteras för höjda lärarlöner.	Rapporterat till nämnden vid februarisammanträdet.	Klar
Ge alla grundskolelever i Järfälla tillgång till egen surfplatta eller dator i skolan. 8 mnkr.	Fördelning av medel till de fristående för- och grundskolorna i Järfälla samt för- och grundskolor i andra kommuner och kommunala för- och grundskolorna i Järfälla grundades i antalet elever. Inom de kommunala skolorna uppnås nu en täthet på en lärplatta per två elever i åk 1-3 och en för varje elev i åk 4-9.	Klar

Socialnämnden

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Senast 2017 skapa minst en avdelning med språkprofil vid ett äldreboende.	Inventering och planering pågår för att skapa en språkavdelning på något äldreboende.	Pågår

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
I samråd med näringsliv och fastighetsägare, årligen genomföra konstnedslag i centrala Jakobsberg.	Invigningen av två fabelskulpturer, Kaninen och Anden, placerade utanför två av entréerna till centrumgallerian, ägde rum i oktober.	Klar
Tekniska nämnden ges i uppdrag att, i samråd med kultur-, demokrati- och fritidsnämnden, identifiera en lämplig plats för ny fotbollshall. Byggnationen ska påbörjas senast år 2017.	Planeringen har startat och platsen är vald. Arbete pågår med att studera olika lösningar i andra kommuner. Genomförs enligt reviderad tidplan 2017-2018.	Pågår

Tekniska nämnden

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Aktualisera kommunens parkeringsnorm, samt förtydliga möjligheten att införa flexibla parkeringstal.	Parkeringsnormen antogs i tekniska nämnden i november och har överlämnats för vidare behandling i kommunstyrelsen och fullmäktige.	Klar
Identifiera en lämplig plats för ny fotbollshall, i samråd med Kdn. Byggnationen ska påbörjas senast år 2017.	Plats är identifierad tillsammans med kultur, demokrati och fritidsförvaltningen; plan B på Järfällavallen. Därmed behövs ingen förändring i befintlig detaljplan. Byggnation, av tältvariant, beräknas kunna påbörjas 2017. Försvårande faktorer är eventuell marksanering som kan behövas. Uppdraget löper enligt plan.	Pågår
Årligen genomföra utökad julbelysning i samråd med näringsliv och fastighetsägare, i centrala Jakobsberg.	Dialog med fastighetsägare (näringslivet) i Jakobsbergs centrum har inletts för att utöka samarbetet och därmed få till en bättre julbelysning. Uppdraget löper enligt plan.	Pågår
Ersätt grusplanen vid Delfinparken med konstgräs samt upprusta/renovera befintliga anläggningar i parken. Genomförandet ska påbörjas senast år 2017.	Arbetet har planerats och beräknas vara klart i tid. Dialog fortsätter med kultur, demokrati och fritidsförvaltningen.	Pågår
I samråd med barn- och ungdomsnämnden, år 2016 påbörja upprustningar av skoltoiletter.	En inventering av toaletterna på kommunens 22 grundskolor är genomförd. Installation av nya lås har utförts på två högstadieskolor. Renoveringar har fullgjorts i 3 skolor. Behovet av åtgärder varierar dock och budget om 2 mnkr begränsar möjligheterna till insatser.	Klar
Uppför minst två laddstolpar i centrala Jakobsberg och två laddstolpar i Barkarbystaden under år 2016.	Två laddstolpar har tagits i bruk i Barkarbystaden. I centrala Jakobsberg har ytterligare två stolpar anlagts och väntar på inkoppling. Ansökan om statlig med-finansiering via Klimatklivet har godkänts, ca 140 tkr.	Pågår
Uppföra en multisportarena och en boulebana vid Riddarparken senast under år 2017.	Idéskiss finns framtagen för multisportarenan. Planeringen för placering av boulebana har också påbörjats. Uppdraget kommer att vara klart under 2017.	Pågår

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Identifiera plats samt påbörja anläggande av ytterligare infartsparkeringsplatser för bilar och cyklar i Kallhäll senast år 2017.	Plats för infartsparkeringen är under utredning. Plats för cykelparkering är också identifierad på västra sidan om järnvägen i förlängningen av nya gång- och cykelbron. Försvårande omständigheter är avtalsfrågor med Trafikverket samt eventuella planer om exploatering av området som kan påverka parkeringen.	Pågår
Inom ramen för befintlig energieffektiviseringsbudget installera solcellspaneler på minst en kommunal byggnad under år 2016.	Installation har utförts på Viksjöskolan. Totalt 228 solcellspaneler har installerats och kommer att bidra till skolans energiförsörjning.	Klar
Renovera befintlig hiss till gångtunnel i Jakobsberg, vid Ynglingavägen, samt att installera sekundär hiss senast år 2017.	Befintlig hiss kommer att renoveras med tåligare material och beräknas vara klart tidigt 2017. Den sekundära hissen planeras att installeras i befintligt onyttjat hiss schakt beläget bredvid entrén till restaurangen Riddar Jakob och beräknas vara i drift tidigt 2017	Pågår
Stärka och utöka renhållningen i Jakobsberg C, Viksjö C, Kallhälls C och Barkarby C och att inom ramen för satsningen på välfärdsjobb anställa stadsmiljövårdar.	Genom Jobbcenter finns idag extra städpersonal i Jakobsbergs (15 personer), Kallhälls (4 pers.), Viksjö (4 pers.) samt Barkarby centrum (2 pers.). Dessa personer ryms inom satsningen Välfärdsjobbare. Dessutom finns 6 personer från OSA-verksamhet som jobbar i hela kommunen med renhållning.	Klar
Ta fram en trafikbuller-policy för antagande i kommunfullmäktige.	Bullerkartläggning som ska ligga till grund för policyn genomförs av konsultföretaget ÅF och är ännu inte klar. Förslag på projektdirektiv är framtaget och godkänt.	Pågår

Miljö- och bygglovsnämnden

UPPDRAG:	KOMMENTAR:	STATUS:
Utreda förutsättningar för spårbilar i Järfälla.	Utredningen är genomförd, återrapporterad nämnden samt överlämnad till kommunstyrelsen.	Klar

Miljöredovisning

Miljöredovisningen visar utvecklingen inom ett antal prioriterade miljöområden enligt kommunens miljöplan. Redovisningen omfattar Järfälla som geografisk yta och Järfälla kommun som organisation.

Det miljöstrategiska arbetet i kommunen samordnas i den miljöstrategiska gruppen, där alla förvaltningar är representerade. Från 1 januari 2016 finns en miljöstrategisk enhet med funktionerna miljösamordnare, miljöplanerare och miljöstrateg samlade. Den miljöstrategiska enheten ska driva arbetet för hållbar utveckling så att kommunen kan erbjuda de bästa förutsättningarna inom området för de som lever och verkar i kommunen. Organisatoriskt tillhör enheten samhällsbyggnadsavdelningen.

Miljöarbete sker dagligen inom alla förvaltningar bland annat vid tillsyn, upphandling, miljödiplomering, planarbete och teknisk förvaltning.

VIKTIGA HÄNDELSER

Järfällas breda arbete med miljöfrågor märks i Miljöaktuellt kommunranking där kommunen hamnade på plats 26 av 290 kommuner. Det är en förbättring med 2 placeringar från 2015.

En reviderad version av Järfälla kommuns miljöplan antogs av kommunfullmäktige i oktober 2016. Den förtydligar sambandet till de sexton nationella miljö kvalitetsmålen och de sex regionalt prioriterade miljö kvalitetsmålen, som mynnar ut i de lokala områdena minskad klimatpåverkan, god bebyggd miljö, giftfri vardag, ett rikt växt- och djurliv samt hållbar konsumtion och hög miljömedvetenhet. Miljöplanen 2010-2020 med profilområdena Klimatsmarta Järfälla, Miljömedvetna Järfälla, Det goda livet i Järfälla följs upp i årets miljöredovisning eftersom antagandet av den reviderade miljöplanen skedde sent under året.

Inom ramen för Klimatsmarta Järfälla samt Miljömedvetna Järfälla bygger kommun stad i Barkarby. Kommunen kan styra utvecklingen i Barkarbystaden i stor utsträckning, eftersom kommunen äger marken. Byggaktörerna vet redan från början vilka kvalitetskrav som gäller. Kommunen ställer bland annat krav på hållbart byggande, klimat och energi. Barkarbystadens tredje etapp är med 5000 bostäder Sveriges hittills största detaljplan. Den är en av tolv pilotprojekt i nätverket Citylab Action, som syftar till hållbar stadsutveckling och gör det möjligt att hållbarhetscertifiera hela stadsdelar. Citylab är en svensk modell för planering och byggnation av långsiktigt hållbara stadsdelar. Modellen har tagits fram av organisationen Sweden Green Building Council, tillsammans med ett antal kommuner, fastighetsbolag och aktörer inom samhällsbyggnad.

OMVÄRLDSANALYS OCH FRAMTID

Världens ledare har förbundit sig till 17 globala mål under de kommande 15 åren. Att avskaffa extrem fattigdom, minska ojämlikheter och orättvisor i världen samt lösa klimatkrisen. 2015 enades världens länder om ett nytt globalt och rättsligt bindande klimatavtal vid klimatmötet COP21 i Paris. Sverige ratificerade klimatavtalet 2016. Avtalet slår fast att den globala temperaturökningen ska hållas väl under 2 grader och att man ska sträva efter att begränsa den till 1,5 grader. Järfälla ska utreda huruvida det är möjligt att arbeta utifrån Parisavtalet på lokal nivå under 2017.

Världens länder enades i oktober om att starta utfasningen av fluorerade växthusgaser (HFC) under ett möte i Kigali. FNs klimatpanel har uppskattat att om inga åtgärder tas om HFC på global nivå skulle denna kraftigt klimatpåverkande gas kunna utgöra 9 till 19 procent av de globala växthusgasutsläppen till 2050.

Under 2017 ska kommunövergripande planer inom energi- och klimat, vatten och grönstruktur arbetas fram för att möta utmaningar på global, regional och lokal nivå.

MÅLUPPFÖLJNING

Uppföljningen av miljö tillståndet och miljöarbetet i kommunen görs genom att mäta ett antal gröna nyckeltal. Nyckeltalen visar effekterna av miljöarbetet. Uppföljningen är, liksom miljöplanen, uppdelad inom tre områden: det klimatsmarta Järfälla, det miljömedvetna Järfälla och det goda livet i Järfälla.

Smileyfigurerna i redovisningen visar bedömning av målen i gällande miljöplan som ska vara uppnådda år 2020.

- Målet uppnått
- Målet kan uppnås
- Osäkert om målet kan uppnås
- Målet blir svårt att uppnå
- Svårbedömt om målet kan uppnås

Trendpilarna visar utvecklingen sedan föregående år och siffror inom parentes visar föregående års siffror. Trenderna ger, i återkommande miljöredovisningar, underlag för en miljörevision där uppnådda resultat i miljöarbetet jämförs mot gällande effektmål. Resultatet ligger sedan till grund för beslut om korrigeringar, exempelvis ambitionshöjningar i miljöarbetet eller justeringar av målnivåer.

MÅLBEDÖMNING

Nedan redovisas en sammanställning över målbedömningen för alla effektmål i Miljöplanen. Ett urval av målen samt nyckeltal beskrivs mer nedan där det mest väsentliga som har skett under året tas upp. Uppföljning av alla mål och nyckeltal redovisas under Miljöläget i Järfälla på www.jarfalla.se/miljolaget.

MÅLUPPFYLLELSE

-   9 effektmål är uppnådda eller ser ut att uppnås
-   5 effektmål osäkert om de kan uppnås
-   3 effektmål blir svåra att nå
-   3 effektmål, måluppfyllelse kan inte bedömas

DET KLIMATSMARTA JÄRFÄLLA

Inriktningsmål: "Järfälla ska till år 2020 fortsätta växa samtidigt som koldioxidpåverkan/invånare minskar."

För att långsiktigt klara en hållbar utveckling måste klimatpåverkan minska drastiskt. Detta görs genom att minska vår energianvändning och minska användningen av fossila bränslen. Viktiga områden att förändra är uppvärmning av bostäder och lokaler, transporter och resvanor samt val i konsumtion av mat, varor och tjänster.

Kommunen har en viktig roll i klimatarbetet som till exempel beställare, samhällsplanerare, rådgivare, fastighetsförvaltare samt som inköpare och upphandlare.

TRANSPORTER

Delmål: Invånarna i Järfälla kommun ska minska sin användning av fossil koldioxid för uppvärmning och transporter med 50 procent till år 2020 med 1990 som referensår.

Eftersom transporter är den största källan till koldioxidutsläpp i Järfälla kommun arbetar kommunen inom flera områden för att öka användningen av kollektivtrafik och cykel samt uppmuntra till en modern infrastruktur för bilburen trafik.

LADDSTOLPAR

Bygg- och miljöförvaltningen har installerat laddstolpar för elbilar i Jakobsberg och Barkarby, de är delvis finansierade av statligt stöd från Klimatklivet. Inom ramen för den kommunala energi- och klimatrådgivningen har filmer och checklistor tagits fram för att installera laddstolpar i BRFer, se fixaladdplats.se

TANKSTATION FÖR BIOGAS

I slutet av maj 2016 invigdes den första miljöanpassade tankstationen för tunga fordon i Kallhäll. Stationen är först i sitt slag med att erbjuda samtliga förnybara bränslealternativ för tung trafik: Bio HVO, ED95 och biogas.

KOLLEKTIVTRAFIK OCH CYKELTRAFIK

Delmål: Skapa förutsättningar för att öka användningen av kollektivtrafik och cykel genom att bygga ut kollektivtrafiken och fler cykelbanor.

Järfälla satsar på att antalet gående och cyklister ska öka. För att nå målet satsade kommunen under 2016 26,2 mnkr för GC-vägar. Syftet är att skapa ett sammanhängande stråk

och knyta samman dessa med regionens cykelstråk, och kommunens prioriterade förändringsområden.

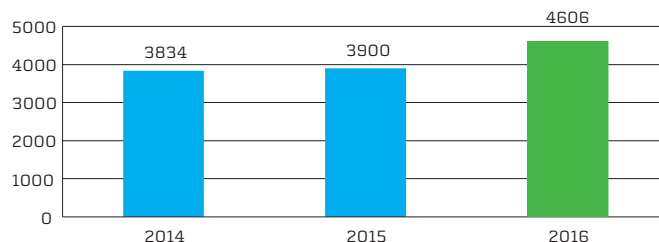
2016 var ett speciellt år för kollektivtrafiken eftersom det genomfördes förändringar två gånger. De första förändringarna berodde på besparingskrav, det resulterade i ett minskat antal bussturer i Järfälla. I december genomfördes förändringar som istället innebar fler avgångar från Kallhälls pendeltågstation. Insatstågen som tidigare vänt i Jakobsberg, vänder nu i Kallhäll. En ny linje, 550, har skapats mellan Barkarby handelsplats och Barkarby station. Linje 567, som tidigare körde sträckan, har fått ny linjesträckning och kör nu direkt från Barkarbystaden till Akalla där byte till tunnelbana kan ske.

Linje 549 har lagts ner och ersatts av linje 543 som fått en ny linjesträckning.

CYKELPLAN

Den antagna handlingsplanen för cykeltrafiken implementeras av en särskild cykelsamordnare.

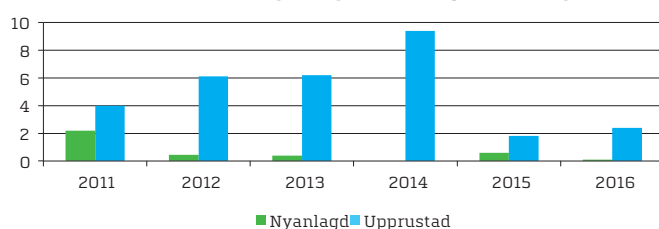
Antal cyklister i utvalda mätpunkter i huvudcykelnätet

Nyckeltalet visar antalet cyklister vid 20 mätpunkter under ett dygn. Mätvärdet har ökat från 3832 år 2014 till 4606 år 2016.

Under 2016 upprustades och nyanlades 2,5 km gång- och cykelvägar vilket innebär att den negativa trenden från 2015 är bruten.

Antal kilometer nyanlagda och upprustade gång- och cykelvägar

Datakälla: Bygg- och miljöförvaltningen; Park och Gata

RESEPOLICY

Uppdraget att förmedla kommunens interna styrdokument för resor i tjänsten genomfördes bland annat med en utställning där kommunanställda intervjuades om varför de cyklade i tjänsten. En populärversion av resepolicyn togs fram i form av ett vykort. Dessutom hölls ett seminarium med tema resor där andrahandscyklar renoverade av Kompetensförvaltningens arbetsmarknadsenhet lottades ut.

DET MILJÖMEDVETNA JÄRFÄLLA

Inriktningsmål: ” Järfälla har miljömedvetna medborgare, anställda och företag som tillsammans skapar en bra miljö i kommunen.”

Under 2016 har riktade informationsinsatser till kommuninvånare genomförts inom miljöområdet såsom Earth Hour, Trafikantveckan, solenergiseminarium och cykelkurser för nybörjare. Kommunen har därtill upphandlat en solkarta där kommuninvånare kan se solinstrålningen på sina bostäder via energiradgivningen.se

😊 EKOLOGISKA LIVSMEDEL

Delmål: Andelen inköp av ekologiska livsmedel ska vara minst 25 procent år 2020.

Kommunen köper årligen livsmedel för över 43 miljoner kronor. Livsmedel och dess produktion har en hög belastning på miljön, ungefär en fjärdedel av Sveriges totala växthusgasutsläpp kan härledas till matkedjan.

Andel ekologiska livsmedel har sedan 2009 ökat med drygt tjugonio procentenheter och är nu uppe i 37 procent varav en åttaprocentig ökning skedde under 2016. Ökningen beror på att en ny livsmedelsupphandling genomfördes under 2015 där fler ekologiska livsmedel efterfrågades, samt att miljömålen blivit mer kända. Målet i den gamla miljöplanen om att andelen inköp av ekologiska livsmedel ska vara minst 25 procent 2020 är därmed uppfyllt. Det nya målet i den reviderade miljöplanen är 65 procent. Det innebär en positiv utveckling, men att målet ännu inte är uppnått.

DET GODA LIVET I JÄRFÄLLA

Inriktningsmål: ”I Järfälla har alla människor god tillgång till attraktiva parker och naturområden med ett rikt växt- och djurliv och alla ska kunna vistas i Järfälla utan att drabbas av negativa miljörelaterade hälsoeffekter.”

En miljö med minimalt av miljöstörningar är en grund för att människor, djur och växter ska få ett gott liv i Järfälla. Detta uppnår vi genom att olägenheter åtgärdas och att miljöfrågorna fortsätter att integreras i samhällsplaneringen.

KEMIKALIEPLAN

Inom profilområdet **Det goda livet i Järfälla** antogs en ny kemikalieplan av kommunfullmäktige i mars 2016. Implementering av kemikalieplanen sker bland annat genom framtagna handlingsplaner och respektive förvaltningars arbete genom miljödiplomering. Andra åtgärder såsom att byta ut material i väggar och golv kommer med största sannolikhet att göras först vid ombyggnationer och renoveringar. Kommunen har genom att prioritera giftfri miljö beslutat att inte använda tryckimpregnerat virke utan ser till hela livscykeln vid val av material. Avancerade kemikaliekraav har ställts vid kommunens IT-upphandling samt upphandlingen av sjukvårdsprodukter. Nya inköp till kommunens verksamheter kan säkras, så att de blir så giftfria som möjligt. Listor tas fram med ersättningsprodukter. En webbaserad utbildning har upphandlats för giftfria förskolor. Flera av för- och grundskolor har rensat ut material såsom leksaker, sovdrassar, kemikalier, köksredskap (tallrikar, glas, tillbringare). Städningen sker med miljömärkta och parfymfria produkter/metoder. Skolor och förskolor tar inte emot elektronik och sorterar avfallet. Engångshandskar har bytts ut till nitrilhandskar på de flesta av kommunens förskolor samt Mälargymnasiet. Nästa hela Mälargymnasiets skolområde har sanerats efter ombyggnationerna under 2016. Marken har även klimat-anpassats där vattenbehållare grävts ned i marken för att försöka hålla undan vattnet vid skyfall.

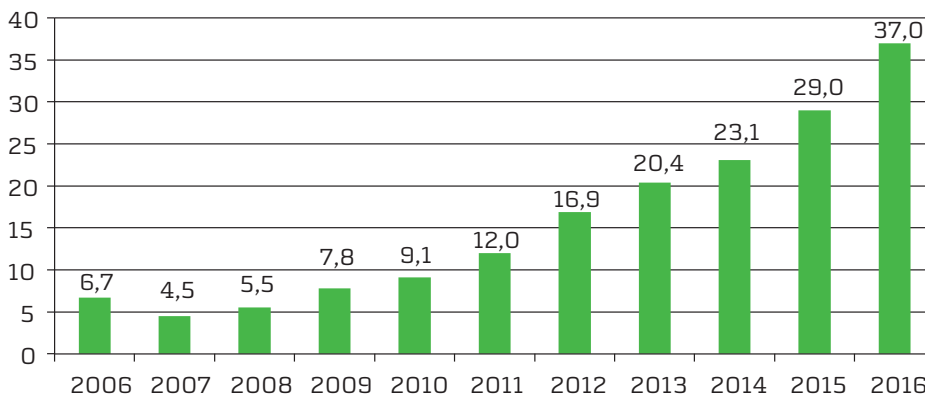
😞 MILJÖKLASSADE LOKALER

Delmål: Alla kommunägda lokaler och fastigheter ska senast år 2020 uppnå miljöklass brons ¹⁾.

Kommunens fastighetsavdelning har tidigare verkat för att vid nyproduktion uppnå miljöklass guld. Tekniska nämnden har beslutat att frångå ambitionen med guldnivå eftersom regelverket för miljöbyggnad ofta ändras och blir kostsamt för kommunen. Istället siktar kommunen mot silver vid nybyggnation.

¹ Kommunen använder systemet "Miljöbyggnad" som miljöklassningssystem av kommunens lokaler. "Miljöbyggnad" är ett svenskt system som bedömer miljöaspekterna energi, inomhusmiljö och material/kemiska ämnen. Klassningen görs i fyra nivåer. Betyget klassad är det lägsta betyget där byggnaden inte når upp till lagkravsnivån. Brons motsvarar lagkravsnivån. Silver och guld ställer högre krav på energi, inomhusmiljö och material/kemikalier.

Andel ekologiska livsmedel i % av totala inköp av livsmedel

Datakälla: Kostservice

 Avfall² Övergripande mål: "År 2020 ska avfallshandlingen i SÖRAB-kommunerna vara en del av ett hållbart samhälle där människan står i centrum. Avfallsplaneringen ska ske med bästa möjliga resursutnyttjande och minsta möjliga miljöpåverkan. Det avfall som uppkommer ska vara en resurs och inte ett miljöproblem."

(Källa: SÖRAB-kommungemensamma avfallsplan)

Redovisning sker med ett års förskjutning. År 2016 redovisas statistik från år 2015.

En viss minskning av mängderna kärll- och säckavfall har skett. I jämförelse med 2009 har en minskning av kärll- och säckavfall skett med 8 kg per person. En minskad mängd kärll- och säckavfall per person innebär en ökad mängd sorterat avfall, vilket kommunen vill uppnå.

² I miljöplanen har kommunen inga mål för avfall eftersom det finns en gemensam avfallsplan för SÖRAB. SÖRAB är ett regionalt avfallsbolag som ägs av kommunerna Danderyd, Järfälla, Lidingö, Sollentuna, Solna, Stockholm, Sundbyberg, Täby, Upplands Väsby och Vallentuna.

Mängd insamlat kärll- och säckavfall	209 kg/inv (213 kg /inv)	
Mängd grovavfall	150 kg/inv (155 kg/inv)	
Mängd insamlat farligt avfall	6,3 kg/inv (4, 87 kg/inv)	
Mängd hushållsavfall till materialåtervinning	140 kg/inv (174 kg/inv)	
Mängd matavfall som behandlas biologiskt	18,5 kg/inv (15,5 kg/inv)	
Mängd hushållsavfall som komposteras eller lämnas via avfallskvarnar	4,5 kg/inv (3,46 kg/inv)	
Mängd hushållsavfall till förbränning	273 kg/inv (276 kg/inv)	
Mängdhushållsavfall till deponi	5,8 kg /inv (13 kg/inv)	

Medarbetare

Ett aktivt medarbetarskap och ett gott ledarskap är förutsättningar för en framgångsrik verksamhet. Det handlar om att tydliggöra mål, förväntningar och bidra till goda resultat. Resultatet i årets medarbetarenkät visar att Järfälla är på rätt väg.

REVIDERAD PERSONALPOLICY OCH NY VISION

Under året har Järfällas personalpolicy reviderats och en ny vision tagits fram. Den reviderade personalpolicyn handlar om ett antal viktiga områden att arbeta med de kommande åren. Följande rubriker ingår.

- Att tydliggör värderingar och förhållningssätt
- Ett aktivt medarbetarskap och gott ledarskap
- En bra arbetsmiljö och god hälsa
- En god kompetensförsörjning
- Lika rättigheter och möjligheter i arbetslivet
- En god lönepolitik
- Goda resultat och uppföljning

Under våren 2016 beslutade kommunfullmäktige om en ny intern vision – Järfälla för alla framåt! Den togs fram genom ett omfattande intern arbete, där både medarbetare och chefer deltog. Både personalpolicyn och visionen ska vara motorer för att lyfta fram det bästa ur medarbetare och chefer och på så sätt bidra till ännu bättre verksamhetsresultat.

KOMPETENSFÖRSÖRJNING

En ny styrgrupp för kompetensförsörjning har bildats med kommundirektören som ordförande. En behovsanalys har gjorts. För närvarande pågår ett arbete med att fastställa vilka åtgärder som behövs för att säkra att medarbetare finns på plats de kommande åren.

Användandet av kompetensfonden fortsätter.

AKTIVT MEDARBETARSKAP OCH ETT GOTT LEDARSKAP

Ett aktivt medarbetarskap och ett gott ledarskap är förutsättningar för en framgångsrik verksamhet. Ett aktivt medarbetarskap innebär att ta ansvar och bidra till att verksamheten når sina mål genom att vara motiverad, engagerad och uppvisa resultat. Det goda ledarskapet handlar om att tydliggöra mål, förväntningar och driva mot goda resultat.

Medarbetarakademin, där ett 25-tal engagerade medarbetare fått lära sig mer om det strategiska arbetet i en kommun, är ett led i aktivt medarbetarskap.

Ledarskapsakademin fortsätter, med 14 utexaminerade medarbetare i juni 2016. För arbetsledare finns Arbetsledarakademi som löper under ett år och ger arbetsledare/gruppledare en bas i sitt ledarskap.

ÅRLIG MEDARBETARUNDERSÖKNING

Under 2016 har en upphandling gjorts av och en ny medarbetarundersökning genomförts. Undersökningen fokuserar på åtta nyckelområden som är grunden för en attraktiv arbetsgivare och skapar förutsättningar för prestationskraft, hälsa och goda resultat på arbetsplatsen. Svarsfrekvensen var 85 %, en ökning från 2015 då svarsfrekvensen var 76 %.

Resultatet för de åtta nyckelområdena uppvisar totalt sett bra nivåer för effektivitet, återkoppling, medarbetarskap, dialog chef/medarbetare, arbetssituation och HME-totalt. Förbättringsbara områden är ledarskap och arbetsrelaterad utmattning. HME-total visar på en uppgång med 1,2 enheter i jämförelse med 2015 samtidigt som samtliga delindex visar på uppgångar. Sammantaget visar resultatet att Järfälla kommunen är på rätt väg och att medarbetare generellt upplever förutsättningarna på arbetet som goda. Alla enheter har i uppdrag att arbeta fram handlingsplaner utifrån sina resultat på medarbetarundersökningen.

UTBILDNINGAR

Pilotutbildning i motiverande ledarskap och grupputveckling

En pilotutbildning i motiverande ledarskap och grupputveckling genomfördes under hösten 2016, där 20 chefer från olika förvaltningar och på olika nivåer deltog. Utbildningen gav goda resultat och under våren startar ett nytt Ledarprogram för Chefer. Under 2017 kommer utbildningen erbjudas till ett 60 tal chefer. Detta program finansieras med medel från kompetensfonden.

UTBILDNING I KONFLIKTHANTERING

Alla chefer och arbets-/verksamhetsledare har erbjudits en dags utbildning i konflikthantering. Målsättningen var att kursdeltagarna efter genomförd utbildning hade relevanta redskap för att uppmärksamma, sortera i och förstå olika typer av konflikter. Under året genomgick 52 chefer en dags utbildning i konflikthantering under tre utbildningstillfällen.

UTBILDNING I FEEDBACK

Alla chefer och arbets-/verksamhetsledare har även erbjudits en dags utbildning i feedback. Målet var att kursdeltagarna skulle lära sig hur feedback bör formuleras för att ge önskat resultat. Totalt genomgick 55 chefer en dags utbildning i feedback under tre utbildningstillfällen.

LEDARSKAPSAKADEMIN

Ledarskapsakademien är kommunens chefsförberedande program med fokus på ledarskapet. Järfälla samarbetar med Ekerö, Sollentuna, Nacka, Norrköping och Linköping. Antalet platser avgörs utifrån förvaltningarnas behov av chefsförsörjning.

Programmet pågick under ca 1,5 år. Totalt deltog 14 medarbetare, varav fyra var män. Knappt hälften har fått uppdrag som chef eller ett teamledare/samordnar uppdrag.

ARBETSLEDARAKADEMIN

Arbetsledarakademien är kommunens utbildning för medarbetare som har eller är på väg in i ett arbetsledarskap. Järfälla samarbetar med Ekerö. Programmet pågår under ett år. Under nuvarande programomgång deltar 19 arbets-/verksamhetsledare från Järfälla, varav tre män.

MEDARBETARAKADEMIN

Medarbetarakademien är kommunens utbildning som vänder sig till medarbetare, som är motiverade att ta ett större ansvar för sin egen, arbetsplatsens och organisationens utveckling, utan att för den skull gå in i en chefsroll. Järfälla samarbetar med Ekerö, Sollentuna och Upplands-Bro.

Programmet pågår under ett år. Under programomgång 2015-2016 deltog 25 medarbetare, varav sex män.

MENTORPROGRAM FÖR KOMMUNER I NORDVÄSTRA STOCKHOLM

Programmet vänder sig till chefer med personalansvar på olika nivåer i de medverkande kommunerna. Mentor/adept relationerna startar fortlöpande utifrån behov och tillgång. Mentor och adept ska komma från olika kommuner och det är adepts behov och mål som styr matchningen. I programmet ingår 32 mentor/adeptpar, varav sju mentorer och fem adepter är från Järfälla. Mentorerna erbjuds en dags utbildning i mentorskap.

LIKA RÄTTIGHETER OCH MÖJLIGHETER I ARBETSLIVET

Under 2016 implementerades Jämställdhetsplan 2016-2019. Varje förvaltning har utifrån jämställdhetsplanen och egna kartläggningar utarbetat handlingsplaner med aktiva åtgärder i syfte att motverka diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön. Järfälla kommun fick i mätningen av 2015 års Jämställdhetsindex från Nyckeltalsinstitutet (JÄMIX) ett totalt resultat på 115, jämfört med 102 poäng år 2014 (max poäng är 180).

Järfälla kommuns föräldraplan reviderades under 2016. Föräldraplanens syfte är att underlätta för arbetstagare av båda könen att nyttja rätten till föräldraledighet och uppmuntra till kontakt med arbetsplatsen under föräldra-

ledigheten. Den innehåller även förslag på åtgärder för att efter föräldraledigheten kunna förena förvärvsarbete med föräldraskap.

Även rutiner för att hantera kränkande särbehandling och trakasserier en åtgärd utifrån analys av kartläggning av arbetsplatserna inför upprättandet av jämställdhetsplan har reviderats. Personalavdelningen har under året erbjudit samtliga chefer en utbildning i hur man kan förebygga trakasserier och kränkande särbehandling.

En kartläggning av likabehandling av medarbetare utifrån parametern utländsk/svensk bakgrund gjordes under våren via Nyckeltalsinstitutet. Kartläggningen ger en bra grund för ett framtida mångfaldsarbete och planering av vår kompetensförsörjning. Målet är att kommunens medarbetare ska spegla mångfalden i vår kommun.

Utbildning i FAIR rekrytering har utvecklats med utökad fokus på svårigheten vid personbedömning på grund av rekryterarens subjektivitet och omedvetna föreställningar/fördomar. Utbildningen har hållits vid fyra tillfällen under året.

LÖNEPOLITIK

2016 präglades av satsningar på lärarlöner. Från den 1 januari gjordes en kommunal satsning på lärare på ca 1 %. Den årliga löneöversynen genomfördes med ny lön från 1 april. Den 1 juli fick ca 450 lärare del av den statliga lärarlönesatsningen, en satsning som i snitt gav 3000 kronor till den enskilde läraren.

I löneöversynen fick 3 723 tillsvidareanställda en höjning på i genomsnitt 2,7 %. Prioriterade grupper var skollära, förskolechefer, undersköterskor, socialsekreterare, biståndsbedömare och lärare. Även kommunens tidsbegränsat anställda och timanställda fick en översyn av sin lön. Den årliga lönekartläggningen visade att kommunen inte har några strukturella osakliga löneskillnader. Övergripande lönekriterier samt handledning för medarbetar- och lönesamtal togs fram att användas för alla verksamheter.

PERSONALBOKSLUT 2016

Den 31 december 2016 hade kommunen 4 195 månadsavlönade anställda.

Antal årsarbetare, inklusive timanställda uppgick till 3 966 (exkl kommunalråd och politiska sekreterare).

Av kommunens anställda var 76 % kvinnor och 24 % män. Fördelningen 2015 var 77 respektive 23 %.

Andelen tillsvidareanställda var 89 %. 90 % av kvinnorna och 83 % av männen hade en tillsvidareanställning. Det är totalt sett samma andel som 2015.

Andelen heltidsanställda uppgick till 78 % och sysselsättningsgraden till 94 %, även detta i nivå med 2015.

Medellönen för 2016 var 30 516 kronor, en ökning med 4 % från 2015. Kvinnors medellön var 30 243 kronor (ökning 4,2 %) och männen medellön var 31 388 (ökning 3,5 %). Ökningen beror delvis på den personalrörlighet som har varit under året. Kvinnors medellön i % av männen var 96 %, vilket är oförändrat sedan 2014.

	2016	2015	2014
Antal månadsavlönade	4 195	4 154	4 062
Antal årsarbetare (inkl. timanställda)	3 966	3 901	3 816
Personalstruktur % kvinnor	76	77	76
Personalstruktur % män	24	23	24
Andel tillsvidareanställda %	89	89	85
Andel tillsvidareanställda kvinnor %	90	90	88
Andel tillsvidareanställda män %	83	84	78
Andel heltidsanställda %	78	76	76
Andel heltidsanställda kvinnor %	77	75	75
Andel heltidsanställda män %	81	80	82
Sysselsättningsgrad %	94	93	93
Sysselsättningsgrad kvinnor %	94	93	93
Sysselsättningsgrad män %	94	94	94
Personalomsättning %	19	16	11
Personalomsättning kvinnor %	19	16	11
Personalomsättning män %	18	15	9
Medellön i kronor	30 516	29 299	28 414
Medellön i kronor kvinnor	30 243	28 988	28 108
Medellön i kronor män	31 388	30 317	29 371
Kvinnors lön av männens %	96	96	96

CHEFSSTRUKTUR

Av kommunens 127 chefer var 70 % kvinnor och 30 % män. Det är en liten ökning för kvinnorna i jämförelse med året innan. Chefsstrukturen speglar inte helt personalstrukturen i övrigt. Män är, jämfört med kvinnor, i högre utsträckning chefer. Det är en av förklaringarna till varför kvinnors lön av männens är 96 %.

	2016	2015	2014
Andel kvinnor inom chefsgruppen %	70	68	66
Andel män inom chefsgruppen %	30	32	34

ÅLDERSSTRUKTUR I PROCENT

Åldersstrukturen har förändrats något mot tidigare år. Antalet anställda är något större, procentuellt sätt, under 30 år och lite färre anställda över 60 år. Majoriteten av kommunens anställda finns i intervallet 40-59 år.

	2016	2015	2014
20-29 år	10	8	8
30-39 år	22	21	22
40-49 år	28	28	28
50-59 år	27	27	27
60 >	13	15	16

MEDELÅLDER

Den genomsnittliga medelåldern är 46 år, samma siffra som flera år bakåt. Bland de visstidsanställda är medelåldern 41 år, både ibland män och kvinnor.

	2016	2015	2014
Anställdas medelålder	46	46	46
Kvinnor	46	46	46
Män	45	46	46

SJUKFRÅNVARO

Sjukfrånvaro av arbetad tid (%)	2016	2015	2014	2013
Sjukfrånvaro totalt	6,22	6,32	5,86	5,50
kvinnor	7,07	7,20	6,63	6,20
män	3,82	3,83	3,58	3,30
29 år eller yngre	5,32	5,38	5,61	5,40
30-49 år	6,01	6,00	5,72	5,10
50 år och äldre	6,69	6,93	6,07	5,80
Sjukfrånvaro korttid 1-14 dagar	2,91	2,92	2,82	2,70
kvinnor	3,13	3,15	3,07	3,00
män	2,29	2,26	2,00	1,90
Sjukfrånvaro långtid 15- >	3,32	3,41	3,02	2,70
kvinnor	3,95	4,05	3,54	3,20
män	1,54	1,58	1,49	1,40
Sjukfrånvaromönster (%)	2016	2015	2014	2013
Ingen sjukfrånvaro	28,67	29,01	32	32
kvinnor	25,33	25,01	28	28
män	39,12	41,44	45	46

Under 2016 fortsatte arbetet med att minska sjukfrånvaron med en målsättning att ligga på under 5 % vid slutet av 2017. En strategi togs fram för det fortsatta arbetet under 2016 och 2017. Under 2016 har sjukfrånvaron minskat, både korttids samt långtidssjukfrånvaron.

Under 2016 har arbetet med att utveckla kommunens rehabiliteringsprocess och tillhörande material i form av mallar och stöddokument slutförts och utvecklingsarbetet kommer nu fortsätta i samarbete med företagshälsovården. Arbetet med att prioritera de arbetsplatser med högst sjukfrånvaro har fortsatt under 2016. Vi har även genomfört en kartläggning av ohälsorsaker hos de som har upprepad korttidssjukfrånvaro tillsammans med företagshälsovården och kommer med stöd av rapporten arbeta vidare och följa upp resultatet.

Nämndernas verksamhetsberättelser i sammandrag

I följande avsnitt presenteras delar ur nämndernas verksamhetsberättelser. Vill man veta mer kan man vända sig till respektive nämnd eller förvaltning för att få tillgång till deras hela verksamhetsberättelse

KOMMUNSTYRELSEN

Kommunstyrelsen är kommunens verkställande organ med ansvar för ledning, samordning och uppföljning av nämnderna och de kommunala bolagen. Styrelsen ansvarar även för utveckling av den kommungemensamma informationsverksamheten, den översiktliga fysiska planeringen, ägarfrågor som rör kommunens fasta egendom, kommunens övergripande lokalförsörjning, kommunens medelsförvaltning, arbetsgivarfrågor, främjandet av näringslivet i kommunen, samordning av integrationsarbetet samt kommunens informations- och kommunikationsteknologi (IKT) inklusive informationssäkerhet. Kommunstyrelsen är också krisledningsnämnd.

Utöver vad som beskrivits i tidigare avsnitt redovisas nedan ett axplock ur kommunstyrelsens verksamhetsberättelse.

VIKTIGA HÄNDELSER UNDER ÅRET

Integrationsarbetet har varit i fokus 2016 och samordningen av detta arbete finns under kommunstyrelsen. En samordningschef har tillsatts och mer om vad som hänt under året berättas i kapitlet Unik modell för en lyckad integration på sid 8.

Den översiktliga fysiska planeringen och exploateringen beskrivs i kapitlet Vi bygger en helt ny stad med 40 000 invånare på sid 7. Antalet bostäder i antagna detaljplaner är 130 för en plan vid Nybergs torg, 600 i centrala Jakobsberg och ca 250 i Bolinder strand.

Säkerhetsenheten har arbetat med ett trygghetskapande program i Järfälla i syfte att skapa ökad trygghet i Järfälla.

Inom IT-området har arbetet med upphandling av it-infrastruktur, it-arbetsplats och applikations- och systemdrift genomförts under året och upphandlingarna kommer att vara avslutade under 2017.

Arbetet med att minska sjukfrånvaron bland kommunens anställda har fortsatt och målet är att den totala sjukfrånvaron ska understiga fem procent. Sjukfrånvaron varierar mellan förvaltningarna. Vid en jämförelse mellan december 2015 och december 2016 har sjukfrånvaron minskat från 6,32 procent till 6,22 procent. Trenden under 2016 är att sjukfrånvaron minskar, både korttid- samt långtidssjukfrånvaron.

EKONOMISKT RESULTAT

Kommunstyrelsen redovisar ett resultat på +2,2 mnkr, exklusive exploateringar. Överskottet beror huvudsakligen på att statsbidraget för integration och mottagande inte förbrukats helt då projektet sattes igång i april samt en återbetalning av hyra för Jakobssalen avseende år 2015.

De politiska partierna har inte förbrukat sin budget vilket medför överskott medan kommunstyrelse och kommunfullmäktige redovisar underskott.

MNKR	Budget 2016	Utfall 2016	Utfall 2015
Kommunbidrag	243,7	243,7	211,8
Intäkter	84,5	108,7	78,8
Summa intäkter	328,2	352,4	290,6
Kostnader	-328,2	-350,2	-286,5
Årets resultat	0,0	2,2	4,1
Investeringsinkomster	79,6	98,7	221,5
Investeringsutgifter	-259,4	-105,7	-43,7

FRAMÅTBlick

Mottagandet av nyanlända fortsatt krävande

Under 2017 ska Järfälla kommun ta emot 233 nyanlända som är anvisade enligt bostättningslagen. Den enskilt största utmaningen är att få fram bostäder till de nyanlända. Mottagandet kommer främst att ske senare delen av året då det kommer att finnas tillfredsställande bostäder för de nyanlända.

Samhällsbyggnad

För att klara budgetmålen och bidra till ett långsiktigt kvalitativt och hållbart samhällsbyggande kommer samhällsbyggnadsavdelningen framåt att ha särskilt fokus på processutveckling av samhällsbyggnadsprocessen, verktyg för en snabbare genomförandeprocess med flexibla detaljplaner och kvalitetsprogram som grund för marktilldelning. Andra frågor av stor vikt framöver är social hållbarhet genom att se vilka vi bygger för idag och hur vi kan bygga för fler och att bli starkare som attraktiv arbetsgivare. Förmåga att kunna attrahera och behålla medarbetare inom exploatering och projektledning är den enskilt största faktorn som vi har direkt rådighet över som behöver utvecklas för att klara kommunens bostadsbyggnadsåtagande. Samhällsbyggnadsavdelningen samverkar därför med personalavdelningen för att utveckla Järfälla som attraktiv arbetsgivare.

För att nå Stockholmsöverenskommelsen behöver, så fort de detaljplaner som förväntas antas under 2017 vunnit laga kraft, fokus ligga på att rationalisera utbyggnaden. Bygglogistik, masshantering, genomförandeorganisation, marknadsanalys, projektkontor och förvaltning av fortifikationsverkets mark som kommunen ska ta över är frågor som behöver utredas framöver.

Under 2017 ska översiktsplanens aktualitet prövas.

Barn- och ungdomsnämnden

Barn- och ungdomsnämnden ansvarar för skolväsendet som utgörs av förskola, fritidshem, förskoleklass, grundskola och grundsärskola. Nämnden ansvarar även för annan pedagogisk verksamhet, såsom öppen förskola, pedagogisk omsorg och öppen fritidsverksamhet. Antalet anställda uppgår till 2 108 personer.

VIKTIGA HÄNDELSER

En modell, med lagstiftningen som grund, för att skapa ett likvärdigt och kvalitativt mottagande av nyanlända elever har tagit form och används nu i Järfälla. Järfälla språkcentrum ansvarar för det centrala mottagandet.

Kommunfullmäktige beslutade i november 2015 om riktade medel för ökad lärartäthet i förskolan samt i förskoleklass och årskurs 1-3 i syfte att öka likvärdigheten och förbättra måluppfyllelse, höjda lärarlöner och om en satsning på datorer eller lärplattor. Under 2016 har dessa uppdrag genomförts.

Kommunens expansion och kapacitetsplanering har varit och kommer att vara en stor fråga under åren framöver. Två nya förskolor och en grundskola F-årskurs 5 har startat verksamhet under året.

Under året har IT-området utvecklats i flera avseenden med medel för ökad täthet och lärplattor alternativt datorer inom grundskolan. Avsikten är att öka likvärdigheten i kommunens verksamheter och ge tillgång till digitala verktyg för barn och elever.

Rekrytering av skolledare, lärare och specialistkompetens inom bland annat elevhälsans område har under året varit

en utmaning. Konkurrensen om skickliga medarbetare är stor i hela landet, särskilt inom storstadsregionerna. Det bidrar till en hög rörlighet mellan närliggande kommuner vilket i sin tur inneburit att lönenivåerna stigit och bidragit till en svårhanterlig lönestruktur.

Skolinspektionen genomförde under senare delen av hösten 2016 sin regelbundna tillsyn i Järfälla. Huvudmannanivån kommer att intervjuas i början av januari 2017.

EKONOMISKT RESULTAT

Barn- och ungdomsnämnden redovisar ett större överskott på 38,5 mkr, vilket främst beror på lägre volymer inom förskolan och fritidshem, 20,2 mkr. En annan betydande förklaring till överskottet är att bidragen från Migrationsverket för nyanlända barn och elever samt det riktade kommunala bidraget för ökad lärartäthet inte har kunnat nyttjas fullt ut under 2016. När det gäller bidragen för nyanlända är överskottet drygt 9 mkr, vilket förklaras av en försiktighet att nyttja bidragen innan beslut och utbetalning har skett, vilket tar cirka ett år från att ansökan har gjorts. Beträffande det riktade kommunala bidraget för ökad lärartäthet har det under året varit svårt att rekrytera lärare, vilket innebär att 7,4 mkr av de 18 mkr inte har nyttjats under 2016.

I resultatet ingår ett underskott för Järfällas kommunala för- och grundskolor om 3,1 mkr. Intäktssidan har under året ökat beroende på ökade statsbidrag från Skolverket och riktade kommunala bidrag, något som främst har använts till ökad lärartäthet, höjda lärarlöner och ökad satsning på kompetensutveckling. Den främsta orsaken till underskottet förklaras av högre kostnader för ny- och ombyggnation.

MNKR	BUDGET 2016	UTFALL 2016	UTFALL 2015
Kommunbidrag	1 507,7	1 507,7	1 392,0
Intäkter	196,3	197,1	186,0
Summa intäkter	1 704,0	1 704,8	1 578,0
Kostnader	-1 704,0	-1 666,3	-1 569,7
Årets resultat	0,0	38,5	8,3
Investeringar	25,3	12,2	9,5

FRAMÅTBlick

Att öka barns och elevers måluppfyllelse och resultat är huvuduppdraget. För att nå bättre resultat och ökad måluppfyllelse kommer fortsatta satsningar inom olika identifierade områden genomföras. I det systematiska kvalitetsarbetet behöver kunskapen om metoder för analys av resultat öka så att de åtgärder i enheternas förbättringsarbete som tas fram är väl grundade och förankrade i vetenskap och beprövad erfarenhet.

En utmaning som redan är ett faktum och som kommer att kvarstå är rekrytering av skollära, lärare och specialistkompetenser, bland annat inom barn- och elevhälsans område. Svårigheten med rekrytering är densamma i hela landet och konkurrensen inom utbildningsområdet är stor. Det bidrar till en svårhanterlig lönestruktur där medarbetare med lång erfarenhet och anställning hamnar långt efter nyutbildade och nyanställda. Detta bidrar också till en personrörlighet som kan inverka negativt på verksamheten.

Kommunens expansion och kapacitetsplanering är en stor fråga nu och under åren framöver. Nya bostadsområden kommer att kräva ständig uppmärksamhet för att rätt förskole- och grundskolekapacitet ska kunna skapas till rimliga kostnader. En viktig fråga att lösa framöver är de stora kostnader det innebär att starta upp en ny verksamhet. En konsekvens för nya verksamheter är svårigheten att få en ekonomi i balans då lokalerna ska inredas, material köpas in och förskolan/skolan ska bemannas innan verksamheten är fullt utbyggd.

Verksamhetsmåt

FÖRSKOLA/PEDAGOGISK OMSORG 1-5 ÅR

VOLYMER	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal barn	4 378	4 316	4 268
- varav i egna verksamheter	3 074	3 044	2 979
Andel inskrivna barn i %	90,0%	90,1%	89,9%
Bruttokostnad kr per barn	125 300	124 500	119 100
Avgiftsfinansiering i %	7,3	7,3	7,1

FRITIDSHEM/PEDAGOGISK OMSORG, 6-9 ÅR

VOLYMER	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal barn	3 744	3 629	3 499
- varav i egna verksamheter	3 461	3 371	3 275
Andel inskrivna barn i %	92,9%	92,6%	92,4%
Bruttokostnad kr per barn	52 600	50 700	49 300
Avgiftsfinansiering i %	14,7	13,6	13,7

UTBILDNING*

VOLYMER	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal Järfällaelever	9 454	8 974	8 666
Elever i egen regi	7 797	7 473	7 316
Antal särskolelever	114	116	119
- varav i egenregi	90	94	89
Bruttokostnad kr per elev	86 200	84 500	81 000

* Förskoleklass, Grundskola och Grundsärskola

Kompetensnämnden

Nämnden ansvarar för arbetsmarknad, gymnasieutbildning och vuxenutbildning. Antal anställda uppgår till 305 personer.

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER 2016

Kompetensnämnden beslutade att Järfällas tre gymnasieskolor Mälargymnasiet, NT-gymnasiet och YTC ska bilda en enhet, Järfälla gymnasium. Skolan har genomfört ett stort utvecklingsarbete med ny lärportal och digital lösning där varje enskild elev har fått tillgång till en dator.

Kompetensnämnden bildades 2015 och det har genomförts ett målinriktat arbete med att utveckla samverkan mellan nämndens ansvarsområden arbetsmarknad, vuxenutbildning, unga på gång (aktivitetsansvaret) och unga vuxna på gång.

Förvaltningen har under året arbetat med BAS Barkarby. Bas Barkarby är mötesplatsen för lärande, kultur och näringsliv. Kommunen kommer att hyra ca 11 000 m² av de totalt ca 50 000 m² som ska byggas i två etapper av Atrium Ljungberg AB. Kommunens lokaler kommer bland annat att innehålla gymnasieutbildning, folkbibliotek, multihall, konsthall och KomTek. Byggstarten av projektet är försenat på grund av markförhållanden och beräknas starta 2021.

Kompetensförvaltningen har påbörjat arbetet med att utreda förutsättningarna för en uppbyggnad av YH-verksamhet i kommunen.

EKONOMISKT RESULTAT

Nämndens resultat för 2016 blev ett överskott om 5,1 mnkr, vilket är en stor resultatförbättring jämfört 2015 som visade ett underskott om 14 mnkr.

De största avvikelserna finns inom gymnasieutbildningen och vuxenutbildning. Gymnasieutbildningen har rekviderat intäkter från migrationsverket för HT15 och VT16 om 8,6 mnkr och 5 mnkr för HT16, totalt 13,6 mnkr. Detta är orsaken till prognosförbättringen under året. Järfälla gymnasium har fortsatt stora volymer på språkinstruktionen och tagit emot 40 fler elever. Vuxenutbildning har haft ökade statsbidrag för sfi yrkesutbildning vilket medfört bättre resultat.

MNKR	BUDGET 2016	UTFALL 2016	UTFALL 2015
Kommunbidrag	348,0	348,0	343,0
Intäkter	217,0	310,0	252,0
Summa intäkter	566,0	659,0	594,0
Kostnader	-566,0	-653,0	-609,0
Årets resultat	0,0	5,0	-14,0
Investeringar	1,0	1,3	0,8

FRAMÅTBlick

Elevkullarna för gymnasieskola ökar sakta men säkert och volymerna för språkinstruktion är svåra att förutspå. Järfälla gymnasium förbereder för att ställa om lokaler i Jakobsberg för att få in eleverna i kommunens egna lokaler.

Vuxenutbildning har god tillgång på platser, tack vare ökade statliga bidrag och ökad budget. Ansökningsförfarandet kommer att ändras 2017 där kommuner ska samverka vid ansökan av statsbidrag. I dagsläget är det svårt att veta hur det kommer att påverka ekonomin. Sfi har ökat hela tiden senaste åren och förvaltningens bedömning är att vi kommer att ha en fortsatt ökning de närmaste åren. Fortsatt utveckling av Yrkeshögskola kommer att ske de närmaste åren i samarbete med andra utbildningsaktörer och näringsliv.

Arbetsmarknadsenheten kommer att fortsätta med sitt arbete att utveckla organisation och arbetsformer för att möta de uppdrag som kommer från socialförvaltningen och Arbetsförmedlingen.

Verksamhetsmätt

GYMNASIAL UTBILDNING

VOLYMER	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal elever	2 664	2 552	2 567
- varav egen regi	782	773	854
- varav i annan kommun	1 020	930	884
- varav i fristående skola	822	806	789
- varav i särskola	40	43	40
Nyckeltal			
Nettokostnad kr per elev	101 877	107 505	106 778

VUXENUTBILDNING

VOLYMER	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal helårsstudieplatser	1 254	1 205	1 046
- varav grundläggande vuxenutb.	189	162	172
- varav gymnasial vuxenutb.	441	344	263
- varav Sfi	583	659	566
- varav sÄrvux	41	40	45
Avgiftsfinansiering i %	14,7	13,6	13,7
Nyckeltal			
Nettokostnad kr per elev	32 855	35 851	35 851

Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden

Nämnden ansvarar för bibliotek, idrott/fritid, fritidsgårdar, kultur, kulturskola och demokratiutveckling. Antalet anställda uppgår till 142 personer.

VIKTIGA HÄNDELSE UNDER

Herrestaskolan startades och är, utöver skola, en mötesplats för alla åldrar och föreningar med bibliotek, sporthall och kursverksamhet i kulturskolans regi.

Biblioteken visar tillsammans en ökning med cirka 10 000 besök. Inflytandeforum för unga, uppstart av dialog med ungdomar och politiker har genomförts.

EKONOMISKT RESULTAT

Årets resultat visar ett underskott om 2,7 mnkr med anledning av högre hyreskostnader för Herresta idrotts-hall, vilket har kompenserats i budget 2017. Nämnden har överskott för övriga verksamheter pga. lägre kostnader för successiv start av nya verksamheter, viss vakantsättning av tjänster, ej fullt nyttjade föreningsbidrag och kultur- och aktivitetshusets senareläggning på grund av brand.

MNKR	BUDGET 2016	UTFALL 2016	UTFALL 2015
Kommunbidrag	138,5	138,5	126,9
Intäkter	20,1	23,0	24,0
Summa intäkter	158,6	161,5	150,9
Kostnader	-159,0	-164,2	-148,7
Årets resultat	-0,4	-2,7	2,3
Investeringar	9,6	3,1	1,4

FRAMÅTBlick

Förvaltningen planerar för Kultur- och aktivitetshus i Söderhöjden i samarbete med föreningar och medborgare. Inriktningsprogram har antagits av nämnden och verksamheten startar under 2017. Biblioteksplanen ska utvärderas och en ny arbetas fram i samarbete med andra förvaltningar. Fritidsgårdarna ska starta en mobil verksamhet som blir ett komplement till övriga gårdar.

BAS Barkarby, ett nav för utveckling, forskning, och livslångt, lustfyllt lärande beräknas starta 2021. Förvaltningen deltar i regional planering och samarbeten med omvärlden. Under hösten har en dialog förts om etablering av Dramatens och Operans verkstäder i Barkarbystaden.

Verksamhetsmätt

BIBLIOTEK

VOLYMER	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Totalt antal lån	337 293	328 399	338 796
varav E-böcker	13 787	9 377	40 591
Antal boklån per invånare	4,6	4,6	4,8
Antal besök	434 268	403 787	413 463
Antal besök per invånare	5,9	5,6	5,9
Kostnad per lån, kr	90	73	73
Kostnad per invånare, kr	396	357	358

KULTUR

VOLYMER	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal konstutställningar	7	7	7
Antal besök Jkb konsthall	18 500	17 650	22 200
Andel av befolkningen som besöker konsthallen	25%	25%	32%
Antal visningar skolbio	98	93	93

FRITIDSVERKSAMHET*

VOLYMER*	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Anmälda i fritidsklubb	1 338	1 250	1 285
Antal föreningsaktiviteter	43 747	41 292	45 134
Antal föreningar enl bidragsregler	75	64	72

*avser både Buns och Kdns ansvarsområden

Socialnämnden

Socialnämnden ansvarar för äldreomsorg, funktionshinder och individ- och familjeomsorg. Övriga ansvarsområden är serveringstillstånd och tillsyn enligt alkohollagen, tillsyn över handel med tobaksvaror och nikotinläkemedel, dödsbouppteckningar, föreningsbidrag till verksamhetsanknutna frivilligorganisationer. Socialnämnden ansvarar också för psykiskt och socialt omhändertagande när kriser och katastrofer inträffar i kommunen. Antalet anställda uppgår till 1 255 personer.

VIKTIGA HÄNDELSE

Statliga bidrag för ökad bemanning inom äldreomsorgen används till att säkerställa att det finns nattbemanning som utgår från varje demensavdelning. Utöver det har varje äldreboende fått pengar för att förstärka bemanningen i sin verksamhet. Flera av äldreboenden förstärker bemanning kring aktiviteter och egen tid för de äldre. Detta har sammantaget gett en kvalitetshöjning för de äldre. Nytt äldreboende med 40 platser i Viksjö kommer att drivas av Attendo och omfattar tre demensavdelningar och en omsorgsavdelning. Äldreboendet invigs i april år 2017. En handlingsplan för mat och måltider inom äldreomsorg och funktionshinder har fastställts för åren 2015-2016 med syfte att uppnå förbättrad matkvalité och hälsa.

Volymutvecklingen inom personlig assistans LSS har varit kraftig under 2016. Utöver förskjutningen av kostnader till kommunen från försäkringskassan sker även ett ökat inflöde av ansökningar från personer som flyttar in till kommunen.

Kommunen har under 2016 tagit emot 169 nyanlända flyktingar. 40 stycken är kvotflyktingar och många av dem är i akut behov av ett flertal olika insatser, bl a sjukvård

I samarbete med barn- och ungdomsförvaltningen, kompetensförvaltningen och statens institutionsstyrelse har rutiner för en obruten skolgång för barn som barn som är placerade enligt SiSam-modellen arbetats fram.

En koordinator har anställts för att samordna stödet kring barn och ungdomar vars föräldrar har svårigheter att tillgodogöra sig stöd och för att samordna insatserna vid hemtagningar. Vid anmälningar om våld i familjen och att barn utsatts för våld har säkerhetsplanering gjorts tillsammans med nätverket i akuta nätverksmöten och föräldrar har erbjudits stöd enligt en särskild metod för att inte utöva våld.

EKONOMISKT RESULTAT

Bokslutet redovisar ett underskott om 15,5 mnkr. I resultatet ingår ett underskott inom funktionshinder om 24,8 mnkr som avser högre kostnader än budgeterat inom

personlig assistans och bostad med särskild service. I bokslutet för 2016 är det 70 800 timmar fler än budgeterat och motsvarar ett underskott på cirka 20 mnkr. Om volymutvecklingen fortsätter som nu under 2017 kommer det innebära en ytterligare volymökning med cirka 70 000 timmar och ett underskott på cirka 20 mnkr. Volymutveckling från den nivå som fanns i december 2016 ligger inte i förvaltningens budgetram.

För individ- och familjeomsorg redovisas ett överskott om 9,7 mnkr som främst avser lägre kostnader än budgeterat inom barn och ungdom.

I resultatet ingår även ett överskott för de egna verksamheterna om 1,0 mnkr. Överskottet beror främst på lägre kostnader än budgeterat inom de särskilda boendena. Bland annat har Olovslund haft lägre personalkostnader då renoveringar har genomförts under året. Överskottet dämpas av högre kostnader än budgeterat inom främst personlig assistans, HSL-teamet och daglig verksamhet.

MNKR	BUDGET 2016	UTFALL 2016	UTFALL 2015
Kommunbidrag	1 207,9	1 207,9	1 163,6
Intäkter	290,3	334,8	247,7
Summa intäkter	1 498,2	1 542,7	1 411,3
Kostnader	-1 498,2	-1 558,2	-1 410,0
Årets resultat	0,0	-15,5	1,3
Investeringar	11,7	6,0	3,3

FRAMÅTBlick

Med expansionen av Järfälla kommer också kostnaderna att stiga då volymerna av ärenden och insatser kommer att öka inom samtliga områden för socialförvaltningen. Även fler boenden än tidigare kommer att behöva byggas, såsom exempelvis äldreboenden. Risk föreligger också att driftkostnader för dessa boenden kommer vara högre än nuvarande. Dessutom kommer det sannolikt innebära ökat behov av resurser och även lokaler då förvaltningen redan idag använder ytorna maximalt. En av de allra största utmaningarna för förvaltningen är att rekrytera och behålla

medarbetare. En mängd åtgärder för att underlätta situationen har redan vidtagits och fler är planerade.

En nationell översyn av lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård, förkortad betalningsansvarslagen pågår. Syftet med översynen är att åstadkomma en god vård, där ledtiderna mellan slutet vård på sjukhus och vård och omsorg i det egna hemmet eller i särskilt boende kan hållas så korta som möjligt och onödig vistelse på sjukhus så långt möjligt kan undvikas för utskrivningsklara patienter. Förslaget är bland annat att minska antalet dagar från det att person är medicinskt färdigbehandlad till hemgång från 5 dagar till 3 dagar och inom socialpsykiatrin minska från 30 dagar till 3 dagar. Om det blir en lagförändring innebär det en kostnadsöverväring från landsting till kommun, effekten genererar behov av utökade handläggaresurser och personal inom utförarleden.

Inom området personlig assistans LSS kvarstår stora utmaningar under kommande år. Volymutvecklingen är kraftig, utöver förskjutningen av kostnader till kommunen från försäkringskassan sker även ett ökat inflöde av ansökningar från personer som flyttar in till kommunen. Det som gör utmaningarna kring personlig assistans än större 2017 är att försäkringskassan informerat kommunerna om ändringar i bedömning från och med 1 december 2016 av personlig assistans som baseras på rättpraxis. Det kommer innebära för kommunerna ytterligare kostnadsförskjutning från försäkringskassan till kommunerna.

De nya regler kring ersättningar för ensamkommande som kommer att träda i kraft 1 juli 2017 kommer att starkt påverka avdelningens ekonomi i negativ riktning. I och med att Länsstyrelsen även sagt upp gällande avtal kommer ersättningen ändras redan per den 1 april 2017. En helårseffekt utifrån nuvarande antal barn innebär ca 30 mnkr i minskade intäkter och under andra halvan av 2017 innebär detta ca 15 mnkr för avdelningen om inget görs. Detta innebär ett mycket stort problem för avdelningen och förvaltningen i stort. Avdelningen har satt igång ett arbete för att på möjligaste vis minska de negativa ekonomiska effekterna utifrån olika scenarios. De ensamkommande barnen och framför allt de äldre ungdomarna, kommer att påverkas av det nya ersättningssystemet då det kommer att medföra att en del behöver flytta från dyrare alternativ till alternativ som ersättningssystemet understödjer. En del ungdomar som etablerat sig i andra kommuner kommer att behöva flytta till Järfälla. Behovet av att bygga, eller på annat vis anskaffa, ändamålsenliga boenden för ungdomarna är stort och akut.

Bostadsbristen i Storstockholm är ett betydande problem som befaras kvarstå och även öka i omfattning. För hushåll som saknar fast inkomst är det i stort sett omöjligt att få ett förstahandskontrakt. Många familjer tvingas flytta runt mellan osäkra, tillfälliga och ofta kostsamma boendelösningar.

Verksamhetsmätt

ÄLDREOMSORG

	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal personer i ordinärt boende*	1 599	1 603	1 614
- varav egen regi	1 304	1 181	1 216
- varav enskild regi	295	422	398
Antal personer i särskilt boende*	430	419	414
- varav egen regi	280	275	217
- varav enskild regi	150	144	197
Volymen ordinärt boende			
Utförda timmar hemtjänst	435 000	413 024	420 001
Utförda timmar ledsagarservice	11 331	13 039	10 602
Utförda timmar avlösarservice	3 908	4 376	3 642
Korttidsboende, antal platser	35	30	46
Dagverksamhet			
- dagar demens	4 428	2 708	3 690
- dagar social	3 921	3 659	4 176
Trygghetslarm, 31 december	1 116	1 213	1 016
Volymen särskilt boende			
Äldreboende			
- antal lägenheter	415	414	394
Köpta platser			
- antal platser (snitt per år)	20	18	26

*) statistikuppgifter till SCB per 1 oktober 2016

FUNKTIONSHINDER

	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal personer som får stöd och service enligt SoL och LSS	1 177	1 343	1 233
Insatser antal personer fått enl LSS	552	643	581
Insatser antal personer fått enl SoL	814	978	886
Volymen, antal timmar			
Personlig assistans LSS	180 800	130 244	54 997
Personlig assistans LASS, inkl sjuklön	118 889	124 144	153 632
Antal personer			
Hjälp i hemmet	331	326	307
Ledsagarservice, SoL och LSS	214	222	243
Avlösarservice, SoL och LSS	90	82	80
Boendestöd, SoL	270	262	259
Personlig assistans, LSS och LASS	166	170	168

INDIVID- OCH FAMILJEOMSORG

VUXEN, INSTITUTIONSVÅRD	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal placerade	34	35	38
Antal helårsplatser	10	13	9
"Bruttokostnad per vård dygn, genomsnitt"	1 800	1 756	2 160

BARN OCH UNGDOM, PLACERINGAR EXKL ENSAMKOMMANDE

Familjehem			
-antal placerade	48	63	52
-antal helårsplatser	42	48	
Jourhem			
-antal placerade	64	68	85
-antal platser	21	24	
Institution			
-antal placerade	39	38	56
-antal platser	21	24	27
Kostnad per vård dygn	4 207	4 609	4 436

BARN OCH UNGDOM, PLACERINGAR ENSAMKOMMANDE

Stödboenden			
-antal placerade	59	42	17
-antal helårsplatser	29	26	12
Familjehem			
-antal placerade	37	13	5
-antal platser	22	8	3
Jourhem			
-antal placerade	134	121	12
-antal platser	95	22	4
Institution			
-antal placerade	75	72	48
-antal platser	42	35	27
Kostnad per vård dygn	2 007	1 860	1 650

EKONOMISKT BISTÅND

	BOKSLUT 2016	BOKSLUT 2015	BOKSLUT 2014
Antal hushåll	1 134	1 304	1 351
Bistånd per hushåll, kr	58 025	50 230	52 405
Bistånd per hjälpmånad, kr	8 738	8 262	8 268
Biståndskostnad per invånare, kr	908	931	1 008

Familjerättsnämnden

Järfälla och Upplands-Bro kommuner har en gemensam familjerätt med gemensam nämnd och där Järfälla är värdkommun. Familjerätten ingår organisatoriskt i Järfälla kommuns socialförvaltning. Familjerätten regleras via föräldrabalken och socialtjänstlagen och beslutar bl.a. om ärenden kring faderskap, umgänge, adoptionsärenden. Antal anställda uppgår till 8 personer

VIKTIGA HÄNDELSER

Under våren 2016 beslutades att alla faderskapsutredningar som pågår längre tid än ett år ska föreläggas nämnden med förslag till ställningstagande om utredningen ska fortsätta, läggas ned eller om ärendet ska överlämnas till domstol för rättslig prövning.

EKONOMISKT RESULTAT

För 2016 redovisar familjerätten ett underskott om 52 tkr.

MNKR	BUDGET 2016	UTFALL 2016	UTFALL 2015
Kommunbidrag	4,5	4,5	4,4
Intäkter	1,7	1,6	1,7
Summa intäkter	6,2	6,1	6,1
Kostnader	-6,2	-6,2	-5,8
Årets resultat	0,0	-0,1	0,3
Investeringar	0,1	0,0	0,0

VERKSAMHETSVOLYMER

	2016			2015			2014		
	TOTALT	JÄRFÄLLA	UPPLANDS-BRO	TOTALT	JÄRFÄLLA	UPPLANDS-BRO	TOTALT	JÄRFÄLLA	UPPLANDS-BRO
Fastställda faderskap	589	432	157	574	401	173	531	372	159
Samarbetssamtal	313	204	109	326	248	78	364	112	112
Snabbupplysning	133	96	37	195	152	43	136	116	20
Remisser från tingsrätten ang vårdnad, umgänge, boende	58	44	14	47	39	8	65	48	17

Tekniska nämnden

Tekniska nämndens ansvarsområde innebär att genomföra kommunens fysiska planering och förvalta redan befintliga samhällsbyggnadsinvesteringar. Nämnden ansvarar även för trafikfrågor och trafikplaner, gatuhållning, gatubelysning, parkeringstillstånd, dagvatten, vatten- och avlopps försörjning, avfallshantering, park och naturvård, lantmåteriteknisk verksamhet samt namnsättningsfrågor. Verksamheterna finansieras både genom skattemedel och genom avgifter. Antalet anställda uppgår till 183 personer.

VIKTIGA HÄNDELSER

En modell, med lagstiftningen som grund, för att skapa ett Den pågående expansionen och de omfattande infrastruktur- och fastighetsprojekten syns tydligt i verksamheten. Byggandet i kommunen ligger fortlöpande på en hög nivå året runt. Arbetsbelastning och efterfrågan på förvaltningens tjänster var fortsatt hög 2016, en trend som tycks förstärkas varje år.

Andra viktiga händelser är Herresta för- och grundskola i Barkarbystaden som öppnade i januari 2016. Skolan är Sveriges största och första skola som byggs helt i massivträ (och blir därmed koldioxidneutral) och utifrån Miljöcertifiering Guld. Under året påbörjades uppdraget att inleda bildningsprocessen av naturreservat vid Igelbäcken. Arbete pågår med information och underlag kring Igelbäcksområdet/Järvakilen som kommer resultera i ett beslutsunderlag för inrättande av naturreservat. Slutligen har ett nytt kommunövergripande GIS (geografiskt informationssystem) lanserats på kommunens hemsida under 2016.

EKONOMISKT RESULTAT

Den skattefinansierade verksamheten redovisar ett överskott om + 7,7 mnkr, vilket är en effekt av åtgärder som genomförts i syfte att minimera de risker som under året identifierats för ett negativt resultat. Det planerade periodiska underhållet av fastighetsbeståndet minskades med 9 mnkr, kostnaden för personal har minskat genom att förändra organisationen tillfälligt eller permanent när vakans uppstått. Utfallet för egen personal visar en minskning av kostnaden med 7,3 mnkr, medan kostnaden för inhyrning av personal ökade. Den fortsatta satsningen på energi-effektiviseringar och en varm höst/vinter har inneburit att kostnaderna för media, el och värme minskat med 5,4 mnkr jämfört budget. I resultatet ingår också ökade kostnader för utrangeringar, 8,3 mnkr, och fastighetsreparationer, 10,5 mnkr. Även kostnadsavvikelser för marksaneringar, extra renhållningsinsatser och flyktingmottagande ingår.

Vatten och avlopp

Vatten- och avloppsverksamheten visar ett underskott om 6,4 mnkr, vilket kommer att minska det bokföringsmässiga saldot till 21,5 mnkr inför 2017. Eftersom vatten- och avloppsverksamheten resultat balanseras över tre år blir dock det redovisade resultatet 0. Årets resultat beror på att verksamheten under slutet av året fick information om en del konsekvenser av de försäkringsärenden hos ett 30-tal fastighetsägare, som gällde för översvämningen i september 2015.

Avfall

Avfallsverksamhetens resultat blev ett underskott om 8,6 mnkr sämre än budgeterat. Underskottet räknas av mot avfallskollektivets bokföringsmässiga saldo på 2,5 mnkr och resultatet blir då -6,1 mnkr inför 2017. Underskottet beror på ökade kapitalkostnader och hyra för sopsugsanläggningen och subventionerade matavfallshämtningen som har blivit mer framgångsrik än förväntat, utbyte av sopkärl samt införande av mobil återvinningscentral är bidragande orsaker.

Investeringar

Investeringar, exklusive fastigheter genomfördes 2016 för 185,4 mnkr och utgör 41 % av den totala årsbudgeten på 450,5 mnkr. Skillnaden mellan genomfört och budgeterat förklaras främst av förskjutna tidplaner som främst beror på överklagade detaljplaner och samordning med andra aktörer såsom Trafikverket. Även lägre kostnader och nedlagda projekt har påverkat genomförandegraden.

Fastighetsinvesteringar genomfördes för 474,9 mnkr 2016, vilket utgör 45 % av den totala årsbudgeten på 1 064 mnkr. Avvikelsen mellan genomfört och budgeterat beror främst på att för stor budget lagts tidigt i projekten när kostnaden är låg. Genomförandegraden förväntas öka framöver då budgeten från och med 2017 ska vara mer produktionsanpassad.

MNKR	BUDGET 2016	UTFALL 2016	UTFALL 2015
Kommunbidrag	137,2	137,2	117,9
Intäkter	677,4	717,7	725,5
Summa intäkter	814,6	854,9	843,4
Kostnader	-814,6	-853,3	-858,8
Årets resultat	0,0	1,6	-15,4
Investeringsinkomster infrastruktur	10,7	10,7	41,3
Investeringsutgifter infrastruktur	-461,1	-196,1	-388,4
Investeringsutgifter fastighet	-1 064,1	-474,9	-528,6

FRAMÅTBlick

Arbetet med energioptimering i fastigheter fortsätter, bl.a. genom utveckling av automatisering inom området (dvs. möjligheten att avläsa, ställa in och justera fastigheters energi förbrukning) samt att ytterligare två solenergi-anläggningar ska byggas.

Avtalet för kommunens park- och barmarksskötsel upphandlas under 2017. Även VA och hushållsavfallsinsamlingen, två stora upphandlade driftentreprenader, kommer att utvärderas och förberedas för nya upphandlingar.

I samband med revideringen av budget 2017 fattade fullmäktige beslut om att kommunen ska utreda möjligheten att bli kommunalt lantmäterimyndighet och arbetet ansökan påbörjas under 2017. I arbetet kommer Kart och GIS verksamhet vara i högsta grad inblandade.

Verksamhetsmätt

VOLYMER, NYCKELTAL

VÄG OCH TRAFIK	2016	2015	2014
Vinterväghållning, kr/m ²	6,98	6,60	4,61
Vägskötsel, kr/m ²	5,70	5,61	5,43
Väg i m ² i tusental	2 521	2 493	2 413
VATTEN OCH AVLOPP			
Levererad mängd vatten	5,9 milj m ³	5,50 milj m ³	5,36 milj m ³
Antal läckor/10 km ledning	1,4 st	1,2st	1,1 st
Svinn	13,7%	12,2 %	11,5 %
Energiförbrukning/meter ledning	0,57 kWh/m	0,79 kWh/m	0,78 kWh/m
AVFALL			
Total mängd insamlat hushållsavfall, antal ton	14 839	14 404	14 340
Insamlad mängd hushållsavfall, kg per invånare	205	222	211
Matavfall som hemkomposteras i hushåll och verksamheter, antal ton	189	192	208
Utsorterat matavfall från verksamheter till biogas-anläggning, inklusive mängder som hanteras genom avfallskvarn till uppsamlingstank, antal ton	1 339	1 186	997

Miljö- och bygglovsnämnden

Miljö- och bygglovsnämndens ansvarsområden för miljötillsyn och bygglovshantering styrs till största delen genom lagar. Nämnden är en lokal tillsynsmyndighet enligt miljöbalken, tobaks- och livsmedelslagen. Dessutom är nämnden tillsynsmyndighet inom byggväsendet samt har också en rådgivande verksamhet gentemot allmänheten i bygg- och miljöfrågor. Antalet anställda uppgår till 41 personer.

VIKTIGA HÄNDELSER

Nämnden handlägger ärenden som rör såväl verksamheter som privatpersoner. Många ärenden har samband med kommunens bostadsexpansion och de pågående infrastrukturprojekten, därutöver finns många andra större projekt. Några exempel på ärenden under 2016:

- Tre bostadskvarter fick bygglov i Barkarbystaden.
- Tre bostadskvarter och en centrumbyggnad fick bygglov i Kallhälls centrum.
- Bygglov för flera bostadsprojekt i Jakobsberg gavs, bland annat Söderdalen och Vattmyra.
- Många yttranden över större planprojekt, t.ex. Barkarbystaden II och III.
- Löpande miljötillsyn av Mälarbanan.
- Miljötillsyn för arbetet med tunnelbanan.
- Livsmedelstillsyn av nya verksamheter såsom restauranger, caféer och butiker.
- Ett ökat antal ärenden gällande förorenad mark, nyfunna och tidigare kända föroreningar.

EKONOMISKT RESULTAT

Miljö- och Bygglovsnämnden redovisar för 2016 ett överskott om 0,6 mnkr. Personalvakanser och föräldraledigheter har bidragit till överskottet. Intäkterna för bygglov ökade 0,3 mnkr jämfört med budget. Den politiska verksamheten redovisar ett resultat för 2016 på +0,1 mnkr, vilket i huvudsak beror på lägre arvoden och lägre övriga kostnader än budgeterat. Planerade investeringar har inte genomförts på grund av tekniska svårigheter.

MNKR	BUDGET 2016	UTFALL 2016	UTFALL 2015
Kommunbidrag	11,3	11,3	12,7
Intäkter	18,5	19,1	17,3
Summa intäkter	29,8	30,4	30,0
Kostnader	-29,8	-29,8	-26,2
Årets resultat	0,0	0,6	3,8
Investeringar	1,4	0,0	0,0

FRAMÅTBlick

Bygglov

Det omfattande bostadsbyggandet i kommunen och stadsutvecklingen i Barkarbystaden innebär en ökande arbetsmängd inom bygglovsområdet under en följd av år. Under närmaste året kommer arbetet som är kopplat till utbyggnaden av tunnelbanan att intensifieras. Genom ett säkrat arbetssätt och en bra arbetsfördelning effektiviseras arbetet. Ett flertal planprojekt går mot färdigställande och bygglovansökningar kopplade till dessa kan bli aktuella i slutet av året, t.ex. Barkarbystaden III, Veddesta I och II, Ormbacka, Byleden samt Tallbohöv. Under 2018 och framöver kommer fler ärenden kopplade till Barkarbystadens framväxt att bli aktuella.

Miljö- och hälsoskydd

Miljö- och hälsoskyddsmyndigheten har under 2017 planerat in två projekt som ska effektivisera arbetet och servicen mot våra verksamhetsutövare. Expansionen i kommunen leder till att ärendemängden ökar under 2017. Arbetet kopplat till Mälarbanans utbyggnad som hittills krävt kontinuerlig miljötillsyn kommer att minska under året, men i gengäld ökar arbetet med tunnelbanans utbyggnad.

Järfällahus AB

FÖRETAGETS UPPDRAG

Ändamålet med bolagets verksamhet är att i allmännyttigt syfte främja bostadsförsörjningen i kommunen. Verksamheten ska bedrivas enligt affärsmässiga principer.

Det nya ägardirektivet som fastställdes av kommunfullmäktige 2015-05-04 innebär bl a följande:

- uppnå en produktionstakt om 300 lägenheter per år
- renovera 100 lägenheter per år
- en soliditet på minst 15 % kortsiktigt, långsiktig soliditet ska uppgå till minst 20 %
- en direktavkastningsnivå som årligen beslutas av KF.
- medverka till goda boendemiljöer, stärka boendeinflyandet och miljöarbetet

EKONOMI

Årets resultat före skatt uppgår till 71,5 mnkr. Den marknadsmässiga avkastningen uppgår till 2,9 %.

Underhållet av fastighetsbeståndet uppgår till 64,8 mnkr (80,2 mnkr) och investeringar till 46,1 mnkr (60,5 mkr).

Ett positivt kassaflöde har möjliggjort amortering av lån med 115 mnkr (76 mnkr).

Den marknadsvärdering av hela fastighetsbeståndet som gjordes i december anger ett värde på 5 864 mnkr (5 660 mkr). Soliditeten uppgår till 55,5 % (51,8 %).

MARKNAD

Uthyrningen av bostäder är näst intill utan vakanser. Vakanser på lokaler uppgår till 7,7 % (5,8 %). Vakanser på parkeringsplatser uppgår till 6,3% (9,7 %).

VIKTIGA HÄNDELSER

Det nya ägardirektivet från 2015 gav bolaget en ny inriktning med ett uppdrag att, utöver förvaltning av befintligt bestånd, nyproducera och renovera lägenheter. För att nå dessa målsättningar och möta kommande utmaningar med nyproduktion beslutades om en ny organisation och det skapades en ny avdelning för nyproduktion. Våren 2016 togs beslut om att rekrytera ny VD.

Under 2016 har arbete påbörjats med att starta upp nyproduktion av bostäder. Volymstudier har gjorts av ett antal markområden som kan tänkas bebyggas med bostäder. Vidare har projekteringsarbete startats upp för en fastighet om 132 lägenheter och förskola i Jakobsbergs Centrum, D-området.

Hösten 2016 förvärvade Järfällahus ett hus på Ålstavägen i Barkarby. Detta kommer att byggas om till små bostäder som kommunen kommer att hyra in för sin verksamhet.

Hållbarhet har det fokuserats på under 2016 för att nå målet med 20% lägre energiförbrukning 2009 -2025. För Tallbohov har arbete med projektering pågått då man kartlagt behovet för att genomföra framtida moderniseringar på bästa sätt med rimlig hyrespåverkan.

RESULTATRÄKNING

	2016	2015
	mkr	mkr
Nettoomsättning	516,6	507,6
Kostnader, drift	-291,1	-258,3
Kostnader, underhåll	-64,8	-80,2
Avskrivningar/Nedskrivningar	-62,2	-53,8
Finansiella intäkter	0,1	0,3
Finansiella kostnader	-18,8	-26,8
RESULTAT EFTER FINANSIELLA INVESTERINGAR	79,9	88,8
Bokslutsdispositioner	-8,4	-5,7
RESULTAT FÖRE SKATT	71,5	83,1
Skatter		
- aktuell skatt	-12,6	-4,4
- uppskjuten skatt	-4,6	-14,8
ÅRETS RESULTAT	54,3	63,9

BALANSRÄKNING

	2016	2015
TILLGÅNGAR		
Anläggningstillgångar	1 925,4	1 931,5
Omsättningstillgångar	126,7	156,4
SUMMA TILLGÅNGAR	2 052,2	2 087,9
EGET KAPITAL och SKULDER		
Eget kapital	986,9	936,3
Obeskattade reserver	195,6	187,2
Avsättningar	51,1	46,5
Långfristiga skulder	708,0	823,0
Kortfristiga skulder	110,5	94,9
SUMMA EGET KAPITAL och SKULDER	2 052,2	2 087,9

FÖRVALTAD VOLYM

	2016		2015	
	ytor kvm	antal	ytor kvm	antal
bostäder	418 769	5 561	418 689	5 560
lokaler	60 583	468	60 345	465

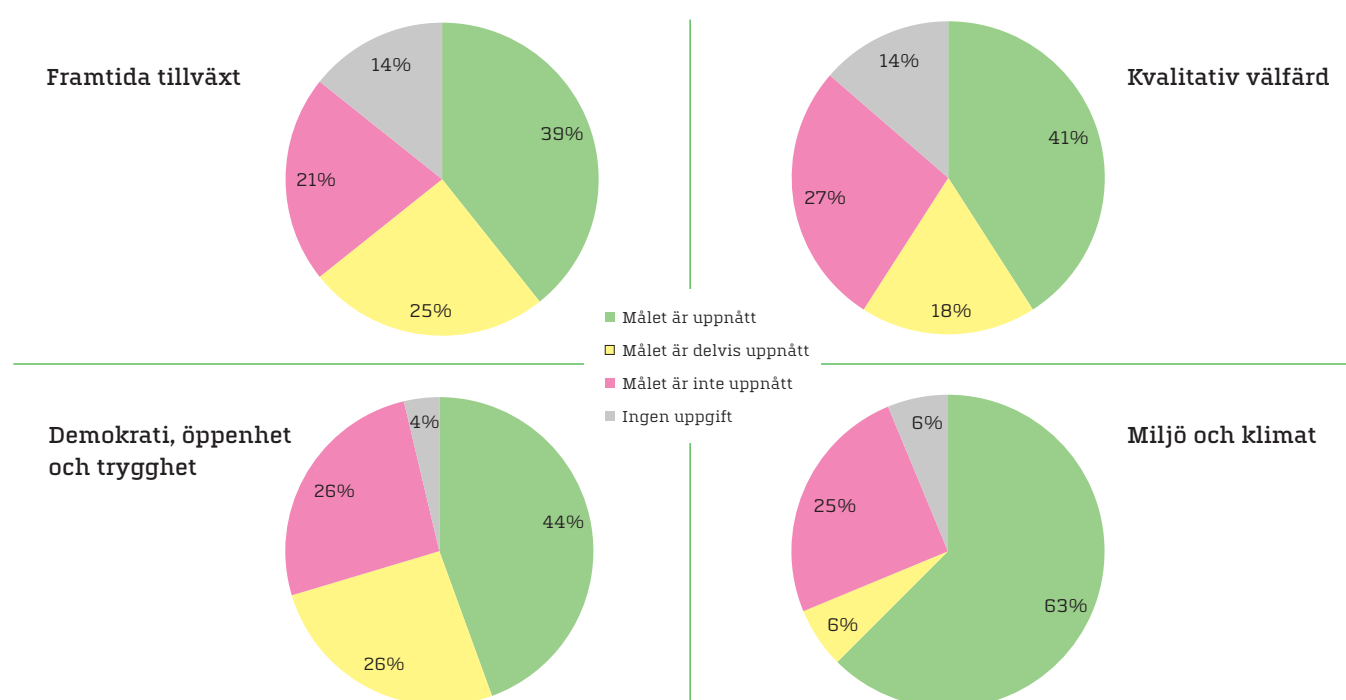
Måluppfyllelse av nämndernas effektmål

Nedan presenteras nämndernas måluppfyllelse utifrån de fyra inriktningsmålen som kommunfullmäktige har beslutat om.

Tabellen visar antalet mål per nämnd och hur dessa uppnåtts

Nämnd	MÅLUPPFYLLELSE				Totalsumma
	Målet är uppnått	Målet är delvis uppnått	Målet är inte uppnått	Ingen uppgift	
Barn- och ungdomsnämnden	14	7	2		23
Familjerätten	3		2		5
Kompetensnämnden	11	8	10	7	36
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	8		3		11
Miljö- och Bygglövsnämnden	3		1	2	6
Socialnämnden	1	3	2		6
Tekniska nämnden	2	1	3		6
Kommunstyrelsen	3	2	6	1	12
Totalsumma	45	21	29	10	105

Diagrammen visar den samlade målbedömningen från nämnderna.

Finansiella rapporter

Resultaträkning

		KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
		2016	2015	2016	2015
RESULTATRÄKNING (MNKR)					
Verksamhetens intäkter	not 1,2	1 409,5	1 037,9	1 894,7	1 514,4
Verksamhetens kostnader	not 3	-4 445,3	-4 058,2	-4 766,3	-4 360,5
Avskrivningar	not 4	-178,8	-147,5	-243,3	-204,2
Verksamhetens nettokostnad		-3 214,6	-3 167,8	-3 114,9	-3 050,3
Skatteintäkter	not 5	3 068,3	2 900,9	3 068,3	2 900,9
Generella statsbidrag och utjämning	not 6	558,2	482,5	558,2	482,5
Finansiella intäkter	not 7	24,9	48,7	18,9	40,2
Finansiella kostnader	not 8	-38,6	-54,7	-55,3	-79,1
Aktuell skatt		-	-	-12,6	-4,4
Uppskjuten skatt		-	-	-6,4	-16,1
Resultat före extraordinära poster		398,2	209,6	456,1	273,7
Årets resultat	not 9	398,2	209,6	456,1	273,7

Kassaflödesanalys

		KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
		2016	2015	2016	2015
KASSAFLÖDESANALYS (MNKR)					
DEN LÖPANDE VERKSAMHETEN					
Årets resultat		398,2	209,6	456,1	273,7
Justering för ej likviditetspåverkande poster	not 10	282,1	-50,1	351,1	24,1
Medel från den löpande verksamheten före förändring av rörelsekapital		680,3	159,5	807,2	297,8
Förändringar i rörelsekapital					
Ökning/minskning av exploateringsmark och förråd		-41,5	0,1	-41,5	0,1
Ökning/minskning av kortfristiga fordringar		-3,7	-88,4	19,3	-93,9
Ökning av kortfristiga skulder		-525,9	495,4	-507,7	513,2
Kassaflöde från den löpande verksamheten		109,2	566,6	277,3	717,2
INVESTERINGSVERKSAMHETEN					
Investering i immateriella anläggningstillgångar		-	-	-4,2	-
Investering materiella anläggningstillgångar	not 11	-799,7	-966,2	-852,1	-1032,1
Försäljning av materiella anläggningstillgångar	not 12	6,0	220,6	6,3	221,0
Investering i finansiella anläggningstillgångar	not 11	-	-9,7	-	-9,7
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-793,7	-755,3	-850,0	-820,8
FINANSIERINGSVERKSAMHETEN					
Förändring av långfristig upplåning	not 24	327,4	-20,0	212,3	-96,2
Ökning/ minskning av långfristiga fordringar	not 16	-	39,0	0,1	30,2
Ökning av övriga långfristiga skulder	not 24	12,0	18,1	12,0	18,1
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		339,4	37,1	224,4	-47,9
Årets kassaflöde		-345,1	-151,6	-348,3	-151,5
Beräknat/ summerat kassaflöde		-345,1	-151,6	-348,3	-151,5
Likvida medel och kortfristiga placeringar vid årets början		551,6	703,2	566,8	718,3
Likvida medel och kortfristiga placeringar vid årets slut		206,5	551,6	218,5	566,8
Förändring av likvida medel och kortfristig placering		-345,1	-151,6	-348,3	-151,5

Balansräkning

MNKR	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2016	2015	2016	2015
TILLGÅNGAR				
Anläggningstillgångar				
Immateriella anläggningstillgångar	-	-	17,3	9,7
Materiella anläggningstillgångar				
Mark, byggnader och tekniska anläggningar	not 13	5 267,7	4 763,6	7 211,8
Maskiner och inventarier	not 14	119,2	103,1	128,7
Finansiella anläggningstillgångar				
Övriga finansiella anläggningstillgångar	not 15	1 121,4	1 121,4	895,1
Långfristiga fordringar	not 16	-	-	0,1
SUMMA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR		6 508,3	5 988,1	8 253,0
Omsättningstillgångar				
Exploateringsmark och förråd	not 17	42,9	1,4	42,9
Fordringar	not 18	331,3	327,6	332,7
Kortfristiga placeringar	not 19	71,0	121,9	71,0
Kassa och bank	not 20	135,5	429,7	147,5
SUMMA OMSÄTTNINGSTILLGÅNGAR		580,7	880,6	594,1
SUMMA TILLGÅNGAR		7 089,0	6 868,7	8 847,1
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER				
Eget kapital				
Eget kapital	not 21	2 945,7	2 547,5	3 869,7
därav årets resultat		398,2	209,6	456,1
därav resultatutjämningsreserv		165,0	165,0	165,0
därav kompetensfond		15,0	20,0	15,0
därav övrigt eget kapital		2 367,5	2 152,9	3 233,6
Avsättningar				
Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser	not 22	341,6	322,4	369,2
Andra avsättningar	not 23	795,1	805,7	889,2
SUMMA AVSÄTTNINGAR		1 136,7	1 128,1	1 258,4
Skulder				
Långfristiga skulder	not 24	1 620,8	1 281,4	2 329,1
Kortfristiga skulder	not 25	1 385,8	1 911,7	1 389,8
SUMMA SKULDER		3 006,6	3 193,1	3 718,9
SUMMA EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		7 089,0	6 868,7	8 847,1
ANSVARSFÖRBINDELSER				
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar				
Pensionsförpliktelser som inte tagits upp bland skulder eller avsättningar	not 26	1 554,5	1 627,0	1 558,0
Övriga ansvarsförbindelser				
Borgensåtaganden	not 27	901,9	889,5	193,9
Övriga ansvarsförbindelser	not 28	109,4	100,1	109,4
Leasingavtal	not 29	4,7	4,1	4,7
Avtal om visstidspension, antal	not 30	3	3	3

Noter

NOTER	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2016	2015	2016	2015
Not 1	VERKSAMHETENS INTÄKTER			
	Enligt driftredovisningen	6 420,9	7 605,6	
	Skatteintäkter	-3 068,3	-2 900,9	
	Generella statsbidrag och utjämning	-621,0	-534,6	
	Finansiella intäkter	-24,9	-48,8	
	Extraordinära intäkter	-	-	
	Verksamhetens intäkter	2 706,7	4 121,3	
	Interna intäkter	-1 297,2	-3 083,4	
	Summa externa intäkter - kommunen	1 409,5	1 037,9	
	Intäktsfördelning			
	Taxor och avgifter	304,4	271,3	
	Försäljning av verksamhet och entreprenader	75,6	81,5	
	Bidrag	520,5	353,1	
	Exploateringsintäkter	385,5	-	
	Realisationsvinster	5,6	218,4	
	Övriga intäkter	117,9	113,6	
	Summa	1 409,5	1 037,9	
	Järfälla kommun	-	-	1 382,6
	Järfällahus AB	-	-	475,6
	Kommunalförbundet Brandkåren Attunda	-	-	36,4
	Järfälla Näringsliv	-	-	0,1
	Summa externa intäkter - koncernen	-	-	1 894,7
Not 2	STATSBIDRAG FÖR ATT HANTERA FLYKTINGSITUATIONEN			
	Inbetalat till kommunen	0,0	45,0	0,0
	Redovisat som intäkt i RR	-41,5	-3,5	-41,5
	Redovisat som förutbetalad intäkt i BR	0,0	41,5	0,0
	Statsbidraget har periodiserats i enlighet med ett särskilt yttrande från Rådet för kommunal redovisning			
Not 3	VERKSAMHETENS KOSTNADER			
	Enligt driftredovisningen	-6 022,7	-7 395,9	
	Avskrivningar	178,8	147,5	
	Generella statsbidrag och utjämning	62,9	52,1	
	Finansiella kostnader	38,6	54,7	
	Verksamhetens kostnader	-5 742,4	-7 141,6	
	Interna kostnader	1 297,1	3 083,4	
	Summa externa kostnader - kommunen	-4 445,3	-4 058,2	
	Kostnadsfördelning			
	Bidrag och transfereringar	-142,5	-136,8	
	Lönekostnader	-1 572,8	-1 452,0	
	Övriga personalkostnader(sociala avgifter, pensioner mm)	-698,2	-634,3	
	Entreprenader, köp av verksamhet, konsulter	-1 361,8	-1 250,4	
	Lokalhyror, markhyror och fastighetservice	-259,5	-287,4	
	Bränsle, energi och vatten	-56,5	-54,7	
	Förbrukningsmaterial	-97,0	-92,6	
	Övriga kostnader	-326,5	-205,6	
	Interna kostnader avseende investeringsprojekt	69,5	55,6	
	Summa	-4 445,3	-4 058,2	

NOTER	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2016	2015	2016	2015
forts. Not3				
Järfälla kommun	-	-	-4 391,7	-4 008,5
Järfällahus AB	-	-	-329,2	-312,8
Kommunalförbundet Brandkåren Attunda	-	-	-42,0	-39,3
Järfälla Näringsliv	-	-	-3,4	-
Summa externa kostnader - koncernen	-	-	-4 766,3	-4 360,6
Not 4				
AVSKRIVNINGAR				
Avskrivning på byggnader och tekniska anläggningar	-142,6	-113,5	-202,6	-165,5
Avskrivning på maskiner och inventarier	-36,2	-34,0	-40,7	-38,7
Summa	-178,8	-147,5	-243,3	-204,2
Not 5				
SKATTEINTÄKTER				
Kommunalskatt	3 080,3	2 903,2	3 080,3	2 903,2
Slutavräkning 2015	-	-4,8	-	-4,8
varav intäktsförts 2015	-	0,5	-	0,5
Slutavräkning 2015 prognos	-	3,0	-	3,0
Slutavräkning 2015	5,9	-	5,9	-
varav intäktsförts 2015	3,0	-	3,0	-
Slutavräkning 2016 prognos	-14,9	-	-14,9	-
Summa	3 068,3	2 900,9	3 068,3	2 900,9
Not 6				
GENERELLA STATSBI DRAG OCH UTJÄMNING				
Inkomstutjämningsbidrag	303,0	227,1	303,0	227,1
Kostnadsutjämningsbidrag	185,0	143,1	185,0	143,1
Regleringsbidrag	-2,5	2,6	-2,5	2,6
Strukturbidrag	0,0	7,3	0,0	7,3
Införandebidrag	28,6	49,9	28,6	49,9
Avgift till LSS-utjämnin gen	-60,3	-49,4	-60,3	-49,4
Fastighetsavgift	104,4	101,9	104,4	101,9
SUMMA	558,2	482,5	558,2	482,5
Not 7				
FINANSIELLA INTÄKTER				
Räntor bankmedel	0,0	0,0	0,0	0,2
Övriga räntor	0,3	0,6	0,4	0,5
Aktieutdelning	3,8	6,3	0,2	0,4
Borgensavgifter	2,7	3,0	0,2	0,2
Kapitalförvaltning	18,2	38,9	18,2	38,9
SUMMA	24,9	48,7	18,9	40,2
Not 8				
FINANSIELLA KOSTNADER				
Räntor lån	-18,9	-31,5	-35,0	-55,2
Kapitalförvaltning	-3,0	-12,3	-3,0	-12,3
Ränta på pensionsavsättning	-2,9	-4,3	-3,2	-4,7
KPI-uppräknin g av avsättning för medfinansiering T-bana	-13,2	-5,7	-13,2	-5,7
Övriga räntor	-0,6	-0,9	-0,9	-1,2
Summa	-38,6	-54,7	-55,3	-79,1
Not 9				
ÅRETS RESULTAT				
Årets resultat enligt resultaträkningen	398,2	209,6		
Avgår realisationsvinster mark	-5,5	-218,1		
Avgår realisationsvinster fordon	-0,1	-0,3		
Justerat resultat enligt balanskravet	392,6	-8,8		

NOTER	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
	2016	2015	2016	2015	
Not 10	EJ LIKVIDITETSPÅVERKANDE POSTER				
	Avskrivningar	178,8	147,5	243,3	204,2
	Nyintjänade pensioner inkl ränta	19,2	11,9	20,3	13,0
	Övriga avsättningar	-10,6	5,7	-10,6	5,7
	Realisationsvinst	-5,6	-218,4	-5,9	-218,6
	Utrangering	28,6	3,4	30,1	7,3
	Omklassificering anläggningstillgångar	30,8	-	30,8	-
	Omklassificering exploateringsmark	40,5	-	40,5	-
	Övriga ej likviditetspåverkande poster	0,4	-0,2	-3,9	-3,7
	Uppskjuten skatt	-	-	6,4	16,2
	Summa	282,1	-50,1	351,1	24,1
Not 11	INVESTERINGAR				
	Verksamhetsfastigheter	-157,9	-147,0	-207,9	-211,3
	Pågående investeringar	-334,9	-668,8	-334,9	-668,8
	Fastigheter för affärsverksamhet	-116,8	-46,4	-116,8	-46,4
	Publika fastigheter	-137,6	-70,2	-137,6	-70,2
	Exploateringsmark	-9,0	-0,5	-9,0	-0,5
	Maskiner och inventarier	-43,5	-33,3	-45,9	-34,9
	Summa materiella anläggningstillgångar	-799,7	-966,2	-852,1	-1 032,1
	Medlemsinsats Kommuninvest Ekonomisk Förening	-	-9,7	-	-9,7
	Summa finansiella anläggningstillgångar	0,0	-9,7	0,0	-9,7
	Summa	-799,7	-975,9	-852,1	-1 041,8
Not 12	FÖRSÄLJNING AV ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
	Mark	5,9	220,3	6,2	220,3
	Maskiner och inventarier	0,1	0,3	0,1	0,7
	Summa försäljning anläggningstillgångar	6,0	220,6	6,3	221,0
Not 13	MARK, BYGGNADER OCH TEKNISKA ANLÄGGNINGAR				
	Ingående anskaffningsvärde	6 597,3	5 677,4	9 662,8	8 686,1
	Årets investeringar	715,0	974,2	764,9	1 038,1
	Försäljningar och utrangeringar	-19,2	-13,4	-22,9	-20,5
	Stats-/investeringsbidrag	-	-41,5	-	-41,5
	Omklassificering	-49,8	0,6	-49,8	0,6
	Utgående anskaffningsvärde	7 243,3	6 597,3	10 354,9	9 662,8
	Ingående avskrivningar	-1 833,7	-1 728,0	-2 943,0	-2 789,0
	Försäljningar/utrangeringar	0,7	7,8	2,7	11,5
	Årets avskrivningar	-142,6	-113,5	-202,8	-165,5
	Utgående avskrivningar	-1 975,6	-1 833,7	-3 143,1	-2 943,0
	Restvärde	5 267,7	4 763,6	7 211,8	6 719,8
	Specifikation av utgående bokfört värde				
	Markreserv	33,0	34,2	33,0	34,2
	Verksamhetsfastigheter	2 517,0	1 830,8	4 461,1	3 787,0
	Fastigheter för affärsverksamhet	512,8	409,0	512,8	409,0
	Publika fastigheter	924,5	823,2	924,5	823,2
	Fastigheter för annan verksamhet	2,9	2,9	2,9	2,9
	Övriga fastigheter	0,2	0,2	0,2	0,2
	Exploateringsmark	349,5	365,2	349,5	365,2
	Pågående investeringar	927,8	1 298,1	927,8	1 298,1
	Summa	5 267,7	4 763,6	7 211,8	6 719,8

NOTER	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
	2016	2015	2016	2015	
forts. Not13	Taxeringsvärde				
	Mark	204,4	204,4	1 696,2	1 683,0
	Byggnader	157,1	157,1	3 493,9	3 426,9
	Summa	361,5	361,5	5 190,0	5 109,9
Not 14	MASKINER OCH INVENTARIER				
	Ingående anskaffningsvärde	529,3	497,2	554,9	522,2
	Årets investeringar	43,5	33,9	45,9	35,5
	Försäljningar och utrangeringar	-73,1	-1,0	-73,2	-2,0
	Stats-/investeringsbidrag	-	-0,6	-	-0,6
	Omklassificering	19,0	-0,2	19,0	-0,2
	Utgående anskaffningsvärde	518,7	529,3	546,6	554,9
	Ingående avskrivningar	-426,2	-393,2	-442,0	-406,9
	Försäljningar och utrangeringar	62,9	1,0	63,0	1,9
	Årets avskrivningar	-36,2	-34,0	-38,8	-37,0
	Utgående avskrivningar	-399,5	-426,2	-417,8	-442,0
	Restvärde	119,2	103,1	128,7	112,9
	Specifikation av utgående bokfört värde				
	Maskiner	4,3	5,3	5,2	6,3
	Inventarier och konst	90,8	75,5	92,2	77,7
	Bilar och andra transportmedel	9,5	7,8	16,6	14,4
	Förbättringsutgifter på ej ägda fastigheter	14,6	14,5	14,6	14,5
	Summa	119,2	103,1	128,7	112,9
Not 15	ÖVRIGA FINANSIELLA ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR				
	Ingående anskaffningsvärde	1 121,4	1 111,7	895,1	885,5
	Medlemsinsats Kommuninvest Ekonomiska Förening	-	9,7	-	9,7
	Utgående anskaffningsvärde	1 121,4	1 121,4	895,1	895,1
	Specifikation				
	Aktier				
	Järfällahus AB	226,4	226,4	0,0	0,0
	Antal: 177 390 st Nom värde: 2 500 kr Ägarandel: 100%				
	Järfälla Näringsliv AB	0,1	0,1	0,0	0,0
	Antal: 1 000 st Nom värde: 100 kr Ägarandel: 100%				
	Phalaenopsis AB	42,3	42,3	42,3	42,3
	Antal: 2 000 st Nom värde: 50 kr Ägarandel: 100%				
	Söderhalls Renhållnings AB	1,2	1,2	1,2	1,2
	Antal: 1 200 st Nom värde: 1800 kr Ägarandel: 15%				
	Stockholmsregionens Försäkrings AB	6,2	6,2	6,2	6,2
	Antal: 62 342 st Nom värde: 100 kr Ägarandel: 5,9%				
	Kommentus AB	0,0	0,0	0,0	0,0
	Antal: 15 st Nom värde: 100 kr Ägarandel: 6,9%				
	AB Vårlyjus	0,5	0,5	0,5	0,5
	Antal: 2 415 st Nom värde: 100 kr Ägarandel: 4,83%				
	SABO Byggnadsförsäkring AB	-	-	0,1	0,1
	Antal 100 Nom värde 1000 kr				
	Bostadsrätter	31,9	31,9	31,9	31,9
	Medlemsinsats Kommuninvest Ekonomisk Förening	12,9	12,9	12,9	12,9
	Avtal om mark från staten	800,0	800,0	800,0	800,0

NOTER	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
	2016	2015	2016	2015	
forts. Not15	I avtalet om "Stockholmsöverenskommelsen" ingår att staten överläter mark till kommunen. Markens värde vid exploatering har bestämts via två olika värderingar som i genomsnitt uppskattat värdet till 800 mnkr.				
	Summa	1 121,4	1 121,4	895,1	895,1
Not 16	LÅNGFRISTIGA FORDRINGAR				
	Ingående värde	0,0	39,0	0,2	30,4
	Amortering	-	-39,0	-0,1	-30,2
	Utgående värde	0,0	0,0	0,1	0,2
	Specifikation				
	Deposition	-	-	0,1	0,2
	Summa	-	-	0,1	0,2
Not 17	EXPLOATERINGSMARK OCH FÖRRÅD				
	Ingående värde	1,4	1,5	1,4	1,5
	Årets anskaffningar	18,7	0,2	18,7	0,2
	Omklassificering	40,5	-	40,5	-
	Kostnadsfört	-17,7	-0,3	-17,7	-0,3
	Utgående värde	42,9	1,4	42,9	1,4
Not 18	FORDRINGAR				
	Kundfordringar	105,0	157,3	107,6	163,8
	Mervärdesskatt	44,6	45,0	44,6	45,0
	Upplupna skatteintäkter	6,0	3,0	6,0	3,0
	Fordran fastighetsavgift	34,0	30,0	34,0	30,0
	Övriga interimsposter	130,1	73,5	121,7	75,5
	Övriga kortfristiga fordringar	11,6	18,8	18,8	34,7
	Summa	331,3	327,6	332,7	352,0
Not 19	KORTFRISTIGA PLACERINGAR				
	Ingående värde	121,9	503,8	121,9	503,8
	Avkastning	15,2	29,0	15,2	29,0
	Försäljning värdepapper	-66,1	-410,9	-66,1	-410,9
	Utgående värde	71,0	121,9	71,0	121,9
	Specifikation				
	Likvida medel	1,4	1,4	1,4	1,4
	Aktier	39,1	76,6	39,1	76,6
	Internationella fonder	30,5	43,9	30,5	43,9
	Summa	71,0	121,9	71,0	121,9
	Marknadsvärde	90,5	146,3	90,5	146,3
Not 20	KASSA OCH BANK				
	Kassa och bank	135,5	429,7	147,5	444,9
	Summa	135,5	429,7	147,5	444,9
	Specifikation				
	Kommunen	19,2	298,5	19,1	298,5
	Järfällahus AB	118,1	137,3	118,1	137,3
	Phalaenopsis AB	-6,3	-6,5	-6,3	-6,5
	Kommunalförbundet Brandkåren Attunda	-	-	12,1	15,2
	Järfälla Näringsliv AB	4,5	0,4	4,5	0,4
	Summa	135,5	429,7	147,5	444,9
	Beviljad checkräkningskredit	300,0	300,0	300,0	300,0
	varav Järfällahus AB enligt avtal	130,0	130,0	130,0	130,0

NOTER	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING		
	2016	2015	2016	2015	
Not 21	EGET KAPITAL				
	Ingående eget kapital enl fastställd balansräkning	2 547,5	2 337,9	3 413,4	3 139,8
	Koncernmässig justering	-	-	0,2	-0,1
	Ingående justerat eget kapital	-	-	3 413,6	3 139,7
	Årets resultat	398,2	209,6	456,1	273,7
	Summa	2 945,7	2 547,5	3 869,7	3 413,4
Not 22	AVSÄTTNINGAR FÖR PENSIONER OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE				
	Ingående pensionsavsättningar	322,4	310,5	348,9	335,9
	Pensionsutbetalningar	-9,9	-9,9	-8,8	-8,7
	Nyintjänad pension	22,8	15,2	22,8	15,2
	Ränte- och basbeloppsuppräknings	2,9	4,2	2,9	4,2
	Förändring av löneskatt	3,8	2,3	3,8	2,3
	Övrigt	-0,3	0,0	-0,3	0,0
	Utgående pensionsavsättningar	341,6	322,4	369,2	348,9
	Aktualiseringsgrad (%)	94,0	93,0	-	-
	Specifikation				
	Pensioner enligt blandad modell	273,6	256,9	295,8	278,2
	Visstidspensioner	1,3	2,6	1,3	2,6
	Löneskatt	66,7	62,9	72,1	68,1
	Summa	341,6	322,4	369,2	348,9
Not 23	ANDRA AVSÄTTNINGAR				
	Medfinansiering tunnelbana	778,9	805,7	778,9	805,7
	"Enligt avtalet om ""Stockholmsöverenskommelsen"" ska kommunen till Stockholms Läns Landsting medfinansiera byggandet av tunnelbana till Barkarby med 800 mnkr. Avsättningen är indexuppräknad från 2013.				
	Avsättning för sanering av mark	16,2	-	16,2	-
	Uppskjuten skatteskuld	-	-	94,1	87,7
	Summa	795,1	805,7	889,2	893,4
Not 24	LÅNGFRISTIGA SKULDER				
	Svenska lån, banker och Kommuninvest	1 320,0	1 110,0	2 028,3	1 933,4
	Checkkredit	117,4	-	117,4	-
	Anläggningsavgifter -va	101,0	122,4	101,0	122,4
	Investeringsbidrag	82,4	49,0	82,4	49,0
	Summa	1 620,8	1 281,4	2 329,1	2 104,8
	Genomsnittlig upplåningsränta	1,03%	1,66%	1,28%	2,04%
	Specifikation till långa och korta lån (not 24 och 25)				
	Kreditförfall för lån per 2016-12-31	Mnkr	Mnkr	Mnkr	Mnkr
	2017	510,0	970,0	773,0	1 440,0
	2018	200,0	510,0	200,0	663,0
	2019	550,0	200,0	705,0	200,0
	2020	470,0	300,0	570,0	400,0
	2021	100,0	100,0	290,0	200,0
	Summa	1 830,0	2 080,0	2 538,0	2 903,0
	På balansdagen fanns ränteswappar i kommunen om 210 mnkr. Marknadsvärdet på dessa var -4,1 mnkr.				
	På balansdagen fanns ränteswappar i kommunen inklusive bolag om 473 mnkr. Marknadsvärdet på dessa var -10,7 mnkr.				

NOTER	KOMMUNEN		SAMMANSTÄLLD REDOVISNING	
	2016	2015	2016	2015
Not 25	KORTFRISTIGA SKULDER			
Järfällahus AB	118,1	137,5	0,0	0,0
Phalaenopsis AB och Spidarör AB	-6,4	-6,5	-6,4	-6,5
Järfälla Näringsliv AB	4,5	0,4	0,0	0,0
Leverantörsskulder	230,8	203,6	275,9	245,5
Personalens källskatt	30,7	29,2	31,6	29,8
Semester- och övertidsskuld inklusive personalomkostnader	101,9	97,5	106,2	101,5
Upplupna räntor	9,0	13,9	11,3	16,7
Upplupen pensionskost - avgiftsbestämd del inklusive löneskatt	89,8	83,3	89,8	83,3
Upplupen arbetsgivaravgift och övrig löneskatt	49,0	44,5	50,3	45,3
Övriga upplupna kostnader	103,5	89,9	117,9	93,8
Momsskuld	10,4	8,7	10,4	9,5
Förutbetalda skatteintäkter	14,9	4,8	15,6	4,8
Förutbetalda intäkter - va-verksamheten	21,6	28,0	21,6	28,0
Förutbetalda intäkter - avfallsverksamheten	0,0	2,5	0,0	2,5
Kortfristig skuld till banker och Kommuninvest	510,0	970,0	510,0	970,0
Övriga förutbetalda intäkter	97,1	187,0	138,6	237,0
Övriga kortfristiga skulder	0,9	17,4	17,0	36,3
Summa	1 385,8	1 911,7	1 389,8	1 897,5
Not 26	PENSIONSFRÖPLIKTELSER SOM INTE HAR TAGITS UPP BLAND SKULDER ELLER AVSÄTTNINGAR			
Pensioner	1 251,0	1 309,4	1 253,8	1 312,4
Löneskatt	303,5	317,6	304,2	318,4
Summa	1 554,5	1 627,0	1 558,0	1 630,8
Not 27	BORGENSÅTAGANDEN			
Egna hem	0,3	0,5	0,3	0,5
Järfällahus AB	708,0	823,0	-	-
Järfälla Nya Badanläggning AB	122,3	17,4	122,3	17,4
Kommuninvest	56,8	37,2	56,8	37,2
Föreningar	14,5	11,4	14,5	11,4
Summa	901,9	889,5	193,9	66,5
Not 28	ANSVARSFÖRBINDELSER			
Kommunalförbundet Norrvatten	109,4	100,1	109,4	100,1
Övrigt	-	-	-	-
Summa	109,4	100,1	109,4	100,1
Not 29	LEASINGAVTAL			
Bilar	4,7	4,1	4,7	4,1
Summa	4,7	4,1	4,7	4,1
Not 30	AVTAL OM VISSTIDSPENSION			
Ej infriade avtal om visstidspension förtroendevalda, antal	3	3	3	3
Avtalen förutsätter i princip 12 års tjänstgöring. Samordning sker med eventuellt utfallande lön.				

Kommentar till not 27, solidarisk borgen Kommuninvest

Järfälla kommun har i april 2013 ingått en solidarisk borgen såsom för egen skuld för Kommuninvest i Sverige AB:s samtliga nuvarande och framtida förpliktelser. Samtliga 275 kommuner som per 2016-12-31 var medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingått likalydande borgensförbindelser. Mellan samtliga medlemmar i Kommuninvest ekonomisk förening har ingåtts ett regressavtal som reglerar fördelningen av ansvaret mellan medlemskommunerna vid ett eventuellt ianspråktagande av ovan nämnd borgensförbindelse. Enligt regressavtalet ska ansvaret fördelas dels i förhållande till storleken på de medel som

respektive medlemskommun lånat av Kommuninvest i Sverige AB, dels i förhållande till storleken på medlemskommunernas respektive insatskapital i Kommuninvest ekonomisk förening. Vid en uppskattning av den finansiella effekten av Järfälla kommuns ansvar enligt ovan nämnd borgensförbindelse, kan noteras att per 2016-12-31 uppgick Kommuninvest i Sverige AB:s totala förpliktelser till 346 091 313 278 kronor och totala tillgångar till 338 153 308 936 kronor. Kommunens andel av de totala förpliktelserna uppgick till 2 320 366 712 kronor och andelen av de totala tillgångarna uppgick till 2 263 547 414 kronor.

REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med reglerna i kommunal redovisningslag och rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning (RKR), såvida inte annat anges.

ANLÄGGNINGSTILLGÅNGAR OCH INVESTERINGAR

Anläggningstillgångarna är upptagna till anskaffningsvärde minskat med ackumulerade avskrivningar och eventuella nedskrivningar.

Som investering avses anskaffning av tillgång med en nyttjandeperiod motsvarande minst 3 år och med ett anskaffningsvärde på sammanlagt minst 40 000 kronor.

AVSKRIVNINGAR OCH UPPDELNING I KOMPONENTER

Kommunen har från och med 2014 börjat tillämpa komponentavskrivning enligt RKR:s rekommendation 11.4.

Som utgångspunkt för antaganden om ekonomisk livslängd tillämpas RKR:s förslag till avskrivningstider för kommunal verksamhet. Tillämpade avskrivningstider ligger inom intervallet 3-50 år, med undantag för mark, broar, vägkropp med bestående värde, och konst som inte skrivs av. Linjär avskrivning används. Det sker ingen avskrivning för pågående investeringar.

EXPLOATERINGSREDOVISNING

Från och med 2016 har Järfälla kommun övergått till att följa RKR:s vägledning "Redovisning av kommunal markexploatering", vilket bland annat innebär att intäkter från markförsäljning inom exploateringsområden inte längre klassificeras som försäljning av anläggningstillgång/reavinster utan ingår bland verksamhetens intäkter. Utgifter för exploatering av mark som ännu inte resultatredovisats återfinns bland omsättningstillgångarna.

DERIVATINSTRUMENT I SKULDFÖRVALTNINGEN

Kommunen tillämpar säkringsredovisning vid användande av derivatinstrument i skuldförvaltningen. När derivattransaktionen ingås dokumenteras förhållandet mellan säkringsinstrumentet och den säkrade posten.

KAPITALFÖRVALTNING

Medlen för kapitalförvaltning redovisas som omsättningstillgång och är värderade som en portfölj till det lägsta värdet av anskaffningsvärdet och det verkliga värdet på balansdagen.

LEASINGKOSTNADER

Samtliga leasingavtal redovisas som operationella i enlighet med RKR 13.2.

LÅNEKOSTNADER FÖR INVESTERINGSPROJEKT

Lånekostnader redovisas enligt huvudmetoden vilket innebär att investeringsprojekt inte belastas med lånekostnader under byggtiden.

PENSIONSUTFÄSTELSER

Intjänade pensionsförmåner redovisas som avsättning respektive kortfristig skuld (avgiftsbestämda delen) i balansräkningen. Pensionsförmåner intjänade före 1998 och ej infriade visstidspensioner redovisas som en ansvarsförbindelse. Tillämpad beräkningsmodell är RIPS 07.

RESULTATUTJÄMNINGSRESERV RUR

Från och med den 1 januari 2013 finns det i kommunallagen en möjlighet att, under vissa förutsättningar, reservera delar av ett positivt resultat i en resultatutjämningsreserv (RUR).

RUR är frivillig och kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Om RUR ska användas, ska detta framgå av kommunfullmäktigebeslut om god ekonomisk hushållning.

Inriktningen i Järfälla är att högsta möjliga belopp reserveras till RUR. I lågkonjunktur kan medel användas för att utjämna konsekvenserna av minskade intäkter under en konjunkturcykel.

AFFÄRSDRIVANDE VERKSAMHET

Kommunen bedriver i egen regi både VA-verksamhet och avfallshantering. Redovisningen för dessa två verksamheter kan särskiljas från kommunens övriga verksamheter. I kommunens årsredovisning ingår dessa men det upprättas även särskilda bokslut för dessa verksamheter.

SÄRSKILD REDOVISNING AV RESULTAT FÖR VA-VERKSAMHETEN OCH AVFALLSHANTERINGEN

Ett eventuellt ackumulerat överskott redovisas som en förutbetalad intäkt (skuld till abonnenterna).

Om det ackumulerade resultatet är ett underskott, redovisas det som ett negativt eget kapital.

SAMMANSTÄLLD REDOVISNING

Den sammanställda redovisningen har upprättats enligt förvärvsmetoden. Det innebär att kommunens (moderbolagets) bokförda värden på aktier i dotterbolaget eliminerats mot dotterbolagets egna kapital vid förvärvet.

I den sammanställda redovisningen ingår Järfälla kommun, Järfällahus AB, Järfälla Näringsliv AB och Kommunalförbundet Brandkåren Attunda. Helägda bolag vars storlek är ringa konsolideras inte.

Pensionsavsättningarna i den sammanställda redovisningen redovisas för kommunen och Kommunalförbundet Brandkåren Attunda med en del i balansräkningen och den andra som ansvarsförbindelse. Järfällahus AB gör avsättning till pensioner genom inbetalning till försäkringsbolag.

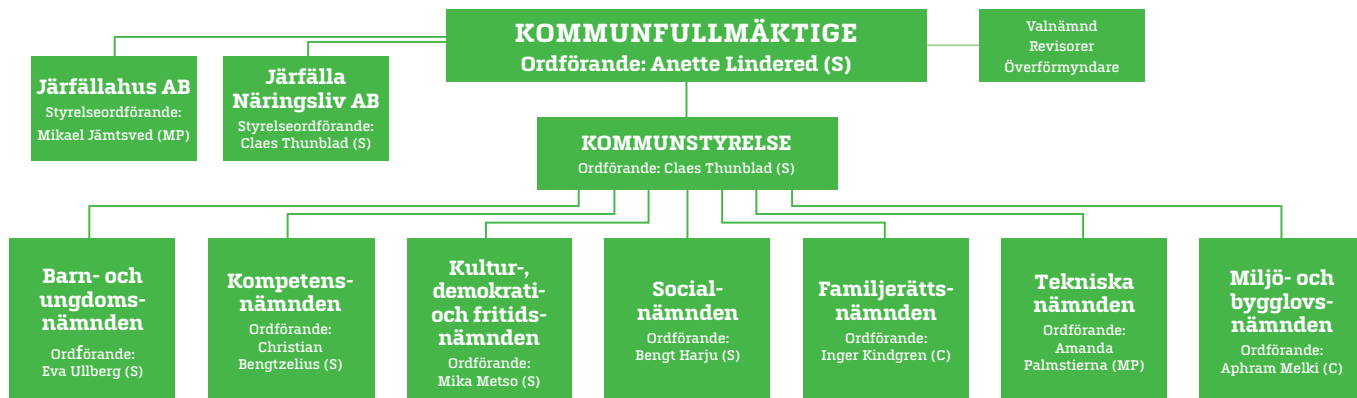
Driftredovisning 2016

STYRELSE/ NÄMNDER MNKR	INTÄKTER	KOSTNADER	NETTTO-KOSTNAD	BUDGET	BUDGET-AVVIKELSE
Kommunfullmäkt / kommunstyrelse	104,5	-346,0	-241,6	263,8	22,2
Barn- och ungdomsnämnden	197,1	-1 666,3	-1 469,2	1 507,7	38,5
Kompetensnämnden	180,0	-523,2	-343,2	348,3	5,1
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	23,0	-164,2	-141,2	138,5	-2,7
Socialnämnden	334,8	-1 558,2	-1 223,4	1 207,9	-15,5
Familjerättsnämnden	1,6	-6,2	-4,5	4,5	-0,1
Tekniska nämnden Skattefinans	552,7	-682,2	-129,5	137,2	7,7
Tekniska nämnden VA	118,0	-118,0	0,0		0,0
Tekniska nämnden Avfall	46,9	-53,0	-6,2		-6,2
Miljö- och bygglovsnämnden	19,1	-29,8	-10,7	11,3	0,6
TOTALT STYRELSE OCH NÄMNDER	1 577,8	-5 147,2	-3 569,4	3 619,2	49,7
Gemensamma intäkter/kostnader	731,7	-721,7	10,0	33,7	-23,7
varav	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Internränta	111,8	0,0	111,8	139,9	-28,1
-Semester och övertidsskuld	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
-Pensioner	0,0	-212,9	-212,9	-205,0	-8,0
-Arbetsgivaravgifter, mm	0,0	-485,3	-485,3	-465,4	-19,9
-Personalomkostnader	617,7	-18,6	599,1	574,2	24,9
-Nyttj av E.K. o Komp.fond	0,0	-5,0	-5,0	-10,0	5,0
-Övrigt internt	2,1	0,1	2,3	0,0	2,3
Realisationsvinster/förluster	5,5	-18,7	-13,2	0,0	-13,2
Marksanering	0,0	-16,2	-16,2	0,0	-16,2
Exploateringsredovisning	385,5	-17,7	367,8	377,3	-9,5
Skatteintäkter	3 068,3	0,0	3 068,3	3 083,6	-15,3
Generella statsbidrag och utjämning	621,0	-62,8	558,2	540,5	17,7
Finansiella intäkter/kostnader	31,1	-38,5	-7,3	-13,6	6,3
SUMMA GEMENSAMT	4 843,1	-875,5	3 967,6	4 021,5	-53,9
ÅRETS RESULTAT	6 420,9	-6 022,7	398,2	402,3	-4,1
Exkl exploateringsnetto	6 035,5	-6 005,1	30,4	25,0	5,4

Investeringsredovisning 2016

STYRELSE/ NÄMNDER MNKR	INKOMSTER	UTGIFTER	NETTO-INVESTERING	NETTO-BUDGET	BUDGET-AVVIKELSE
Kommunstyrelsen	98,7	105,7	-7,0	-153,2	146,2
Ks Förfogandeanslag	0,0	0,0	0,0	-20,0	20,0
Ks au Förfogandeanslag Fastigheter	0,0	0,0	0,0	-6,6	6,6
Barn- och ungdomsnämnden	0,0	12,2	-12,2	-25,3	13,1
Kompetensnämnden	0,0	1,3	-1,3	-1,0	-0,3
Kultur-, demokrati- och fritidsnämnden	0,0	3,1	-3,1	-9,6	6,4
Socialnämnden	0,0	6,0	-6,0	-11,7	5,7
Familjerättsnämnden	0,0	0,0	0,0	-0,1	0,1
Tekniska nämnden Skattefinansierat	11,0	168,1	-157,1	-358,1	201,0
Tekniska nämnden VA	0,0	27,6	-27,6	-90,6	63,0
Tekniska nämnden Avfall	0,0	0,5	-0,5	-1,8	1,3
Fastighetsförvaltning	0,0	475,1	-475,1	-1 064,1	589,0
Miljö- och bygglovsnämnden	0,0	0,0	0,0	-1,4	1,4
TOTALT	109,7	799,6	-689,9	-1 743,5	1 053,5

Kommunens organisation

MANDATFÖRDELNING I KOMMUNFULLMÄKTIGE

	2015-2018
Socialdemokratiska arbetarpartiet (S)	20*
Moderata samlingspartiet (M)	17
Liberalerna (L)	4
Vänsterpartiet (V)	4
Kristdemokraterna (KD)	3
Centerpartiet (C)	3*
Miljöpartiet de gröna (MP)	6*
Sverigedemokraterna (SD)	4
Totalt antal mandat	61

* Partier som styr i koalition

Revisionsberättelse

Vi, av kommunfullmäktige valda revisorer i Järfälla, har granskat kommunstyrelsens och nämndernas verksamhet under år 2016. Genom av kommunfullmäktige utsedd lekmanarevisor har även kommunens helägda bolag granskats.

Styrelse och nämnder ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. De ansvarar också för att det finns en tillräcklig intern kontroll och återredovisning till fullmäktige.

Revisorernas ansvar är att granska verksamhet, intern kontroll och räkenskaper samt att pröva om verksamheten bedrivits enligt fullmäktiges uppdrag och mål samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten.

Granskningen har utförts enligt kommunallagen, god revisionssed i kommunal verksamhet och kommunens revisionsreglemente. Granskningen har genomförts med den inriktning och omfattning som behövs för att ge rimlig grund för bedömning och ansvarsprövning. KPMG har biträtt oss vid revisionen.

Granskningen har haft den omfattning och inriktning som redovisas i bilagan "Revisorernas redogörelse för verksamhetsåret 2016".

Redovisningen av måluppfyllelse rörande fastställda verksamhetsmål visar att flertalet mål har uppfyllts.

Enligt de beslutade riktlinjerna för god ekonomisk hushållning bör årsresultatet vara minst en procent av summan av skatteintäkter och utjämning vilket för Järfälla betyder ca 36 mkr verksamhetsåret 2016. Årets resultat exklusive markförsäljningar blev +30 mkr. Årets budgeterade resultat uppgick till +25 mkr. Kommunens finansiella mål vad gäller soliditet nåddes men inte det enprocentsmål som fastställts av kommunfullmäktige.

I förhållande till balanskravet blev det redovisade resultatet ett överskott på 393 mkr. Tidigare underskott är återställt. Revisorerna anser att intäkter från markförsäljning inte skall användas för att täcka underskott i driften, utan för att finansiera utbyggnad av infrastruktur och andra investeringar. Revisorerna konstaterar att balanskravet klaras även om intäkter från markförsäljningen avräknas.

Även om resultatet 2016 är positivt inger det ekonomiska läget på längre sikt viss oro. År 2016 erhöll kommunen mer riktade statsbidrag än budgeterat, men på grund av bl.a. svårigheter att rekrytera personal har bidragen inte

kunnat förbrukas fullt ut i verksamheterna vilket torde leda till ökade kostnader kommande år. Eftersom bara knappt 50 procent av de budgeterade investeringarna genomfördes under 2016 blev avskrivningarna också lägre. De flesta kommunala investeringar medför ökade driftkostnader. De investeringar 2016, som överförts till investeringsbudgeten för 2017, kommer därför att leda till ökade årliga kostnader kommande år.

Låneskulden har minskat 2016 till följd av att investeringar har flyttats fram i tiden samt genom att värdepapper försålts och likviditeten sänkts. Detta är dock ingen långsiktig lösning, utan det krävs en fortsatt effektivisering och ett resultat betydligt bättre än en procent.

Järfälla kommun har som andra kommuner de senaste åren tagit emot många människor från andra länder. De kortsiktiga kostnaderna finansieras till stor del med riktade statliga bidrag. Dessa bidrag omfattar totalt sett stora belopp, de är många till antalet och berör de flesta av kommunens nämnder. Revisorerna har i april 2016 efter genomförd granskning rekommenderat att kommunstyrelsen in-rättar en samordnande funktion för hanteringen av bidrag.

Kommunstyrelsen beslöt i juni att inte följa vår rekommendation med motiveringen att hanteringen av bidrag kräver stor sakkunskap inom respektive verksamhetsområde och att bidragshanteringen inte bör skiljas från hanteringen av insatser. Kommunen missade senare att 1 oktober 2016 söka ett stort bidrag från Boverket. Vi kritiserar kommunstyrelsen för bristande ledning, styrning och kontroll av statsbidragshanteringen vilket lett till ett missat statsbidrag för s.k. byggbonus på 20 - 30 mkr.

Vi bedömer att styrelse och nämnder bortsett från detta bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt.

Vi bedömer att kommunstyrelsens och övriga nämnders interna kontroll bör förbättras.

Vi bedömer att räkenskaperna i allt väsentligt är rättvisande.

Vi bedömer sammantaget att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.

Vi tillstyrker att fullmäktige beviljar ansvarsfrihet för kommunstyrelse, nämnder och enskilda ledamöter i dessa organ.

Vi tillstyrker att fullmäktige godkänner kommunens årsredovisning för 2016.

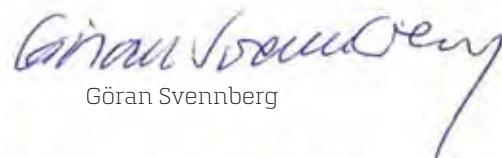
Järfälla den 7 april 2017

Lars Märkstedt

Lars Hillborn

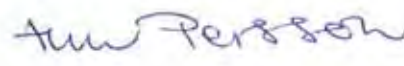
Göran Svennberg

Ulf Johansson

Bo Lastell

Ann Persson

Till revisionsberättelsen hör bilagorna:

Revisorernas redogörelse för verksamhetsåret 2016

Sakkunnigas rapporter i olika granskningar

Granskningsrapport från lekmannarevisor och revisionsberättelse från revisor i

Järfällahus AB,

Phalaenopsis AB

Spidarör AB

Järfälla Näringsliv AB.

